

ČETRTEK, 26. NOVEMBRA 2015

št. 276 (21.513) leto LXXI.

1,20 €

PRIMORSKI DNEVNIK je začel izhajati v Trstu 13. maja 1945, njegov predhodnik PARTIZANSKI DNEVNIK pa 24. novembra 1943 vasi Zakriž nad Cerknem, razmnožen na ciklosti. Od 5. do 17. septembra 1943 se je tiskal v tiskarni "Dobrodo" v Govcu pri Gorenji Trebuši, od 18. septembra 1944 do 1. maja 1945 v tiskarni "Slovenija" pod Vojskim pri Izriji, do 7. maja 1945 pa v osvobojenem Trstu, kjer je izšla zadnjna številka. Bil je edini tiskani partizanski DNEVNIK v zasužnjeni Evropi.

TRST - Ul. Montecchi 6 - Tel. 040 7786339, fax 040 7786339

GORICA - Ul. Garibaldi 9 - Tel. 0481 356320, fax 0481 356329

ČEDAD - Ul. Ristori 28 - Tel. 0432 731190

<http://www.primorski.eu> e-mail: redakcija@primorski.eu

Poštnina plačana

V GOTOVINI
Poste italiane s.p.a. - Spedizione
in Abbonamento Postale - D.L.
353/2003 (convertito in Legge
27/02/2004 n.46) art. 1,
comma 1, NE/TS

51126
9 771124 666007

na iPadu,
ko je
časopis
še v tisku

Available on the
App Store

ŠTIVAN - Na 6. strani
Papirnica Burgo danes spet odprta
Vodstvo danes na srečanju v Rimu

BRDA - Na 15. strani
Na medanskem griču kopica ledinskih imen
Nova knjiga Vlada Klemšeta

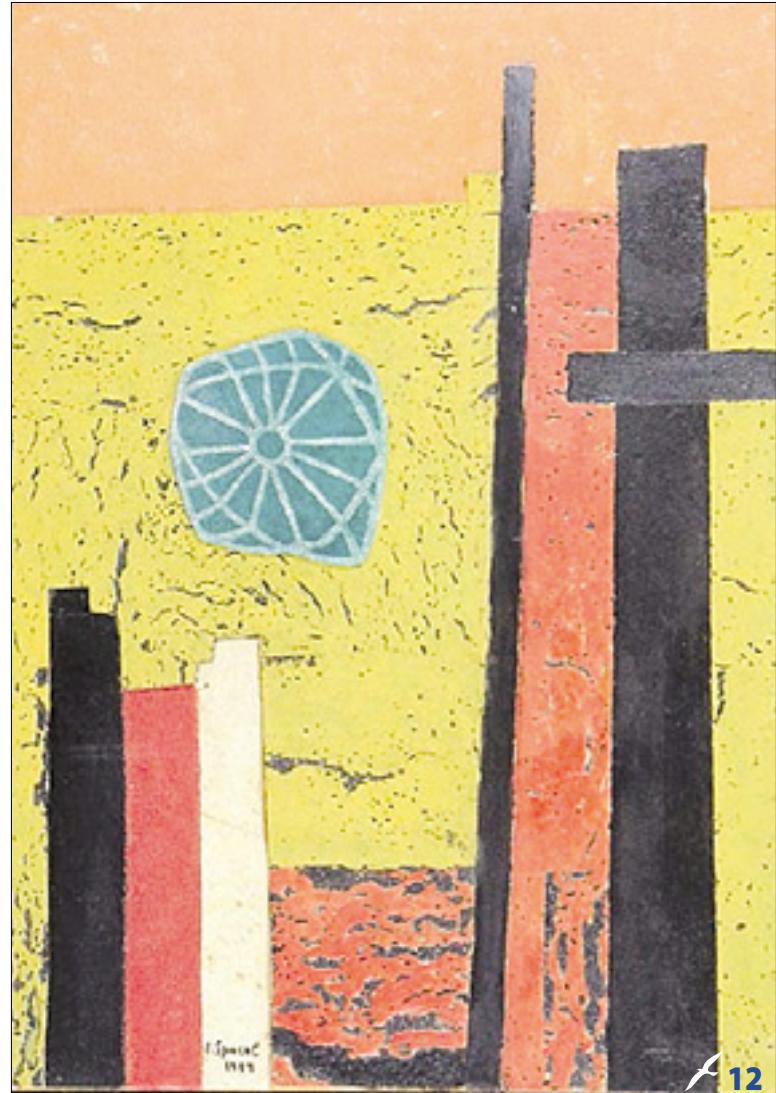
ŠPORT - Na 21. strani
Učiteljici je London spremenil življenje
»Coach« oziroma trenerka Damiana Kralj

STATISTIČNA RAZISKAVA - V Furlaniji Julijski krajini veliko ljudi tudi posluša radio

Zvesti tiskani besedi

TRST - 4. decembra v dražbeni hiši Stadion

Naprodaj številne slovenske umetnine

TRST - Vneti ljubitelji knjig, redni bralci dnevnikov in zvesti radijski poslušalci. To je slika, ki izstopa iz statističnih podatkov Furlanije-Julijске krajine za preteklo leto na osnovi raziskave Regione in cifre (Dežela v številkah). Prebivalci naše dežele so na državni ravni največji bralci knjig. Nekaj nad 53 odst. občanov je v letu 2014 prebral vsaj eno knjigo, medtem ko znaša povprečje na italijanskem nivoju 41,1 odst. Zelo priljubljeno občilo je radio, ki ga dnevno posluša 65 odst. Ljudi, nekaj manj kot na Tridentinskem-Južnem Tirolskem, ki je glede zvestobe radiu prva dežela v Italiji.

V bocenski in tridentinski pokrajini so na prvem mestu tudi glede branja dnevnikov. Za nekaj desetin odstotka so v lanskem letu prehiteli našo deželo, kjer 64,3 odst. vsak dan poseže po vsaj enem tiskanem dnevniku. Žanimo, da sta glede radia in dnevnikov na vrhu državne lestvice dve deželi z močno navzočnostjo narodnih manjšin.

Na 4. strani

RUSIJA-TURCIJA
Po zaostritvi spravljevejša stališča

ANKARA/MOSKVA - Turčija in Rusija sta po torkovi sestrelitvi ruskega vojaškega letala ob turško-sirske meji včeraj poudarili, da ne želita zaostravati medsebojnih odnosov. Turški predsednik Recep Tayyip Erdogan je obenem zatrdil, da bo Turčija vedno branila svoje meje. Ruski zunanjji minister Sergej Lavrov pa je napovedal "resno prevrednotenje" vezí s Turčijo in dejal, da napad na letalo spominja na načrtovano provokacijo.

Na 2. strani

LJUBLJANA
Na sejmu skupna stojnica in niz dogodkov

LJUBLJANA - V Cankarjevem domu je včeraj odprt vrata 31. slovenski knjižni sejem. Do nedelje tja vabi nad 80 stojnic, na katerih svoje knjige ponuja okrog sto založb in manjših založnikov. Med njimi so tudi slovenske založbe iz Italije, ki se predstavljajo na že tradicionalni skupni stojnici, poskrbele pa so tudi za pester program spremljevalnih dogodkov. Prva srečanja z njihovimi avtorji so bila na sporedu že včeraj, zvrstila pa se bodo na vsak sejemske dan.

Na 12. strani

FOLJAN - Poskus umora in ropa

30-letnika napadla s sekiro in kosirjem

Na 14. strani

TRST - Številne pobude ob mednarodnem dnevu

Vsi skupaj in odločno proti nasilju nad ženskami

TRST - Devetnajst odstotkov žensk je na lastni koži že preizkusilo kakšno obliko nasilja v družinskem krogu, v Italiji je femicid na žalost še vedno razširjen pojavi. Na to so opozarjali ob včerajnjem mednarodnem dnevu boja proti nasilju nad ženskami, tržačka univerza je predstavila svoje pobude na tem področju. Dijaki in drugi Tržačani pa so z 90-metrskim transparentom korakali po mestu in dali vedeti, da jim ni vseeno: nasilje nad ženskami ni dopustno, ženske raje obdarujmo s cvetjem, so med drugim pozivali. Občina Trst pa je predstavila temu namenjeno stran na Facebooku.

Na 10. strani

Pred pariško podnebno konferenco

Na 20. strani

Roparja prijeli ob izhodu iz lekarne

Na 6. strani

Dežela se je angažirala za Stadion 1. maj

Na 7. strani

Zgodba o stricu, ki je umrl v vojni

Na 11. strani

Prijeli tatova, ki sta kradla na parkiriščih

Na 14. strani

Tržačanki uspel jadralni »triplete«, zdaj še OI Rio 2016

Na 20. strani

SIRIJA - Po sestrelitvi ruskega letala včeraj nekoliko spravljejši toni

Ankara in Moskva nočeta preveč zaostrovati odnosov

Rusija bo v oporišču Hmeimim v Siriji namestila protiletalski sistem z dolgim dosegom

ANKARA/MOSKVA - Turčija in Rusija sta po torkovi sestrelitvi ruskega vojaškega letala ob turško-sirski meji včeraj poudarili, da ne želite zaostrovati medsebojnih odnosov. Turški predsednik Recep Tayyip Erdogan je obenem zatrdil, da bo Turčija vedno branila svoje meje. Ruski zunanjji minister Sergej Lavrov pa je napovedal "resno prevednotenje" vezi s Turčijo.

Suhoj Su-24, ki je bil na misiji na severu Sirije, je v torek sestrelil turški lovec F-16. Turčija trdi, da je rusko letalo kršilo turški zračni prostor, medtem ko Rusija vztraja, da je bilo ves čas v sirskem zračnem prostoru. To je včeraj poudaril tudi preživel pilot in dodal, da s turške strani pred sestrelitvijo ni prišlo nobeno opozorilo. Pilot Konstantin Murahtin je še povedal, da rusko letalo nikakor ni moglo kršiti turškega zračnega prostora, saj v njem ni bil "niti sekunde". »Tako na zemljevidu kot na tleh sem lahko jasno videl, kje je meja in kje sva midva,« je pojasnil pilot. Ruske oblasti so sporočile, da so pilota rešile specialne enote, operacija pa je trajala 12 ur. Za zdaj ni jasno, kaj se je zgodilo s trupom njegovega kopilota, ki so ga ustreli uporniki, potem ko se je izstrelil iz letala.

Turška televizija Fox je medtem objavila zvočni posnetek, na katerem je po njihovih trditvah slišati opozorila pilotov turških lovcev ruskemu suhuju, preden so ga sestrelili. Verodostojnost posnetka še ni bila potrjena. Neimenovan ameriški predstavnik pa je dejal, da ZDA verjamejo, da je Turčija rusko vojaško letalo sestrelila, ko so je to nahajalo v sirskem zračnem prostoru, vendar po tistem, ko je na kratko vstopilo v turški zračni prostor.

»S Turčijo se ne nameravamo bojevati, naš odnos do turškega naroda se ni spremenil,« je zatrdil Lavrov, ki je zaradi incidenta odpovedal predvideni obisk v Ankari. Dejal je še, da napad na letalo spominja na načrtovano provokacijo.

Erdogan pa je v govoru v Istanbulu zatrdil, da Turčija nima namena zaostrovati incidenta temveč le brani svojo varnost. A v isti senci je dodal: »Nihče ne more pričakovati, da bomo molčali, ko sta kršeni naša obmejna varnost in naša suverenost.« Turški predsednik je tudi zavrnil ruske trdite, da je bilo letalo na misiji proti džihadistom Islamske države na severu Sirije. Po njegovih besedah tam živijo pripadniki turkmenske manjšine: »Na območju Bajribucak, kjer živijo Turk-

IZPOSOJENI KOMENTAR

Putin ne odpušča

LJUBLJANA - Še v torek zjutraj je bilo videti, kakor da je "naša" stran v sedanjem spopadu civilizacij končno prišla toliko k parametru, da je pozabila na stare, manj pomembne zamere in se odločila družno obračunati z islamskimi skrajneži. Pravzaprav so ti v zadnjem času storili vse, da bi "nas" poenotili.

Pojavili so se zametki mednarodne koalicije, kakor jo je bil po vzoru nekdanjega skupnega protifašističnega boja predlagal ruski predsednik Vladimir Putin. Francozi in Rusi so začeli usklajevati napade na skrajneže, francoski predsednik Francois Hollande, ki je še pred kratkim govoril, da z Rusi ni mogoče sodelovati, pa se je celo napotil v Moskvo, da bi to novo zavezništvo tudi uradno potrdil.

Potem je bilo v torek vsega konč, ko so turška vojaška letala v bližini sirsко-turške meje sestrelili

Boris Čibej/Delo

Sestreljeno rusko letalo se je raztreščilo na sirsko ozemlje; tudi ZDA verjamejo, da je bilo zadeto v sirskem zračnem prostoru, vendar po tistem, ko je na kratko vstopilo v turški zračni prostor

ANSA

meni, ni elementov IS.«

Turški premier Ahmet Davutoglu pa je pojasnil, da je bilo rusko letalo, ki je kršilo turški zračni prostor, sestreljeno, ker je predstavljalo grožnjo. Ob tem se je zavzel za zmanjšanje napetosti z Rusijo, ki je pomembna trgovinska partnerka Turčije.

Moskva je po incidentu že napovedala, da bo v letalskem oporišču Hmeimim v Siriji namestila rakete S-300 in S-400. Raketen sistem S-400 je ruski protiletalski sistem z dolgim dosegom, ki se uporablja tudi proti manevrnim in balističnim raketam. Gre za nadgradnjo S-300, katerega namestitev je napovedal ruski predsednik Vladimir Putin. »Želim poudariti, da se bomo z vso resnostjo odzvali na to, kar se je zgodilo, in vsa naša sredstva bodo uporabljena za zagotovitev varnosti,« je po poročanju ruske tiskovne agencije Tass še pripomnil prvi mož Rusije.

Pred turškim veleposlaništvom v Moskvi se je včeraj zbral nekaj sto mladih aktivistov, ki so nosili transparente s protiturško vsebino, vzklikali gesla proti turškemu predsedniku Erdoganu in zgradbo obmetavali s kamni in jajci. Pri tem so razbili več oken. Policija jih je pozvala, naj prenehajo, vendar ni posredovala.

STA/M.M.

RUSIJA - Energetski velikan Gazprom včeraj ustavil dobavo

Nič več plina Ukrajini

Prekinitev do novega plačila - Ukrajina ima trenutno plina dovolj, v težavah pa je s premogom

Plinovod ruskega energetskega velikana Gazprom

ARHIV

MOSKVA - Ruski energetski velikan Gazprom je ustavil dobavo plina Ukrajini, potem ko Kijev ni zagotovil vnaprejšnjega plačila za dobavo novih količin. Moskva je sicer Ukrajini zmanjšala tudi dobavo premoga.

Prvi mož Gazprom Aleksej Miller je včeraj pojasnil, da so Ukrajini dobavili vse količine plina, ki ga je država plačala, novih vnaprejšnjih plačil pa ni bilo. »Zato smo do prejema novega plačila ustavili dobavo plina Ukrajini,« je dejal. Poteza je bila sicer pričakovana, potem ko je Ukrajina sporočila, da trenutno ne potrebuje dodatnih količin ruskega plina. Ukrainsko plinsko podjetje Naftogaz je namreč obelodanilo, da ima dovolj zalog in da novih trenutno ne potrebuje.

Miller je sicer opozoril, da bo zavrnitev novih količin ruskega plina pred prihajajočo zimo ustvarila resno tveganje za zanesljiv tranzit plina prek Ukrajine do Evrope in za dobavo plina ukrajinskim prebivalcem.

Rusija in Ukrajina se sicer glede dobave plina že nekaj časa vrtita v krogu, zaradi česar je bila dobava že večkrat prekinjena. Septembra sta državi po več mesecih trdih pogajanj dosegli dogovor glede cene (232 dolarjev za 1000 kubičnih metrov) in dobave plina za prihajajočo zimo in Gazprom je oktobra od ruskega plina močno odvisni Ukrajini začel dobavljati plin. Dogovor je vključeval določilo, da bo Ukrajina za ruski plin plačala vnaprej. Nov krog pogajanj med Moskvo in Kijevim glede cen plina je sicer predviden za december 2016.

Medtem je Ukrajina bolj zaskrbljena zaradi zmanjšanja dobave ruskega premoga. V roku enega meseca bo namreč približno 40 odstotkov ukrajinskih termoelektrarn ostalo brez premoga, če ga ne bo mogoče zagotoviti drugie, je povedal izvršni direktor ukrajinske družbe Ukrenergo Vsevolod Kovalčuk.

Po poročanju russkih medijev se je Rusija za zmanjšanje dobave premoga Ukrajini odločila v torek. (STA)

TUNIZIJA

IS prevzel odgovornost za atentat

TUNIS - Tunizijski premier Habib Essid je včeraj sporočil, da bo njegova vlada po torkovem bombnem napadu v Tunisu, v katerem je bilo ubitih 12 telesnih stržarjev predsednika države, striktno izvajala policijsko uro in protiteristične ukrepe. Odgovornost za napad je prevzela skrajna Islamška država. Napad je izvedel Tunizijski Abou Abdallah al-Tounissi, ki je nosil pas z eksplozivom in se po vstopu v avtobus razstrelil, je zapisal IS v sporočilu.

Predsednik Beji Caid Essibsi je v torek po napadu na avtobus, na katerem so bili pripadniki elitne predsedniške straže, razglasil izredne razmere. Uvedel je tudi policijsko uro na širšem območju Tunisa v nočnih urah. Življenje v prestolnici se medtem počasi vrača v običajne tirkice.

Preiskovalci pregledujejo 13. truplo in poskušajo ugotoviti, ali gre za civilno žrtev ali za samomorilskega napadalca. Tunizijsko notranje ministarstvo je danes sporočilo, da je bilo v napadu uporabljenih deset kilogramov eksploziva, ki so bili v nahrbtniku ali na telovniku.

KOMISIJA EU - Dobava plina

V Bruslju niso (še) zaskrbljeni

BRUSELJ - Evropska komisija ni posebej zaskrbljena zaradi toka plina iz Rusije v Ukrajino, je poudarila govorka komisije za energijo Anna-Kaisa Itkonen v odzivu na sporočilo Gazpromu, da so ustavili dobavo plina Ukrajini. »Tok plina v EU je normalen,« je zagotovila.

Šef Gazproma Aleksej Miller je opozoril, da je zcela Ukrajina že pred vrhuncem zime črpati plin iz podzemnih zalog, ki niti niso zadostno napolnjene. Posvaril je tudi, da zavrnitev nakupu ruskega plina ustvarja resna tveganja za zanesljiv tranzit plina v Evropo in tudi za oskrbo Ukrajincev v prihajajoči zimi.

V komisiji so v odziv na to opozorila pojasnili, da so zaloge plina trenutno pri 16,5 milijarde kubičnih metrov, kar je enako kot lani ob tem času, ter da Ukrajina uporablja svojo lastno proizvodnjo in plin iz Slovaške. K temu so še dodali, da so bile vremenske razmere novembra mišljene kot običajno, tako je bila potrošnja manjša.

Vloga komisije je zagotavljati izvajanje dogovora o zimskem svežnju, ki predvideva vnaprejšnje plačilo za ruski plin, in dogovor se izvaja, je še poudarila govorka komisije. O razlogih za ustavitev predplačil pa ni želeta govoriti, češ da je to treba vprašati ukrajinske oblasti.

EVROPSKI PARLAMENT - Govor italijanskega predsednika Sergio Mattarella

Poziv k strnjjenosti EU v boju proti terorizmu

Parlament odobril tudi resolucijo o tem - Več sredstev v proračunu EU in pobuda za davčno pravičnost

STRASBOURG - Predsednik italijanske republike Sergio Mattarella je včeraj prvič v tej vlogi nastopal pred plenarno skupščino Evropskega parlamenta. V polnem nagovoru je poslance in posredno vse evropske institucije pozval k večji enotnosti Evrope. Navzela se je na teroristične napade v Parizu in poudaril, da »trenutek je dramatičen, vsa Unija je ranjena, prav zato potrebujemo enotnost«. Mattarella je omenil begunsko krizo in menil, da se z begunči danes »ponavlja tragedija Judov, ki so bežali pred nacizmom in nekdajnih ujetnikov, ki so po drugi svetovni vojni tavili po Evropi«. Predsednik je tudi menil, da so dubinska pravila glede meja in beguncev preživelia in jih je nujno prilagoditi.

Po nedavnih terorističnih napadih v Parizu je Evropski parlament včeraj potrdil resolucijo, ki poziva k oblikovanju skupne evropske strategije za boj proti radikalizaciji in novačenju državljanov EU med teroriste. Resolucija države članice poziva h krepitvi sodelovanja in hitrejši izmenjavi informacij med nacionalnimi organi pregoni in Europolom za odkrivanje in spremljanje terorističnih osumljencev ali potencialnih tujih borcev. Terja tudi obvezne in sistematične kontrole na zunanjih mejah unije ter obljublja sodelovanje pri sprejemaju zakonodaje o izmenjavi podatkov o letalskih potnikih (PNR).

Poslanci predlagajo oblikovanje črnega seznama evropskih džihadističnih terorističnih osumljencev in pozivajo k oblikovanju skupne definicije tujih borcev, ki bi omogočila kazenski pregon le-teh po njihovi vrnitvi v EU. Države morajo poskrbeti, da bodo ti pod sodnim nadzorom, po potrebi tudi v priporoču, pozivajo poslance. V resoluciji se poleg tega zavzemajo za odvzem potnih listov in zamrzniute finančne sredstva, s čimer bi potencialnim tujim borcem prepričili pot v tujino. Ocene kažejo, da naj bi bilo na Bližnjem vzhodu in v Severni Afriki v terorističnih organizacijah okoli 5000 državljanov EU.

Proračun EU 2016

Evropski parlament je dokončno potrdil proračun EU za leto 2016, ki je na strani plačil težak 143,9 milijarde evrov, to je 1,8 odstotka več od letošnjega. Parlament je v pogajanju s Svetom uspel zavrniti večino predlaganih rezov in doseči zvišanje sredstev za financiranje begunske krize in za humanitarno pomoč. Pogajalci Evropskega parlamenta in držav članic EU so že 14. novembra dosegli dogovor o proračunu, zato je bila včerajšnja končna potrditev pričakovana. Že v torek je proračun formalno potrdil Svet.

Dogovor v prihodnjem letu predvičeva 143,9 milijarde evrov za plačila in 155 milijard evrov za prevzem obveznosti. Parlament je sprva terjal več, 146,5 milijarde evrov za plačila, države pa so ponujale manj, 142,1 milijarde evrov. Na koncu so se, kot običajno, našli nekje na sredini. Za financiranje begunske krize v najbolj izpostavljenih državah EU in tudi v tretjih državah je namenjenih 1,6 milijarde evrov več, kot je v svojem prvem predlogu predvidela Evropska komisija.

Kot uspeh poslanci izpostavljajo tudi to, da so v pogajanjih zagotovili dodatna sredstva za študente oz. program Erasmus+ in pa za krepitev konkurenčnosti - za majhna in srednja podjetja, program EU za raziskave in inovacije Obzorje 2020 in za instrument EU za povezovanje Evrope, iz katerega se financirajo infrastrukturni projekti. Obenem so poslanci izglasovali še amandma k proračunu.

Še naprej bo sicer večina denarja v proračunu EU namenjenega kmetijstvu in razvoju tistih delov EU, ki so sedaj pod povprečno razviti.

Proti davčnim utajam

Evropski poslanci so potrdili priporočila za boj proti agresivnemu davčnemu načrtovanju in davčnim utajam, ki jih je po osmih mesecih dela oblikoval poseben odbor parlamenta Taxe, ustanovljen po izbruhu davčne afere LuxLeaks. Priporočila temeljijo na načelu, da morajo multinacionalke davke plačevati tam, kjer ustvarjajo vrednost. Afera LuxLeaks so sprožila razkritja, da nekatere države EU, med njimi Luksemburg, z davčnimi odločbami pomagajo korporacijam zmanjševati njihovo davčno bremo.

Evropski parlament predlaga, da bi morale multinacionalke poročati o svojih prihodkih in plačanih davkih v posameznih državah, uvedbo skupne konsolidirane davčne osnove za pravne osebe, več preglednosti v zvezi z doslej tajnimi nacionalnimi davčnimi odločbami za korporacije in izboljšanje zaščite življanja oz. prijaviteljev zlorab.

STA/M.M.

Predsednik Sergio Mattarella (za njim predsednik parlamenta EU Martin Schulz) med nagovorom v evropskem parlamentu

ANSA

KENIJA - Papež Frančišek začel šestdnevni obisk v Afriki

Revščina gojišče terorizma

»Obstaja povezava med varovanjem narave ter gradnjo pravične in enakopravne družbene ureditve«

Papež Frančišek je na letališču v Nairobi včeraj doživel topel sprejem domačinov

ANSA

Merklova pozvala h kvotam za omejevanje prihoda beguncev v Evropo

BERLIN - Nemška kanclerka Angela Merkel je včeraj v bundestagu ponovila, da ravnanje Nemčije v begunske krizi ni problematično, kritikom pa je svetovala, naj pozornost preusmerijo na prizadevanja za omejitve števila prisilcev za azil, ki vstopajo v Evropo. »Naš cilj je zmanjšati število beguncev, ki prihajajo,« je poslancem dejala kanclerka, ki je predlagala dogovor o vzpostavitvi sistema kvot na evropski ravni, ki bi vnesel več reda v pritoč prisilcev za azil v EU. Merklova pa je znova zavrnila pozive vodje CSU in ministrskega predsednika Bavarske Horsta Seehoferja za omejitve števila beguncev, ki v Nemčijo prihajajo pretežno prek Bavarske. Je pa ponovno pozvala k okrepitvi mednarodnih prizadevanj, da bi ukrepali v zvezi z vzroki za begunske krize, vključno z ukrepi za končanje krvave državljanske vojne v Siriji. Po njenih besedah bi Turčija lahko igrala pomembno vlogo pri omejitvi števila beguncev. Ob tem je kanclerka izrazila pripravljenost Nemčije ponuditi finančno pomoč tistim prisilcem za azil, ki bi privolili, da ostanejo v Turčiji. Merklova je poslance nagovorila v okviru razprave o proračunu in pred sinočnjim srečanjem s francoskim predsednikom Francoisom Hollandom v Parizu. Francoski in nemški minister za gospodarstvo sta medtem v včeraj objavljenem pismu pozvala Merklovo in Hollanda k boljšemu usklajevanju držav v begunske krize ter predlagala vzpostavitev deset milijard evrov vrednega sklada. »Najmočnejši odgovor teroristom je, da nadaljujemo življenje in vrednote, kakršne smo imeli doslej,« je v bundestagu poudarila kanclerka. »Evropejci bomo dokazali, da je naš čut za svobodo močnejši od vsakega terorizma,« je dodala.

NAIROBI - Papež Frančišek je ob začetku obiska v Keniji pozval človeštvo, naj se znova poveže z naravo, da bi se lahko borilo proti revščini in delitvam, ki so »gojišče« terorizma. Francišek je v gorovu pred kenijskim predsednikom Uhurujevem Kenyatu za začetku šestdnevnega afriške turneje opozoril, da človeštvo grozi »huda okoljska kriza«, zato moramo biti še bolj pozorni na odnos med človekom in naravo.

»Obstaja jasna povezava med varovanjem narave ter gradnjo pravične in enakopravne družbene ureditve,« je poudaril. »Obnovitev našega odnosa z naravo bo pomagala obnoviti človeštvo, je še dejal in pozval k strpnosti in spoštovanju drugih. »Izkusne kažejo, da se nasilje, konflikti in terorizem hrani s strahom, nezaupanjem in obupom, ki se rodijo iz revščine in razočaranja,« je izpostavil Francišek. Boj proti revščini je izpostavil koteno od prednostnih nalog svojega pontifika. V Keniji četrtna od skupno 45 milijonov prebivalcev prezivči z manj kot dolarjem na dan.

Frančišek bo danes daroval mašo na kampusu univerze v Nairobi, jutri pa obiskal barakarsko naselje Kangemi, kjer živi okoli 100.000 ljudi. Pot bo nato nadaljeval v Ugando, turnejo pa bo sklenil v Srednjeafrški republiki.

Rim z več policisti in novo opremo

RIM - Zaradi strahu pred terorističnimi napadi v času cerkvenega jubilejnega leta, ki se začenja konec prihodnjega tedna, bo rimske kvesture že od danes okreplila dodatnih 400 policistov, v prestolnici pa bo mobilna policija lahko računala na 140 avtomobilov. Že včeraj so kvesturi dobačili nove računalnike in neprebojne jopiče. Kvestor je hkrati uvedel preiskavo zoper agente, ki so v torek zvečer v televizijski oddaji Dimartedi na mreži La7 trdili, da so v času terorističnih groženj prisiljeni delati z starelimi neprebojnimi jopiči, neuporabnimi čeladami in starimi avtomobili. Vlada je sicer dan prej v finančni zakon uvrstila milijardo evrov dodatnih sredstev za sile javnega reda.

Dramatične razmere na grško-makedonski meji

SKOPJE - Makedonija svari, da so razmere na njeni meji z Grčijo »dramatične«. V Gevgeliji je bilo včeraj kakih 2000 ekonomskih migrantov, ki jim države na balkanski poti ne dovoljujejo več poti proti zahodu in severu Evrope. Migranti vztrajajo pri blokadi vlakov in glavni stavki. Zadari dogajanja je zaskrbljen celo generalni sekretar ZN Ban Ki Moon, ki je države na balkanski poti pozval, naj se s humanitarnimi izvivi spopadejo s »sočutjem, solidarnostjo in delitvijo odgovornosti«. Selekcija prisilcev za azil zgolj na osnovi njihove nacionalnosti je po njegovem kršitev človekovih pravic.

Pri blokadi železniškega prometa med Makedonijo in grškim Solunom že več dni vztraja kakih 500 migrantov, večinoma iz Irana, Pakistana, Maroka, Bangladeša, iraškega Kurdistana, Nepala in Somalije. Na meji je tako ujetih že osem tovornih vlakov. Vse več migrantov se odloča za glavno stavko, nekateri pa imajo še naprej celo protestno zaščita usta.

Sredstva EU za Balkan

BRUSELJ - Evropska komisija je včeraj odobrila nov program čezmejnega sodelovanja med Hrvaško, Bosno in Hercegovino ter Makedonijo, za katerega je na voljo 67 milijonov evrov. Program je del razvojne strategije jadransko-jonskega območja, ki zajema tudi Grčijo, Italijo, Slovenijo in Albanijo. Sredstva so namenjena izboljšanju javnih storitev, turizma in gospodarske kompetitivnosti.

V Avstriji porast desničarskih incidentov

DUNAJ - V Avstriji se je število kaznivih dejanj, ki jih spodbujajo skrajne desničarske ideologije, letos povečalo za 60 odstotkov, je sporočilo avstrijsko notranje ministrstvo. Pristojni organi SO med januarjem in septembrom prejeli 1201 prijavo tovrsnih kaznivih dejanj, medtem ko so jih lani v istem obdobju 750.

Sanaderja po treh letih izpustili iz zapora

ZAGREB - Bivšega hrvaškega premierja Iva Sanaderja so včeraj po treh letih izpustili iz zapora v zagrebškem Remetincu. Ob prihodu iz zapora je dejal, da politike ne bo komentiral in da se z njim ne bo več ukvarjal. Povedal je, da so v zaporu z njim ravnali korektно in ponovil, da stoji za vsem, kar je povedal na sodišču. Ponovil je, da mu nihče ni dokazal kraje denarja, česar ga bremenijo. Sanaderja so iz zapora izpustili v skladu z odločitvijo županijskega sodišča v Zagrebu, ki mu je odpravilo preiskovalni pripor.

Grafika WWF prikazuje bodočnost Benetk, ki se ji bomo s težavo izognili brez takojšnjega in radikalnega ukrepanja proti globalnemu segrevanju; podobna usoda čaka že v nekaj desetletjih v Italiji vrsto obmorskih mest od Palerma do Neaplja, od Trsta do Pise in obširno priobalno ozemlje zlasti na severovzhodu države

ANS

Podnebne spremembe utegnejo poplaviti Šanghaj, Mumbaj, New York in mnogo drugih mest

PARIZ - Pred začetkom podnebne konference v Parizu prihaja vse več novih opozoril pred negativnimi učinki segrevanja ozračja. Tudi morebitni dogovor o omejitvah dviga globalne temperature na dve stopinji Celzija glede na predindustrijsko dobo bo zvišal gladino morja, poplavljalo bo v obalnih mestih, kot so Šanghaj, Mumbaj in New York.

Dvig temperature za dve stopinji Celzija bo potopil območje, na katerem trenutno biva 280 milijonov ljudi, medtem ko bi dvig temperature za štiri stopinje Celzija - pot, po kateri trenutno gre človeštvo - potopil območja, na katerih živi več kot 600 milijonov ljudi, kaže projekcija ameriške raziskovalne skupine Climate Central. »Segrevanje ozračja za dve stopinji Celzija bo dolgoročno ogrozilo preveč večjih obalnih mest in regij,« je opozoril avtor poročila Ben Strauss in dodal, da obstaja razlika med scenarijema - po drugem se utegne škoda več kot podvojiti. Po prvem scenariju - dvigu temperature za dve stopinji Celzija, se bo gladina morja zvišala za 4,7 metra, po drugem oz. zvišanju za štiri stopinje Celzija bo rast dvakratna. Štiriodstotno povečanje svetovne temperature ima po ugotovitvah raziskovalcev iz Climate Centrala katastrofalne razsežnosti. Država, ki jo bo dvig gladine morja po scenariju zvišanja temperature za štiri stopinje Celzija najbolj prizadel, je Kitajska. V obalnih mestih in regijah, ki bila poplavljena, živi približno 145 milijonov ljudi. Štiri od desetih najbolj prizadetih mest so kitajska - Šanghaj, Tianjin, Hongkong in Taizhou, ki nudijo dom približno 44 milijonom ljudi. Ta mesta utegnejo pristati pod vodo. Indiji, Vietnamu in Bangladešu ne kaže nič bolje. Azija namreč predstavlja dom 75 odstotkov populacije, katerih območja bivanja utegnejo zaradi podnebnih sprememb postati pod vodo. Prizadetih bo tudi 43 milijonov ljudi na Japonskem, 25 milijonov v ZDA, 20 milijonov na Filipinah, 19 milijonov v Egiptu in 16 milijonov ljudi v Braziliji.

Scenarij o dvigu svetovne temperature za dve stopinji Celzija ne bi preprečilo, bi pa zmanjšal obseg poplavljениh območij. Zajezitev dviga svetovne temperature za dve stopinji Celzija je ključni cilj podnebne konference Združenih narodov, ki se bo v Parizu začela v ponedeljek. Najučinkovitejša pot za upočasnitve segrevanja ozračja je zmanjšanje toplogrednih plinov.

PARIZ - Države sveta naj bi na svetovni podnebni konferenci COP21, ki bo v Parizu od 30. novembra do 11. decembra, sprejele nov globalni podnebni dogovor, ki bi zagotovil omejitev dviga temperature na še vzdržni dve stopinji Celzija. Pot do Pariza je bila polna ovir, uspeh konference pa je pred začetkom še vedno vprašljiv. Glavna dilema ostaja, kako naj si države pošteno razdelijo oljksa bremena. Potem ko države pravno zavezujočega sporazuma klub velikim pričakovanjem niso uspele doseči leta 2009 v Koebehavnu, si Francija na vse kripje prizadeva preprečiti podoben fiasco na domaćem terenu.

Osrednji veljavni podnebni dokument je Kjotski protokol. Države so ga sprejele na Japonskem leta 1997, prinesel pa je zaveze za razvite države za obdobje do leta 2012, vendar so njegovo veljavnost do leta 2020 podaljšali z amandmajem na podnebnem vrhu v Dohi. Dogovor iz Kjota je relativno enostaven - industrijske države so bile obvezane zmanjšati izpuste toplogrednih plinov za pet odstotkov glede na leto 1990. Države v razvoju, kot so Kitajska, Indija, Brazilija in Južnoafriška republika, niso dobile nobenih obveznosti, le spodbudo k bolj zeleni rasti. Da bi razvite države lažje dosegle svoj cilj, jim je Kjotski protokol ponudil vrsto tržnih mehanizmov, s katerimi so na primer za svoje izpuste lahko odtehale z vlaganjem v zeline projekte v državah v razvoju.

Vendar pa je protokol kmalu naletel na usodne težave. V ZDA ni prestal glasovanja v senatu, dokončno pa mu je podporo umaknil predsednik George W. Bush. To je pomenilo, da sta dve največji svetovni onesnaževalki - ZDA in Kitajska - ostali brez obveznosti. Leta 2011 se je iz procesa umaknila še Kanada.

ZDA in Kitajska tokrat na isti strani

Signal, da bi lahko bilo v Parizu družače, je dogovor med ZDA in Kitajsko, ki skupaj prispevata skoraj 40 odstotkov globalnih izpustov toplogrednih plinov. Ameriški predsednik Barack Obama in njegov kitajski kolega Xi Jinping sta novembra lani razkrila skupno vizijo na področju okolja. ZDA so napovedala, da bodo do leta 2025 zmanjšale izpuste ogljikovega dioksida od 26 do 28 odstotkov v primerjavi z letom 2005. Kitajska pa je napovedala, da bodo njeni izpusti vrhunec dosegli okoli leta 2030 in s tem prvič določila datum, po katerem naj bi raven izpustov v najštevilčnejši državi sveta nehala naraščati.

V boj proti podnebnim spremembam se je odločno podala tudi EU, ki je

PODNEBNA KONFERENCA V PARIZU - 30. november - 11. december

Nov globalni dogovor ali novo razočaranje?

obljubila, da bo do leta 2030 emisije zmanjšala za najmanj 40 odstotkov v primerjavi z ravnjo iz leta 1990. EU ustvari pa je zaveze za razvite države za obdobje do leta 2012, vendar so njegovo veljavnost do leta 2020 podaljšali z amandmajem na podnebnem vrhu v Dohi. Dogovor iz Kjota je relativno enostaven - industrijske države so bile obvezane zmanjšati izpuste toplogrednih plinov za pet odstotkov glede na leto 1990. Države v razvoju, kot so Kitajska, Indija, Brazilija in Južnoafriška republika, niso dobile nobenih obveznosti, le spodbudo k bolj zeleni rasti. Da bi razvite države lažje dosegle svoj cilj, jim je Kjotski protokol ponudil vrsto tržnih mehanizmov, s katerimi so na primer za svoje izpuste lahko odtehale z vlaganjem v zeline projekte v državah v razvoju.

Da kljub političnim zavezam številne težave ostajajo, pa se je pokazalo prejšnji mesec Bonnu, kjer so se pogajalci držav zbrali z namenom oblikovati osnutek besedila za končna pogajanja v Parizu. Osutek je imel ob začetku zasedanja, ki so ga zaznamovale številne kritike in medsebojna obtoževanja, 20 strani, na koncu pa se je razširil na 55 strani.

Za dosego dogovora bo v Parizu na

voljo le 12 dni, tokrat pa bodo konferenco s tako imenovanim dnevom voditeljev 30. novembra prvič odprli predsedniki držav in vlad. S tem naj bi poslali močan političen signal in dali jasna navodila pogajalcem, katerih naloga bo nato njihova sporocila prelit na papir.

Delitev bremen mora biti pravična

Pariški sporazum naj bi bil prvi, ki bi pri zavezah združil vse države, tako raz-

vite kot tiste v razvoju. A kako razdeliti breme zmanjševanja izpustov med prve in druge, ostaja eno glavnih odprtih vprašanj. Da bi bil osnovni cilj sporazuma dosežen, so morale države članice pred pariško konferenco posredovati svoje nacionalne zaveze. Vendar pa je izvršna sekretarka konvencije Christiana Figueres v Evropskem parlamentu že sredi septembra opozorila, da so zaveze trenutno prenizke. Obljube, ki so na mizi, bi pomenile zvišanje temperature za okoli tri stopinje do konca stoletja. »Tri stopinje je bolje od štirih ali petih, a je še ved-

ZN - Dogovor v Parizu je nujen Naravne nesreče v 20 letih ubile 600.000 ljudi

ŽENEVA - Združeni narodi pozivajo voditelje, naj na podnebnem vrhu v Parizu dosežejo dogovor. Kot je razvidno iz poročila urada ZN za zmanjšanje tveganja nesreč (UNISDR), so poplave, nevihite in ostali ekstremni vremenski pojavji od leta 1995 ubili 606.000 ljudi, »dodatnih 4,1 milijarde ljudi je bilo poškodovanih, ostalo brez domov ali pa so potrebovali nujno pomoko«. V poročilu je zapisano, da sicer ni mogočo določiti, v kolikšni meri so za porast nesreč krive podnebne spremembe, vendar je popolnoma jasna povezava med spremenjanjem podnebjja in izjemnimi vremenskimi pojavji.

Med letoma 2005 in 2014 so zabeležili 335 primerov, kar je 14 odstotkov več kot v predhodnem desetletju in skoraj dva krat toliko kot med letoma 1985 in 1994. Glede na poročilo se »število poplav in nevih nenehno povečuje«, vedno bolj zaskrbljujoči pa so tudi podatki o sušah, vročinskih valovih in obdobjih izjemno nizkih temperatur.

Po podatkih UNISDR naj bi poplave predstavljale 47 odstotkov vseh vremenskih naravnih nesreč v zadnjih 20 letih, prizadeva pa so 2,3 milijarde ljudi, večino v Aziji. Kar

tri četrtine od skupno 4,1 milijarde ljudi, ki so jih prizadele nesreče, je iz Kitajske ali Indije. Sledili so Bangladeš (131 milijonov) in Filipini (130 milijonov). Brazilija je bila z 51 milijoni prizadetih najranljivejša država v Amerikah, Kenija pa s 47 milijoni ljudi v Afriki. Poročilo še razkriva, da je bilo v nesrečah uničenih ali poškodovanih 87 milijonov domov ter na sto tisoči šol, bolnišnic in drugih pomembnih objektov po svetu. Skupno je UNISDR nesrečam pripisal odgovornost za 1900 milijard dolarjev finančnih izgub.

WMO: Z globalnim segrevanjem drvimo v "nepoznano območje"

ŽENEVA - Koncentracije ogljikovega dioksida in drugih toplogrednih plinov v ozračju so lani dosegle rekordne vrednosti, so opozorili v Švetovni meteorološki organizaciji (WMO). »Z veliko hitrostjo drvimo v nepoznano območje,« je ob objavi letnega poročila ocenil prvi mož organizacije Michel Jarraud. Dodal je, da vsako leto zno-

Morje je zalilo tržaški pomol Audace; pojavi bo v bodoče vse pogosteji

ARHIV

va poslušamo opozorila, da je zadnji čas za ukrepanje, da se čas izteka. »Če želimo imeti možnost za zadržanje naraščanja temperatur, moramo ukrepati takoj,« je poudaril.

Poročilo WMO, ki ne meri izpustov toplogrednih plinov, temveč njihove koncentracije v atmosferi, kaže, da se je koncentracija ogljikovega dioksida v atmosferi lani povečala na 397,7 delca na milijon. V primerjavi z letom 1750 se je povečala za 143 odstotkov, prihodnje leto pa naj bi presegla 400 delcev na milijon delcev v atmosferi. »Čeprav ogljikovega dioksida ne vidimo,

FURLANIJA-JULIJSKA KRAJINA - Spodbudno leto 2014

Bralci časopisov in knjig ter zvesti radijski poslušalci

Več kot 80 odst. prebivalcev zadovoljnih z lastnim zdravstvenim stanjem

TRST - Vneti ljubitelji knjig, redni bralci dnevnika in zvesti radijski poslušalci. To je zelo spodbudna slika, ki izhaja iz statističnih podatkov Furlanije-Julijске krajine za preteklo leto na osnovi raziskave Regione in cifre (Dežela v številkah). Statistike je izdelal deželni servis za načrtovanje, ki deluje pod okriljem generalnega ravnateljstva FJK in ki so na voljo tudi na spletni strani www.regione.fvg.it/statistika.

Prebivalci naše dežele so na državni ravni največji bralci knjig. Nekaj nad 53 odst. občanov nad šest let je v letu 2014 prebral vsaj eno knjigo, medtem ko znaša povprečje na italijskem nivoju 41,1 odst. Zelo priljubljeno občilo je radio, ki ga dnevno posluša 65 odst. ljudi, nekaj manj kot na Tridentinskem-Južnem Tirolskem, ki je glede zvestobe radija prva dežela v Italiji.

V bocenski in tridentinski pokrajini so na prvem mestu tudi glede branja dnevnika. Za nekaj desetin odstotka so v lanskem letu prehiteli našo deželo, kjer 64,3 odst. vsak dan poseže po vsaj enim tiskanem dnevniku. Zanimivo, da sta glede radija in dnevnikov na vrhu državne lestvice dve deželi z močno navzočnostjo narodnih in jezikovnih manjšin.

Nekaj več kot 18 odst. prebivalcev, ki so stari več kot 14 let, je vsaj enkrat finančno podprlo prostovoljno združenja, organizacije in društva. 13 odst. se jih je vsaj enkrat udeležilo sestankov, skupščin ali občnih zborov teh združenj. V Furlaniji-Julijski krajini je bilo lani 50.526 krvo-dajalcev (4 odst. populacije).

Naraščajoče zanimanje za muzeje, glasbo in gledališča

Na celotnem deželnem ozemlju narašča zanimanje za muzeje in za umetniške razstave. Slednje je vsaj enkrat obiskalo 37 odst. prebivalstva, narašča tudi zanimanje za glasbo oziroma za koncerte. V letu 2014 se je vsaj enega koncerta udeležilo 31,3 odst. prebivalcev, kar postavlja FJK na tretje mesto po Tridentinskemu-Južnemu Tirolskemu in Lazu. Skoraj 22 odst. ljudi redno zahaja v gledališče (drugo mesto za Tridentinsko-Južno Tirolsko in Lombardijo), redni obiskovalcev kinodvoran pa je več kot 47 odst. prebivalcev.

Statistike pričajo tudi o veliki marljivosti za ločeno zbiranje odpadkov, ki presega 63 odst. v primerjavi z vsemi odpadki na posameznega prebivalca. Le 11 odst. prebivalcev ocenjuje, da prebiva v ekološko ali urbanistično neprimernih okoljih (državno povprečje je 18 odst.), kljub temu pa narašča skrb za posledice novogradnjen.

Na splošno razmeroma precej nizka brezposelnost

V lanskem letu je stopnja brezposelnosti znašala 8 odstotkov, kar postavlja FJK na tretje mesto pred Tridentinsko-Južno Tirolsko in sosednjim Venetom. Zaposlenih je bilo 497.211 žensk in moških, kar je približno enako kot v letu 2013. V prvih mesecih letosnjega leta je število redno zaposlenih naraslo za pet tisoč enot, za kar 20 tisoč enot pa je naraslo število delovnih pogodb za nedoločen čas, kar naj bi bilo posledica nove zakonodaje o tržišču dela (ti. jobs act).

Notranji letni deželni bruto dohodek znaša skoraj 36 milijard evrov in je v stalni, čeprav počasni rasti. Povprečna družinska potrošnja je v primerjavi z le-

Prebivalci Furlanije-Julijске krajine so v povprečju veliki ljubitelji knjig ter zvesti radijski poslušalci

Foto DAM@JAN

tom prej narasla za 0,6 odst. in beleži stalno, čeprav tudi v tem primeru počasni rast. Znake prebujanja kaže nepremičninski sektor (plus 15 odst.), ki je v preteklih letih zelo občutil splošno gospodarsko krizo, kar velja tudi za prodajo novih avtomobilov. V prvih devetih mesecih tegega leta so v FJK prodali 16,9 odst.

več vozil kot v enakem obdobju leta 2014 (italijansko povprečje znaša 10 odst.).

53 odstokov prebivalcev FJK je v preteklem letu prebral vsaj eno knjigo (državno povprečje je 41 odst.)

manj kot dvajset odstotkov, nekaj več kot 10 odst. se ima za predebele. Sodeč po statistikah je 19 odst. prebivalstva t.i. razičnih alkoholikov, kar je precej visoka številka.

43 odst. prebivalcev je zelo zadovoljni s kakovostjo svojega vsakdanjega življenja, kar predstavlja porast v primerjavi s prejšnjimi statistikami in raziskavami. Nekaj nad 61 odst. družin oceňuje, da razpolaga s primernimi dohod-

ki. Nekaj manj kot 8 odst. živi v revščini (italijansko povprečje znaša 10,3 odst.). Na tem področju so zabeležili majhno spremembo, saj je leta 2013 živel v revščini 8,1 odst. vseh družin.

Na splošno gre za spodbudne in pozitivne podatke, pravi predsednica Dežele Debora Serracchiani. Po njeni oceni je to dober signal, ki priča o gospodarski in družbeni rasti FJK.

S.T.

V FJK 1.227.122 prebivalcev

TRST - V Furlaniji-Julijski krajini prebiva 1.227.122 ljudi, od katerih je 107.559 tujih državljanov. Povprečna starost je nekaj nad 46 let. Pričakovanje za življenjsko dobo pri ženskah za dve desetinki presega 85 let, za moške pa je skoraj pet let nižja. Civilnih porok je skoraj 60 odstotkov, kar je skoraj 18 odst. več od italijskega državnega povprečja.

Okoli 68 odst. družin je v preteklem letu doma razpolagalo z internetsko širokopasovno povezavo, 46 odst. pa se poslužuje t.i. mobilne internetske povezave (prenosni telefoni). Nekaj nad 41 odst. prebivalstva se dnevno poslužuje interneta, kar 97 odst. podjetij razpolaga s širokopasovno internetsko povezavo, kar postavlja našo deželo na tretje mesto na državni ravni (po Abruci in Tridentinskem-Južnem Tirolskem).

Tovarna Tomos z novim lastnikom pred novimi izzivi

KOPER - Novi lastnik družbe Tomos Dvokolesa, celjski MPO Kabel, želi znova obuditi blagovno znamko Tomos in jo ustrezno pozicionirati na trgu, tako na evropskih kot na ameriškem.

Tomos Dvokolesa trenutno mesečno proizvede 400 do 500 vozil, direktor družbe Matjaž Kanduč upa, da jim bo uspelo to število podvojiti. Kot je dejal, se želijo okrepliti na obstoječih trgih, predvsem v državah Beneluksa, kjer se kaže velik potencial, in v ZDA, pa tudi na evropskih trgih, kjer je Tomos že prisoten, a se kažejo priložnosti za rast. Tomos si lahko pod novim lastnikom obeta tudi vlaganja v razvoj in kakovost, spremembo je verjetno pričakovati tudi pri dizajnu. Proizvodnja Tomosa po besedah direktorja družbe MPO Kabel Iztoka Pikla ostaja v Kopru, o selitvi ne razmišlja. Zaposlenim se za službe ni treba bati, glede na cilje, ki jih ima novi lastnik, bi lahko družba Tomos Dvokolesa v prihodnje celo na novo zaposlovala. Toda Pikl je pri napovedih glede tega previden. «Najprej moramo videti, kje smo,» je poudaril.

Pokrajinski muzej Koper v novi preobleki

KOPER - Po letu dni in obsežni prenovi je Pokrajinski muzej Koper spet odprt za obiskovalce. Na slovesnosti, na kateri so proslavili več kot milijon evrov vredno prenovo, je direktor muzeja Luka Juri poudaril, da so skoraj 500-letni palači Belgramoni Tacco ne le vrnili sijaj, ampak jo tudi naredili prijaznejšo za uporabnike. V zadnjih mesecih so v manieristični palači potekala zaključna dela, sledila pa je ponovna vzpostavitev vseh zbirk, kar so zaposleni izkoristili tudi za osvežitev muzejskih postavitev. S prenovo so pridobili tudi nove razstavne prostore v najvišjem nadstropju, ki so bili do zdaj namenjeni depoju, priložnost pa so v muzeju izkoristili tudi za nadgradnjo sistema audio vodičev, ki je zdaj na voljo za vse pametne telefone.

ANKETA

Kaj podjetnike najbolj skrbi glede varnosti

PORDENON - Kakšen je občutek varnosti med podjetniki v naši deželi? Štirideset odstotkov jih meni, da so manj varni, 55 odstotkov, da ne zaznavajo sprememb, le pet odstotkov se jih počuti varnejše kot prej. To izhaja iz raziskave združenja Confcommercio-GFK Eurisko o kriminalnih pojavih, ki so jo predstavili v Pordenonu. Pojem obravnava več različnih področij, ki gredo od kraj, ropov, nelegalne konkurence, ponarejanja izdelkov, nelegalnega trgovanja in vseh oblik kriminala, ki oškoduje poštene podjetnike in trgovce.

Iz raziskave izhaja, da kar 78 odstotkov anketirancev zaznava porast kraj, 61 odstotkov meni, da je več rogov, 51 odstotkov se boji nelegalne konkurenke, 39 odstotkov pa ponarejanja izdelkov. Zanimivo je, da se zdajo pojavi podkupovanja pri dodeljevanju javnih del, izsiljevanja in oderavanja, ki imajo v javnosti velik odmev, manj pomembni, saj so v ospredju pozornosti le 28 oz. 20 odstotkov anketirancev.

Devet odstotkov izmed njih je tudi priznalo, da so se posredno ali neposredno soočili s temi pojavi, kar nasvedčuje veliko.

A je strah pred zločini očitno veliko, če vemo, da je kar 89 odstotkov podjetnikov svoja podjetja zavarovalo z video in alarmnimi napravami ter dodatnimi zavarovanji (54%), policijskimi prijavami (27%), sklepanjem pogodb z zasebnimi varnostniki (23%), neprobojnimi izložbami (17%), združevanjem v posebne organizacije (13%).

Večina anketirancev (84%) meni, da je pri zatiranju kriminala pomembno predvsem učinkovito sodno zatiranje krivcev («certezza della pena»), sledi potreba po bolj kapilarnem policijskem varovanju ozemlja (69%) in večjem sodelovanju podjetnikov in trgovcev s silami javnega reda (18%). Večina, to je 52%, meni, da so obstoječa kazenska določila nezadostna.

Med problematikami, ki so še v ospredju, so ulični prodajalci brez dovoljenja, normadi, težave pri najemanju komercialnih površin (51%), manj pa tveganja zaradi zasvojencev z drogami (19%), zapuščenih poslopij (17%) in beraštva (16%).

ŠPETER - SLORI in ISK danes ob 17.30

Kako spodbujati vidno navzočnost slovenščine in njenih zvrsti na Videmskem?«

ŠPETER - Slovenski raziskovalni inštitut - SLORI v sodelovanju z Inštitutom za slovensko kulturo – ISK prireja danes ob 17.30 uru v dvorani Inštituta za slovenski jezik strokovno razpravo z naslovom »Vidna in nevidna slovenščina na Videmskem«. Program pobude predvideva v uvodnem delu predstavitev izsledkov raziskave »Jezikovna pokrajina na naselitvenem območju slovenske skupnosti v Italiji«, za katero bo poskrbel sodelavka Slovenskega raziskovalnega inštituta dr. Matjaža Mezgec, vodja projekta. Raziskavo je finančirala Dežela Furlanija Julija krajina v okviru razpisa za Pobude posebnega pomena, namenjenih vrednotenju zgodovinske in kulturne dediščine slovenske manjšine. Namen raziskave je bil zbrati in analizirati niz empiričnih podatkov o t.i.

»jezikovni pokrajini na območjih Furlanije Julisce krajine, v katerih je uradno priznana zgodovinska obstoja slovenske skupnosti. Raziskave o jezikovni pokrajini obsegajo preučevanje napisov na javnih mestih, kot so napisi na trgovinah, plakati in drugi napisi javne ali zasebne narave. Na-

pisi so namreč lahko odlično ogledalo, iz katerega je razvidna vloga, ki jo imajo jezik v dotednem okolju in so odličen pokazatelj družbenih odnosov med različnimi jezikovnimi skupnostmi. Natančneje je inštitut z raziskavo skušal ugotoviti stopnjo vidne navzočnosti slovenščine (vključno z narečnimi različicami) glede na italijski, torej večinski jezik, glede na druge deželne jezike, priznane z Zakonom št. 482/1999 (furlanščina, nemščina), in glede na širše mednarodno uveljavljene jezike. Raziskovalno poročilo je dostopno na spletni strani inštituta www.slori.org.

Sledila bo okrogla miza z naslovom »Kako spodbujati vidno navzočnost slovenščine in njenih zvrsti na Videmskem?«, katere namen je razviti refleksijo na temo vidne rabe slovenščine v posameznih predelih Videmske pokrajine. Pri razpravi bodo sodelovale Luisa Cher za Tersko Dolino, Živa Gruden za Nadiško Dolino, Nataša Gliha Komac za Kanalsko Dolino in Luigia Negro za Rezijo. Moderator dogodka bo prof. Roberto Dapit.

ŠTIVAN - Skupina Burgo se bo udeležila današnjega srečanja v Rimu

Papirnica Burgo: delavci danes ponovno na delo

Delavci štivanske papirnice Burgo se bodo danes vrnilni na delo. Skupina Burgo, ki je pred dnevi zaprla vrata tovarne in nato napovedala, da se ne bo udeležila srečanja na ministrstvu, ki je bilo napovedano za danes, si je namreč premisila. V zadnjih urah je prišlo očitno do nekaterih premikov in se je pooblaščeni upravitelj Paolo Mattei odločil, da se bo danes predstavil v Rimu.

Sindikalni predstavniki zaposlenih v papirnici so zato odločili, da prekinejo stavko, ki bi se že tako zaključila sinoči. Skratka, sindikati so se v dogovoru z vodstvom odločili, da se bo danes ob 7. uri ponovno začelo delo v štivanski papirnici.

Ko je torej že kazalo, da so se stvari hudo poslabšale, je skozi teme oblake zasijal žarek. Kot smo poročali, je namreč skupina Burgo v ponedeljek v odgovor na proteste delavcev enostransko prekinila proizvodno dejavnost za nedoločen čas in vsekakor do današnjega srečanja v Rimu, kjer se bodo zastopniki skupine Burgo ponovno sestali s predstavniki

italijanske in deželne vlade ter državnih sindikatov. V torek se je položaj še zaostril, saj je vodstvo odločilo, da se za danes predvidenega srečanja ne bo udeležilo. Temu so očitno že v torek popoldne sledila pogajanja in dogovarjanja, tako državni kot krajevni sindikati pa so preložili vsako odločitev na naslednji dan. Tako so se včeraj dopoldne zbrali pri papirnici, kjer so nameravali prirediti skupščino in določiti morebitne dodatne protestne pobude. Takrat pa je prišla vest, da se bo Burgo udeležil rimskega srečanja.

Predsednica Dežele FJK Debora Serracchiani je včeraj izrazilila upanje, da bo vodstvo Burga vodil čut odgovornosti in da se bodo njegovi zastopniki predstavili v Rimu v konstruktivnem duhu. V tem težkem in kompleksnem trenutku je pomembno obdržati hladno kri, je dodala, to pa bi moralno veljati še zlasti za delodalce. Rimskega omizja se bo Mattei udeležil prvič in je zato pričakovati, da bo poleg o štivanski papirnici govor tudi o prihodnosti vse skupine.

A.G.

Delavci papirnice se bodo danes vrnilni na delo

FOTODAMJ@N

PONČANA - Policisti so mu nataknili lisice ob izhodu iz lekarne

Prijeli serijskega roparja

40-letni Alex Russignan je v preteklosti izvedel že ogromno ropov, nazadnje v soboto v trafiki pri Sv. Ivanu

Policisti tržaškega mobilnega oddelka so po nedavnih ropih v trafikah v ulicah Orlandini in San Cilino na podlagi opisa dvojice zakrinkanih storilcev začeli opazovati osušljence, starega znanca policije, ki je zaradi svoje zasvojenosti z drogo v preteklosti izvedel že veliko število podobnih ropov. 40-letni Tržačan, italijanski državljan Alex Russignan je pred kratkim zapustil zapor, kmalu pa se je ponovno lotil svojih nekdanjih nezakonitih opravil. V torek popoldne je z nožem sam šel v akcijo v lekarni ai Gemelli na Pončani, tokrat pa so ga ob izhodu (v rokah imel blagajno) prijeli policisti, ki so ga čakali v zasedi.

Namestnik vođe mobilnega oddelka Fabio Soldatich je včeraj na kvesturi potrdil, da se je preiskava začela v začetku tega meseca, 4. novembra ob 19.30 sta zakrinkana roparja stopila v trafiko v Ulici Orlandini 36 na Pončani; upraviteljci sta zagrozila z manjšim nožem ter nato pobegnila s 400 evri v gotovini. Prejšnjo soboto, 21. novembra, se je podoben prizor ponovil v trafiku v Ulici San Cilino, tokrat tik pred zgodnjepopoldanskim zaprtjem, ob 13. uri. Zamaskirana moška sta stopila v trafiko, kjer sta bila upravitelja, mož in žena, žal pa tudi njun šestletni otrok, ki je prisostvoval dogodku. Ropar je pomolil rezilo proti grlu prodajalke, za katero je bil otrok; storilca sta naposled odnesla dobrih 300 evrov.

Preiskovalci so na podlagi opisa storilcev začeli opazovati Russignana, zasvojenca, ki se je v preteklosti – sam ali v družbi – večkrat »proslavljal« s podobnimi dejanji, da bi si z naropanim denarjem kupil drogo (v arhivu Primorskog dnevnika je dolg seznam arretacij, z njo je v zadnjih 10 letih ropal v bankah, supermarketih, lokalih, v trgovini Cad na Vrdelski cesti, v baru Doria v Ul. sv. Frančiška itd). Marca 2012 je bil obsojen na 4 leta zapora, pred kratkim se je vrnil na prostost in se takoj spet lotil starih opravil.

Policisti so ga po svetoivanskem ropu začeli zalezovati. V torek popoldne je šel domov po rokavici iz lateksa, šal, kapuco in nož. Od korakal je do krožišča na Trgu Vardabasso na Pončani in stopil v lekarno Ai Gemelli. »Bilo je ob 17.10. V tistem trenutku ni bilo nikogar za pultom: naša uslužbenka je prišla in zagledala roparja, ki je stegoval roke po blagajni. Skrila se je in poklicala policijo. On je zbežal z blagajno, pred lekarno pa so ga takoj prijeli. Hiti so bili,« je včeraj »na kraju zločina« povedala lekarnarka. Soldatich je med novinarsko konferenco povedal, da se je Russignan upiral: še posebno je bil nevaren, ker je bil pod vplivom droge. Ukrutili so ga in mu nataknili lisice.

Med hišno preiskavo so v njegovem stanovanju zasegli 13 gramov heroina in precizno tehnicno. Russignan joči naj bi bil enak tistemu, ki ga je v trafikah imel na sebi eden od dveh roparjev. »Zelo je verjetno, da je aretirani izvedel tudi prva dva ropa,« je povedal Soldatich, ki je tudi potrdil, da se preiskava nadaljuje, saj morajo zbrati dokaze zoper njegovega sostorilca. (af)

Roparja so v torek prijeli pred lekarno na Pončani FOTODAMJ@N

SESLJAN - Karabinjerji prijeli tatu

Beg in trk

Karabinjerji nabrežinskega poveljstva so v torek zvečer okrog 23. ure aretirali 33-letnega maroškega državljanina L. A. Ta je bil ukradel avtomobil in nato skušal zmanjševati pred njimi, pri tem pa je tudi dva krat zadel v njihovo vozilo.

Karabinjerji so med navadno kontrolo v Sesljanu na križišču pri restavraciji Tre noči ukazali vozniku avtomobila znamke Toyota rav 4, ki je bil ukrazen v Trstu, naj se ustavi. Toda voznik teha na storil.

Nasprotno, skušal je zbežati, karabinjerji pa so ga začeli zasledovati. Ko so ga dohiteli, je dva krat trčil v avtomobil karabinjerjev. Maročan je nato ustavil avto in skušal zbežati peš, a zaman. Karabinjerji so ga kmalu dohiteli in aretirali. Avtomobil so vrnili lastniku, L. A. pa je že isti večer sedel v kornejskem zaporu.

Poškodovano vozilo karabinjerjev

Trčili motorni kolesi

Mlada voznika sta včeraj okrog 19. ure trčila v Ul. Caboto, vozila sta moped zip in motor suzuki 125 (FOTODAMJ@N). Na kraju so bili lokalna policija, karabinjerji in služba 118, lažje poškodovana mladeniča so prepeljali v bolnišnico Burlo Garofolo.

DEŽELA Obnova železniškega muzeja

Obnova železniškega muzeja in železniške postaje na tržaškem nabrežju bo pozitivno dejane, ki bo ponudilo dodatne prostore za vse mesto. Deželna vlada bo zaradi tega še naprej spodbujala sodelovanje z družbo državnih železnic, ker je potrebno ovrednotiti železniško postajo in muzej, ki predstavlja izredno zgodovinsko in kulturno bogastvo za Trst in vso deželo FJK.

To je poudarila deželna predsednica Debora Serracchiani in zvezni srečanjem, ki je bilo včeraj med direktorjem Fundacije FS Italiane Luigiem Cantamessom in predstavnikom skupine prostovoljev tržaškega železniškega muzeja Robertom Carolom. S srečanja je izšlo, da bodo državne železnice poskrbeli za obnovitvena dela in ponovno ovrednotenje tako muzeja kot postaje.

Deželna odbornica v Burlu

Deželna odbornica za zdravje Maria Sandra Telesca se je udeležila prvega zasedanja novega nadzornega sveta pediatrične bolnišnice Burlo Garofolo. Z imenovanjem članov tega organa je organizram skoraj popoln, kmalu bo ministrstvo za zdravje imenovalo še znanstvenega direktorja. Odbornica je izpostavila, da je Burlo lahko za zgled pri uvajaju zdravstvene reforme, saj ima sodobno organizacijo.

Roberti o integraciji

Črna kronika je včeraj ponudila novici o aretaciji italijanskega državljanina, ki je ropal v lekarnah in trafikah ter maroškega državljanina, ki je z ukrazenim avtom bežal pred karabinjerji. Tržaški županski kandidat Severne lige Pierpaolo Roberti je komentiral drugo novico: »Svetel primer integracije, ki jo spodbuja levica.« Poudaril je, da je imel storilec že opravka s silami javnega reda ter da bi mu morali takoj preklicati dovoljenje za prebivanje v Italiji. »Ne smemo sporočati, da lahko v Italiji in Trstu vsak zlikovci dela, kar se mu zahoče,« je zapisal Roberti.

Ukraidel cev in se upiral

Policisti so v torek zvečer ovadili Tržačana, 46-letnega italijanskega državljanina D.C. Na gradbišču na Trgu San Sebastiano je ukraidal kovinsko cev, očvidec pa je poklical policijo. D.C. se je policistom nasilno upiral, nakar ga je doletela ovadba.

DOLINA - V torek je zasedal občinski svet

Ni objektov za begunce Plinovod ne bo ogrozil oljk

Jesenski rebalans »odščipnik« letošnjemu proračunu dobrih 71.000 evrov

Razen telovadnice Občina Dolina nima primernih objektov, kjer bi lahko nastanili morebitne begunce, saj so opuščene vojašnice potrebe temeljite preureditve in vprašljivo je, če bodo sredstva na razpolago. Drugače se je pretekli teden občinica Milena Rustja pogovarjala s predstavniki dolinske obrtne cone glede možnosti uporabe kake prazne hale v primeru izrednega stanja. To je v svojem uvodnem poročilu dolinski župan Sandy Klun dejal na torkovi izredni seji občinskega sveta, ki se je začela z minuto molka v spomin na žrtve atentatov v Parizu in strmoglavljenja letala nad Sinajem.

Drugache je na seji občinski svet z glasovi levosredinske večine in ob vzdržanju opozicije izglasoval jesenski rebalans k proračunu za leto 2015 oz. večletnemu proračunu 2015-2017. Poleti sprejetemu proračunu, ki znaša okoli osem milijonov evrov, je rebalans »odščipnik« dobrih 71.000 evrov, medtem ko je postavke za leto 2016 obogatil za okoli 115.000 evrov. Za letošnje leto je namreč predvideno zmanjšanje davčnih prihodkov za dobrih 84.000 evrov, nedavčnih prihodkov pa za dobrih 92.000, medtem ko se bodo dohodki od prenosa sredstev od dežele, države in drugih ustanov povečali za dobrih 182.000 evrov. Tekoči izdatki so se zmanjšali za okoli 99.000 evrov, izdatki na račun kapitala pa za dobrih 27.000 evrov. Nevezani del upravnega preostanka v višini 27.529 evrov bodo porabili za nakup računalniške opreme ter pohištva za otroške vrtce in osnovne šole, pa tudi za izredno vzdrževanje na napeljavah za videonadzor in za izredno vzdrževanje občinskega sedeža.

Glede ostalih točk dnevnega reda večja omeniti, da so svetniki izglasovali mnenje o spremembah trase končnega odseka plinovoda družbe Snam Rete Gas Spa pri Boljuncu. Trasa se bo tako izognila oljčnemu nasadu, kjer so prisotne stolte oljke: odstraniti bo treba le nekaj trt, ki jih bo mogoče po opravljenih ponovno posaditi.

Občinski svet je v nadaljevanju izglasoval tudi spremenjeni statut Lokalne akcijske skupine Kras in spremembe k statutu pripravljalnega odbora Dnevov kmetijstva, ribištva in gozdarstva, ki bo tako prenehal obstajati že 31. decembra letos na mestu leta 2017 kot je bilo prvotno predvideno. Občinski svet je tudi uvedel sejni ne za svetniške komisije, ki jih predvideva statut, v višini okoli 40 evrov bruto.

Če se povrnemo k uvodnemu poročilu župana Kluna, je le-ta med drugim napovedala bližnje asfaltiranje nekaterih cest v Boljuncu, Logu, Dolini in pri Domiju. Občina je izvedla tudi nekatera dela na pokopališčih v Boljuncu, Mačkoljah in Borštu, v kratkem pa bodo stekla popravila še v Boljuncu in Dolini.

Trasa plinovoda se bo izognila nasadu starodavnih oljčnih dreves pri Boljuncu, žrtvovati bo treba le nekaj trt,

FOTODAMJ@N

Klun je poročal tudi o sestanku preteklega 29. oktobra na Deželi v zvezi s stečajem ustanove za industrijsko cono Ezit, na katerem so izpostavili potrebo po varnosti uslužbencev, nadaljevanju storitev za podjetja, rešitvi finančnega stanja tudi ob upoštevanju premoženja Ezit-a ter po čimprejšnji ustanovitvi nove ustanove.

Po zadnjih podatkih agencije Arpa naj bi v prvem polletju leta 2015 dosegla dobrih 54 odstotkov ločenega zbiranja odpadkov, kar pa ni še dovolj, saj bi morali po zakonu dosegati vsaj 65 odstotkov, zato že nekaj časa poteka razdeljevanje kompostnikov v brezplačno uporabo občanom.

TRŽAŠKI OBČINSKI SVET - Sinoči

Prostorski načrt: v ospredju okolje

Druga seja tržaškega občinskega sveta, ki je v ponedeljek začel razpravljati o novem občinskem splošnem prostorskem načrtu, je bila včeraj domala v celoti namenjena oceni vpliva načrta na okolje. Skupščina je vzela v pretres številne predpise deželne uprave in ugovore nekaterih posameznikov.

Sejo je uvedla tržaška občinska občinica za urbanistično načrtovanje Elena Marchigiani in razložila postopek seje. Omenila je še nekatere pripombe, ki jih je prispevala deželna vlada, nakar se je začela razprava, ki je bila sicer bolj tehnične narave.

Presoja vpliva na okolje je pomemben dokument, kajti upošteva ozemlje, floro in favno območja, na katerem se bo prostorski načrt izvajal, je pripomnil občinski svetnik Gibanja 5 zvezd Stefano Patuanelli in spomnil, da je dober del tržaške občine na zaščitenem območju Natura 2000. Njegov kolega Paolo Menis je dodal, da je to dejansko osnova, na kateri sloni regulacijski načrt in zato obnovil vsebinsko evropske mreže Natura 2000, katere namen je zaščita okolja na mnogih evropskih območjih. V nadaljevanju so občinske svetnike zanimala nekatera posjasnila, nato je prišlo do zahteve, da se vsak predpis glasuje posamezno. Skupščina je predlog sprejela in so občinski svetniki glasovali vsako postavko posebej. Občinski svetniki so sprejeli v bistvu soglasno vse predpise, nato so analizirali ugovore nekaterih posameznikov.

Med temi je bil ugovor gospa, ki je

zahtevala gradbeno dovoljenje za zemljišče, namenjeno za paštno. Postavilo se je vprašanje, ali mora biti seja tajna, saj je treba razpravljati o občinah in jih poimenovali. Občinska tajnica je odgovorila, da je lahko seja tajna, ko je govor o zasebnih zadevah občanov in da to reje to ne pride v poštev.

Skupščina je tako obravnavala primer Adriane Rovan, ki zahteva gradbeno dovoljenje na zemljišču s teraso na morju. Odprlo se je torej vprašanje gradenja na paštnih. Če tej gospo ni mogoče izdati gradbenega dovoljenja, se bo to ponovilo vsakič, ko bo govor o pašnih in torej ne bo mogoče izdati nobenega gradbenega dovoljenja, je opozoril svetnik Patuanelli in dodal, da mora biti občinski svet dosleden. Če hočemo ponovno oziveti kmetijstvo, pa je potrebno na pašnih omogočiti gradnjo hišic za orodje ali drugih objektov, je dejal. Pravico do gradnje na pašnih sta še zlasti zagovarjala svetnika stranke Forza Italia Piero Camber in Ljudstva svobode Manuela Declich. Predsednik pristojne občinske komisije Mario Ravalico je nato razložil, da se zemljišče gospa nahaja na območju, kjer so prepovedane gradnje. Mimo vprašanja pašnih se tisto zemljišče namreč nahaja na območju, ki je podprtveno usadom in kjer je torej sploh prepovedano graditi, je povedal Ravalico.

Skupščina je nato nadaljevala z razpravo in nazadnje odobrila presojo vpliva na okolje z glasovi večine.

A.G.

SLOVENSKA MANJŠINA - Sestanek s Torrentijem na Ukmarjevo pobudo

Dežela išče rešitve za Stadion 1. maj

O prihodnosti objekta pri Sv. Ivanu bo najbrž govor na prihodnji seji posvetovalne komisije za Slovence

Tudi deželna uprava se je angažirala za celovito in trajno rešitev vprašanja Stadiona 1. maj. To je potrdil odbornik Gianni Torrenti na srečanju z deželnimi svetnikoma Stefano Patuanjem in Igorjem Gabrovcem ter z novim predsednikom Bora Gorazdom Pučnikom. Do sestanka je prišlo na Ukmarjevo pobudo.

Pučnik je Torrentiju, ki je sicer dobro seznanjen z zapleteno problematiko Stadiona, predstavil načrte Bora, ki slonijo na dveh potrebah: popravilo in obnova obstoječega ter postavitev večnamenske strukture, ki bi se jo lahko gradilo po kosih, da bi bila čim prej uporabna. Pučnik bo v prihodnjih dneh izročil deželnemu odborniku proračun napovedanih obnovitvenih in gradbenih posegov.

Torrenti je izpostavil, da sta predsednika SKGZ in SSO - Rudi Pavšič in Walter Bandelj - na nedavnom srečanju s slovenskim ministrom Gorazdom Žmavcem izjavila, da predstavlja svetoivanski objekt prioriteto za obe krovni slovenski organizaciji. Pavšič je na ponedeljkovi umestitvi novega deželnega sveta SKGZ v Nabrežini Stadion celo označil kot »prioritet vseh prioritet.«

Na tej strukturi, ki se očitno ne more več sama vzdrževati in ki je obenem potrebna nujnih obnovitvenih del, bo najbrž govor na prihodnji seji deželne posvetovalne komisije za Slovence. Torrenti soglaša z možnostjo, da se Stadion 1. maj financira iz skладa zaščitnega zakona, torej z državnimi prispevki. Zadeva pa ni tako enostavna in izvedljiva, tudi zato, ker gre za zasebno nepremičnino, ki je Dežela ne more direktno financirati. Treba je zato iskati druge poti, najbrž tudi z lastniško preosnovno objekta. Lastnik Stadiona je družba z omejeno

odgovornostjo SIS (kratica za Società impianti sportivi), katere deleži so takole porazdeljeni: ŠZ Bor 47 odstotkov, Tržaška matica 39 odst. in kulturno društvo Slavko Škamperle 14 odst. Upravitelj objekta je Bor, ki mu je Dežela z državnim denarjem doslej enkrat priskočila na pomoč za Stadion, sedaj pa bo treba iskati in najti druge rešitve.

S.T.

LEVO ODBORNIK
GIANNI TORRENTI
IN DESNO POGLED
Z ZRAKA NA
STADION 1. MAJ

FOTO DAMJ@N

ŽENEVA - Forum za manjšinska vprašanja v okviru OZN

Opozorili na položaj Slovencev na Svobodnem tržaškem ozemlju

V torek in sredo je v Ženevi zasedal Forum za manjšinska vprašanja, ki ga vsako leto prirejajo na pobudo Sveta Združenih narodov za clovekove pravice. Zasedanja so se udeležili tudi tržaški Slovenci Andrej Rupel, Sandro Gombač in Samo Pahor, in sicer pod okriljem organizacije nezastopanih narodov UNPO ter nevladne organizacije Triest NGO.

Na srečanju so predstavniki manjšin z vsega sveta opozorili na pereča vprašanja ter na nespoštovanje njihovih osnovnih pravic. Po Ruplovih besedah je bilo slišati marsikaj neprijetnega, jasno se je pokazalo, da so razne manjšine po svetu žrtve najrazličnejših krivic in tudi kritik oblik preganjanja, kakršne si težko predstavljamo. Prav Rupel, ki je sicer tudi novi predsednik gibanja Svobodno ozemlje (enega izmed gibanj, ki se potegujejo za obuditev Svobodnega tržaškega ozemlja), je včeraj nastopil v imenu tržaških gostov oz. »prisotnih državljanov STO«. Jezikovne pravice niso le kulturna pravica. So temelj človekovih prav

vic in jih je treba obravnavati kot take,« je začel svoj govor, v katerem je opisal večkulturne značilnosti Trsta ter diskriminacije na račun slovenske in drugih skupnosti v 20. stoletju. Spomnil je, da je v Coni A slovenščina

zaživel v javnih aktih, italijanska uprava pa je uporabo tega jezika spet omejila. »Klub vsem jamstvom in zagotovilom italijanske vlade Jugoslaviji, je bilo potrebno več let, da so se razmere nekako približale enakosti pravic in obnašanj z ostalimi prebivalci obeh področij,« je dejal. Še danes je, kljub izboljšanemu stanju, veliko pomembnih omejitev, poleg enakosti jezikovnih pravic ni »zlasti v Coni A STO«. Zakon iz leta 2001 določa pravice, ki pa so ozemeljsko omejene, nerešenih vprašanj je veliko, je še opozoril Rupel.

Sandro Gombač, Andrej Rupel in Samo Pahor v Ženevi

ZGODOVINA - »Spodrljaj« v vabilu za iskanje statistov za film Rosso Istria

Slika o fojbah z židovskimi otroki

Fotografija bega pred nacisti iz leta 1940 je iz arhiva francoske agencije Roger Viollet-Topfoto

V Trstu bodo v kratkem začeli snemati film Istria Rossa, ki govorji o fojbah v Istri in še posebej o tragični usodi mlade Norme Cossetto, ki so jo jugoslovanski partizani umorili v Istri. Film bo režiral mladi Argentinec italijanskega porekla Maximiliano Hernando Bruno, poleg v

našem mestu pa bo snemanje potekalo v Padovi in v istrskem Grožnjanu. Scenarij za film je delo Antonella Belluca, v njem bosta med drugim nastopala Giorgio Albertazzi in Goričanka Anita Kravos, producenti pa računajo tudi na sodelovanje mednarodno uveljavljenega igralca Rutgerja Hauerja. Glasbo za Istria Rossa bo napisal kantavtor Simone Cristicchi, avtor znanje predstave Magazzino 18.

Kot smo poročali bodo jutri in v soboto na sedežu euzulskega združenja v Ul. Belpoggio 29 zbiral statiste in statiske za ta film. Vabilu so priloži-

li fotografijo z naslovom filma, ki pa je - kot je ugotovil spletni portal Bora.la - reprodukcija fotografije znanje pariške fotografске agencije Roger Viollet-Topfoto iz leta 1940. Fotografija ne prikazuje fojb, temveč francoske otroke židovskega rodu, ki bežijo pred nemško vojsko.

UNIVERZA - Danes ob 9.30 pobuda Novinarske zbornice in sindikata

Migranti in mediji

Ob ostalih govornikih bodo svoje prispevke podale tudi Eva Ciuk, Barbara Gruden in Veronika Martelanc

Novinarska zbornica in sindikat prirejata danes v zborni dvorani Univerze v Trstu na Trgu Europa 1 srečanje na temo *Poročati o priseljevanju*. Srečanje, ki se bo začelo ob 9.30, bo potekalo v sodelovanju z Občino Trst in tržaško univerzo ter pod pokroviteljstvom Urada za boj proti rasni diskriminaciji (Unar), posvečeno pa bo problematiki korektnega in objektivnega poročanja o problematiki priseljevanja in migrantov. Ob tej priložnosti bodo poudarili načela Rimske listine, dalje bo govor o srečevanju kultur, obenem pa bodo tudi podali sliko o realnem položaju v zvezi s priseljevanjem v Furlaniji Julijski krajini, ki se nahaja v središču t.i. »balkanske poti« migracijskih tokov. Pobudniki so namreč prepričani, da je samo s poznanjem dejstev mogoče korektno informirati.

Po uvdnom posegu novinarke deželnega sedeža RAI Eve Ciuk na temo *Priseljevanje, kot o njem govorijo mediji: besede, ki ustvarjajo izredne razmere*, bodo o teh vprašanjih govorili izvedenka za človekove pravice in komunikacijo ter sodelavka urada Unar Paola Di Lazzaro (*Novice, ki to niso bile: kronike o izredni dezinformaciji*), predsednik Italijanskega solidarnostnega konzorcija ICS Gianfranco Schiavone (*Kako se v Italiji in Evropi spreminja pravica do azila*), goriška predstavnica Visokega komisariata Združenih narodov za begunce Veronika Martelanc (*Podoba migrantov, ki jo nudijo mediji, v primerjavi z realnostjo: ali vedno sovpadata?*), dopisnica tretjega televizijskega dnevnika RAI TG3 Barbara Gruden (*Reportaža z vročih mejnih območij na Balkanu*) ter tržaška prefektinja Francesca Adelaide Garufi (*Migranti in varnost*). Udeležence bodo uvodoma pozdravili deželna predsednika Novinarske zbornice in sindikata, Cristiano Degano in Carlo Muscatello, ter tržaška podžupanja Fabiana Martini.

Na srečanje so vabljeni v prvi vrsti seveda novinarji, saj bo šlo med drugim za srečanje v sklopu pobud na področju poklicnega izpopolnjevanja, vendar je dogodek odprt za vse: tako se ga lahko udeležijo tudi študentje tržaške univerze in ostali občani.

FOTODAMJN

FOTODAMJN

MUZEJ REVOLTELLA - V soboto

Prvi tržaški mednarodni simpozij o Palestini

Predstavnika združenja Salaam FOTODAMJN

V Trstu bo v soboto govor o palestinskom narodu in njegovih zanikanih pravicah. V prostorih muzeja RevolteLLA bo namreč potekal mednarodni simpozij z naslovom *Palestina, zanikane pravice in bodoče perspektive*. Mednarodno srečanje, ki bo potekalo ves dan (od 8.30 do 17. ure), prireja tržaški odbor združenja Salaam otroci oljke v sodelovanju z Občino Trst.

V teh dneh poteka pomembna obletnica. Pred tremi leti je namreč generalna skupščina Združenih narodov potrdila resolucijo, s katero je status Palestine iz entitete opozovalke bil povisan v državo nečlanico opozovalko. Palestina je bila tako končno priznana kot država. Prvi tržaški mednarodni simpozij o Palestini spada v širšo serijo podobnih dogodkov, ki bodo v tem tednu potekale tudi drugod po Italiji in Sloveniji. Na njem bo nastopilo kar nekaj mednarodnih osebnosti, med njimi tudi izraelski novinar Gideon Levy, ki se bo osredotočil na paradoks med konceptom demokracije in vojaško zasedbo palestinskih teritorijev s strani Izraela. Za njim bo spregovoril palestinski profesor Wasim Dahmash, ki bo postavljal pod drobnogled kulturo palestinskega naroda. Sledil bo poseg palestinske zdravnice in aktivistke za človekove pravice Ghade Karmi.

Popoldanski del programa bo obogatila okrogla miza, h kateri se bodo pridružili tudi odvetnik Fausto Gianelli, ameriška aktivistka za človekove pravice Stephanie Westbrook in še palestinska pisateljica Widad Tamini. Simpozij bo vodil tržaški zgodovinar in profesor Fulvio Salimbeni, poskrbljeno pa bo tudi za simultano prevajanje posegov v angleški jezik. (rd)

Slepi in slabovidni, tehnologija in turizem

Muzej Sartorio bo danes dopoldne gostil srečanje, ki ga prireja Deželni inštitut za slepe Rittmayer. Govor bo o tem, kako sodobna tehnologija pomaga slepim ter slabovidnim, posebno pozornost bodo posvetili turizmu. Ob 9.30 bodo nastopili predsednik inštituta Rittmayer Hubert Perfler, tržaška občinska odbornica za socialno politiko Laura Famulari in predsednik deželne konzulte za osebe s posebnimi potrebami Vincenzo Zoccano. Od 10.30 bodo sledila predavanja, prva bo govorila Katja Koprivnikar z Zavoda za slepo in slabovidno mladino Ljubljana. Srečanje se bo nadaljevalo do 13.30.

TKS - Danes ob 17. uri Pogovor z Alejandro Laurencich

Danes ob 17. uri bo gostja Tržaškega knjižnega središča (na Trgu Oberdan 7) argentinska prozaistka in scenaristica slovenskih korenin Alejandra Laurencich, ki se bo pogovarjala s prevajalko Mojco Jesenovec. Alejandra Laurencich se je leta 1963 v Buenos Airesu rodila slovenskemu ocetu in argentinski materi. Pisati je začela že v mladosti, leta 2001 pa je za svojo knjigo kratkih zgodb Kronanje slave prejela nagrado argentinskega državnega umetnostnega sklada. Njen roman z delovnim naslovom Konec tisočletja, ki ga v slovenščini lahko beremo v pričujoči knjigi, je že leta 1994 postal finalist našrade emec, vendar ga je pisateljica popravljenega v knjižni obliki izdala šele leta 2009.

Alejandra Laurencich je z romandom Pusti me pri miru v malo slovensko okolje med drugim pripeljala neskončno osamljenost v Patagonijo, kjer na dobrem milijonu kvadratnih kilometrov ozemlja živi toliko ljudi, kot v vsej Sloveniji skupaj - oziroma dva človeka na kvadratnem kilometru. Ampak v Argentini pozna osamljenost tudi drugo skrajnost. V prestolnici Buenos Aires živi okoli 13 milijonov ljudi, torej 15 tisoč prebivalcev na kvadratni kilometr, ki pa večinoma živijo drug mimo drugega.

Včeraj danes

Danes, ČETRTEK,
26. novembra 2015

KONRAD

Sonce vzide ob 7.18 in zatone ob 16.26
- Dolžina dneva 9.08 - Luna vzide ob 17.21 in zatone ob 8.30.

Jutri, PETEK,
27. novembra 2015

VIGIL

VREME VČERAJ: temperatura zraka 4,2 stopinje C, zračni tlak 1011,3 mb ustanjen, vlag 59-odstotna, veter 12 km na uro severovzhodnik, nebo jasno, morje rahlo razgiban, temperatura morja 15,6 stopinje C.

Lekarne

Od ponedeljka, 23. do nedelje,
29. novembra 2015:
Običajni urnik lekarne:
od 8.30 do 13.00
in od 16.00 do 19.30

**Lekarne odprte
tudi od 13.00 do 16.00**

Trg Venezia 2 - 040 308248, Naselje Sv. Sergija - Ul. Curiel 7/B - 040 281256, Bazovica - Ul. Gruden 27 - 040 9221294 - samo s predhodnim telefonskim pozivom in z nujnim receptom.

**Lekarne odprte
tudi od 19.30 do 20.30**

Trg Venezia 2, Naselje Sv. Sergija - Ul. Curiel 7/B, Ul. Ginnastica 6, Bazovica - Ul. Gruden 27 - 040 9221294 - samo s predhodnim telefonskim pozivom in z nujnim receptom.

NOČNA SLUŽBA

Lekarna odprta od 20.30 do 8.30
Ul. Ginnastica 6 - 040 772148.

www.farmacistitrieste.it

118: hitra pomoč in dežurna zdravstvena služba (od 20. do 8. ure, predpraznična od 14. do 20. ure in praznična od 8. do 20. ure). Za dostavljanje nujnih zdravil na dom, tel. 040 350505 - Televita. Telefonska centrala Zdravstvenega podjetja in bolnišnic: 040 399-1111. Informacije KZE, bolnišnic in otroške bolnišnice, tel. (zelena številka) 800 - 991170, od ponедeljka do petka od 8. do 18. ure, ob sobotah od 8. do 14. ure. Nudi informacije o zdravstvenih storitvah, o združenih tržaških bolnišnicah in o otroških bolnišnicach Burlo Garofolo.

Šolske vesti

NA DTZ ŽIGE ZOISA bodo skupne govorilne ure (roditeljski sestanek) danes, 26. novembra, ob 17.30 za bienij in ob 18.30 za trienij obeh smeri.

URAD ZA IZOBRAŽEVANJE IN ŠOLSKE STORITVE sporoča, da je zaradi izčrpanja lestvice za š.l. 2015/16 v občinskih otroških jasli v Dolini, ponovno odprt vpisovanja za slovenski in italijanski oddelek. Informacije in vpisni obrazci na www.sandorligo-dolina.it.

RAVNATELJSTVO LICEJA F. PREŠERNA sporoča staršem dijakov, da bodo potekale govorilne ure v ponedeljek, 30. novembra, od 17.30 do 19.30 za bienij in klasični licej; v torek, 1. decembra, od 17.30 do 19.30 za trienij znanstvenega liceja, liceja za uporabne znanosti in jezikovnega liceja.

SiVince Tutto 25. novembra 2015
Super Enalotto Št. 210

1	22	43	48	55	70
Nagradi sklad					404.922,50 €
Brez dobitnika s 6 točkami					-€
Brez dobitnika s 5 točkami					-€
11 dobitnikov s 4 točkami					7.185,53 €
456 dobitnikov s 3 točkami					446,65 €
7.398 dobitnikov z 2 točkama					16,51 €

Čestitke

Draga DAŠA, en poljub na vsako stran prejmi za svoj rojstni dan. Vse naj naj za tvoj 30. rojstni dan. Vsi domači.

Kino

AMBASCIATORI - 16.40, 18.20, 20.10, 22.00 »Il viaggio di Arlo«.

ARISTON - Dvorana je rezervirana.

CINEMA DEI FABBRI - 17.00, 20.00 »Storie di cavalli e di uomini«; 18.30, 21.30 »Cave of Forgotten Dreams«.

FELLINI - 16.00, 19.40 »Gli ultimi saranno ultimi«; 17.45, 21.30 »Natale all'improvviso«.

GIOTTO MULTISALA 1 - 16.15, 18.15, 19.50, 22.00 »La felicità è un sistema complesso«.

GIOTTO MULTISALA 2 - 16.30, 18.20, 20.10, 22.00 »45 anni«.

GIOTTO MULTISALA 3 - 16.20, 18.00, 20.20, 22.00 »Mr. Holmes e il mistero del caso irrisolto«.

KOPER - PLANET TUŠ - 17.00 »Dobri dinozaver«; 15.50 »Dobili dinozaver 3D«; 16.20 »Hotel Transilvanija 2 (sinhr.) 3D«; 15.45, 19.00, 21.15 »Igre lakote: Upor, 2. del; 17.50, 20.30 »Igre lakote: Upor, 2. del 3D«; 15.40 »Mali princ (sinhr.) 3D«; 18.30, 20.20 »Most vohunov«; 18.10, 20.00, 21.00 »Specstre«; 18.20 »Srednješolci«; 17.30 »Steve Jobs«.

NAZIONALE - 16.30, 18.45, 21.15 »Hunger games - Il canto della rivolta 2«; 18.45 »Il viaggio di Arlo 3D«; 16.15, 19.45, 21.45 »007 Spectre«; 16.30 »Snoopy & friends - Il film dei Peanuts«; 16.15, 18.00, 20.30, 22.10 »The Visit«; 16.15, 18.00, 20.00, 22.15 »Il sapore del successo«; 17.50, 20.00, 22.10 »A Bigger Splash«.

SUPER - Film prepovedan mladim iz pod 18. leta starosti.

THE SPACE CINEMA - 16.40, 19.00, 21.20 »Il viaggio di Arlo«; 16.10, 18.10, 20.10, 22.10 »The Visit«; 16.00, 18.05, 20.10, 22.15 »Il sapore del successo«; 16.10, 21.30 »A Bigger Splash«; 16.20, 18.35, 19.05, 21.50 »Hunger games - Il canto della rivolta 2«; 19.45 »Loro chi?«; 15.50, 18.45, 21.40 »007 Spectre«; 16.40 »Pan - Viaggio sull'isola che non c'è«; 21.50 »Premonition«.

TRŽIČ - KINEMAX - Dvorana 1: 17.10, 19.50, 22.15 »Hunger games - Il canto della rivolta 2«; Dvorana 2: 17.30, 20.15, 22.10 »Il viaggio di Arlo«; Dvorana 3: 17.45, 20.10, 22.10 »Il sapore del successo«; Dvorana 4: 17.40, 20.00 »Mr. Holmes e il mistero del caso irrisolto«; 22.00 »007 Spectre«; Dvorana 5: 18.10, 22.10 »The Visit«; 19.50 »A Bigger Splash«.

Mali oglasi

PRODAJAM ape car, P3 z volanom, v odličnem stanju, letnik 1985. Tel. št.: 366-1528715.

PRODAM nov predpasnik za narodno nošo črne barve. Dolžina 80 cm, širina 130 cm. Cena 30,00 evrov. Tel. št. 347-7387623.

PRODAM rabljeno žensko spodnje krilo za narodno nošo obrobljeno z bombažno čipko. Dolžina krila 95 cm. Cena 30,00 evrov. Tel. št. 347-7387623.

V PREBENEGU imamo tri psičke majhne rasti. Ljubitelji naj se oglašijo na tel. št.: 040-231855, 040-213821.

V ROJANU podarim pohištvo zaradi selitve. Tel. št.: 329-4372448, 349-7769394.

Osmice

JADRAN je odprl osmico, Ricmanje št. 175. Tel.: 040-820223.

N'PULJH v Saležu je odprta osmica Fabjan. Vabljeni.

PRI DAVIDU v Samotorci št. 5 je odprta osmica. Vabljeni! Tel.: 040-229270.

VASILIU PIPAN je odprl osmico v Mavhinjah. Vabljeni! Tel. št. 040-299453.

Izleti

UNINT - Šola Umetnosti (MFU-Kulturni dom Ferriz Olivares) vabi v nedeljo, 29. novembra, na vodeni ogled razstave »Metamorfoza genija - El Greco« v Trevisu z Leonardom Calvom. Info na tel. št. 338-3476253.

SPDT organizira v nedeljo, 6. decembra, tradicionalni avtobusni »Izlet v neznan«. Avtobus bo odpeljal ob 8.30 s Trga Oberdan in ob 8.45 iz Bavorice (pri Kalu). Vpis do vključno ponedeljka, 30. novembra, na tel. št. 040-413025 (Marinka) ali 040-220155 (Livio).

SKD VESNA prireja v soboto, 5. decembra, avtobusni izlet v Celovec na tamkajšnji božični sejem. Vključena sta prevoz in kosilo. Informacije in prijave: Tatjana (340-6709578), Ivana (340-8177156) in Mitja (333-4463154).

ZSKD organizira v soboto, 5. decembra, v sklopu projekta Mladi na odkrivanju kulturne dediščine, ekskurzijo v Gorico in Benečijo na spoznavanje slovenskih ustavov in na ogled slovenskega multimedialnega centra SMO v Špetru. Brezplačen izlet je namenjen mladim do 30 let. Info po tel. št. 040-635626 ali info@zskd.eu.

Obvestila

RAJONSKI SVET za Zahodni Kras vabi občane na javno predavanje orožnikov postaje na Prosek, o nasilju proti starejšim osebam, danes, 26. novembra, ob 17. uri na sedežu na Prosek 159. Sledila bo ob 20. uri redna seja.

40-LETNIKI s Tržaškega, združite se! Če na twojem rojstnem listu je zapisana letnica 1975 in če si pozabil, kdo so tvoji sovrstniki, pridi na večerjo, ki bo v petek, 27. novembra, ob 19.30 v restavraciji v Repnu. Potrdi svojo prisotnost z imenom in tel. št. na 40letniki@gmail.com.

SKUPINA PROSTOVOLJCEV DEVIN - NABREŽINA - KRIŽ prireja, pod pokroviteljstvom Občine Devin-Nabrežina, v petek, 27. novembra, ob 15.30 v Sesljanu, Naselje Sv. Maura 225 (NSS C. de Marchesetti) srečanje »Sladkorna bolezni in nova zdravila«. Govorili bosta diabetologinja Alessandra Petrucco in dietetičarka Silvana Cum.

SLOV.I.K., Oddelek za prevajalstvo FF UL in NŠK vabi v petek, 27. novembra, ob 17.00 v čitalnico NŠK, Ul. sv. Frančiška 20, na predavanje »V mavriči jezikovnih podatkov - predstavitev spletnih virov za slovenščino«. Delavnica bo prikazala načine pridobivanja jezikovnih podatkov iz sodobnih digitalnih virov. Osredotočili se bomo na jezikovni par slovenščina - italijančina.

TFS STU LEDI vabi na predstavitev koledarja za leto 2016 »Tržaška noša« v petek, 27. novembra, ob 18. uri v Tržaškem knjižnem središču na Oberdankovem trgu 7.

35-LETNIKI se bomo zbrali v soboto, 28. novembra, v Repnu. Informacije

na tel. št.: 339-8243934 (Marko), 340-5937718 (Sara) in 345-0934730 (Kristjan).

50-LETNIKI IZ TREBČ se dobimo v soboto, 28. novembra, ob 15.30 pred spomenikom v Trebčah, da proslavimo na praznik. Sledi družabnost v Ljudskem domu. Toplo vabljeni.

NŠK obvešča, da bo v soboto, 28. novembra, Oddelek za mlade bralce v Narodnem domu odprt od 9.30 do 12.30 s pravljičnim utrinkom ob 11.00.

REVJA OTROŠKIH IN MLADINSKIH PLESNIH SKUPIN ZSKD »Do slobodnega giba« bo v soboto, 28. novembra, ob 17. uri v Prosvetnem domu na Opčinah. Projekt je omogočila dežela FJK (Servizio volontariato, solidarietà ed immigrazione).

SKUPINA PROSTOVOLJCEV DEVIN - NABREŽINA-KRIŽ prireja v soboto, 28. novembra, od 8. do 12. ure Dan srca (brezplačna analiza krvi in kontrolo krvnega pritiska) v nekdanjem rekreatoriju v Križu. Obvezna je predhodna prijava na tel. št. 040-299616 od 9.00 do 11.00 od srede, 25. do petka, 27. novembra.

KMEČKA ZVEZA Trst vabi člane glavnega sveta, da se udeležijo seje, ki bo v ponedeljek, 30. novembra, ob 20. uri v dvorani ZKB na Opčinah, Ul. Ričreatoria 2.

SLOVENSKI FILATELISTIČNI KLUB L. KOŠIR vabi filateliste na mesečno srečanje, ki bo v sredo, 2. decembra, ob 18.30 v Gregorčičevi dvorani, Ul. Sv. Frančiška 20.

ZSKD obvešča včlanjene zbere, da je na www.zpzs.si objavljena elektronska prijavnica na 47. revijo Primorska poje 2016. Prijava možna do vključno 4. decembra.

KLAPA 1936 iz dolinske občine organizira v nedeljo, 13. decembra, že tradicionalno božično kosilo. Informacije po tel. št.: 040-228896 (Nerina) ali 040-228254 (Just).

KNJIŽNICA BORISA PAHORJA v Kulturnem domu Prosek - Kontovel izposoja čita ob ponedeljkih, od 18.30 do 19.30. Vabljeni!

AŠD SK BRDINA obvešča, da se bodo v zimski sezoni odvijali tečaji smučanja. Info in vpis na tel. št. 340-5814566 (Valentina).

ŠD MLADINA organizira 5 celodnevnih tečajev smučanja za otroke v mesecu januarju in februarju 2016, s pričetkom v soboto, 9. januarja. Za informacije in vpisovanje info@mladina.it ali tel. št. 347-0473606.

DSMO K. FERLUGA IN SSG vabita na ogled predstave »Kako postati Slovenci v 50. minutah«, ki bo danes, 26. novembra, ob 20. uri v dvorani Roma v Miljah.

DSMO K. FERLUGA, NŠK in Občinska knjižnica E. Guglia - Milje vabi na otroški urici danes, 26. novembra, v občinski knjižnici v Miljah, Trg Republike 4. Alenka Hrovatin bo od 16.15 do 17.00 pripovedovala otrokom do 3. leta, od 17.15 do 18.00 pa otrokom od 4. do 8. leta.

TS360 vabi na srečanje z argentinsko prozaistko in scenaristko, potomko slovenskih izseljencev Alejandro Laurencich, avtorico v slovenščino prevedenega romana »Pusti me pri miru«. Z njo se bo pogovarjala prevajalka, Mojca Jesenovec. Danes, 26. novembra, ob 17. uri v Tržaškem knjižnem središču na Oberdankovem trgu 7.

ZDRAŽENJE PROSTOVOLJCEV Hospice Adria Onlus vladljivo vabi na predavanje »Hrana v onkološki preventivni« danes, 26. novembra, ob 17.30 v dvorano Zadružne kraške banke, Ul. Ricreatorio 2 (Opčine). Predaval bo dr. Majda Košuta. Na razpolago bo parkirišče ZKB.

SKD BARKOVLJE, Ul. Bonafata 6, vabi v petek, 27. novembra, ob 20.30 na srečanje dveh zborov »Je petje najlepše opravilo«. Nastopata ŽVS Barkovlje, vodi Aleksandra Pertot in MePZ Lipa iz Bazovice, vodi Tamara Ražem Locatelli.

GLASBENA MATICA, s pokroviteljstvom Generalnega konzulata RS v Trstu, vabi na predstavitev zgodovinske monografije »Trst. Umetnostni izraz ob nacionalnem vprašanju - Glasba, likovna in besedna umetnost ob slovensko - italijanski meji v drugi polovici 19. stoletja«, ki bo v soboto, 28. novembra, ob 17.30 v veliki dvorani Trgovinske zbornice v Trstu, Borzni trg 14.

SDD JAKA ŠTOKA, v pričakovanju Miklavževega obiska, vabi na pravljično urico s Kristino Žerjal v soboto, 28. novembra, ob 18. uri v Kulturnem domu Prosek - Kontovel.

SKD SLAVEC vabi na predstavitev knjige Deziderija Švare »Kronika družine Švara in preživetja v Bregu od nasebitive do danes«, ki bo v soboto, 28. novembra, ob 19. uri v Babni hiši v Rimčanjih. Z avtorjem se bo pogovarjal pesnik Aleksij Pregar, večer bo obogatil MoPZ Pergula od Sv. Petra, ki ga vodi Danjel Grbec.

ZVEZA CERVENIH PEVSKIH ZBOROV vabi na jubilejno 50. revijo odralih zborov Pesem jeseni 2015, ki bo v soboto, 28. novembra, ob 20. uri v gledališču F. Prešeren v Boljuncu.

SKD LIPA vabi v nedeljo, 29. novembra, ob 18. uri v dvorano Gospodarske zadruge v Bazovici na Večer spomina - ob 70. obletnici osvoboditve Bazovice. Pogovor z domačini bo vodila Luana Grilanc.

SKD SLOVENEC IN SKD SLAVEC vabi v nedeljo, 29. novembra, ob 17.30 v občinsko gledališče F. Prešeren v Boljuncu na koncert Mepz Slovenske - Slavec, ob 25-letnici dirigiranja Danijela Grbca. Sodelujejo: PZ Tončka Čok, dir. Manuel Purger; ŽVS Dekleta iz Škofije, dir. Iva Dobovičnik; Nomos Ensamble; Maurizio Marchesich.

SKD VIGRED vabi v nedeljo, 29. novembra, ob 17.30 v Štalco v Šempolalu na ogled komedije »Svakinja da te kaže« v izvedbi KD Kraški dom - Repen in Razvojnega združenja Repentabor.

ZADRUGA KULTURNI DOM PROSEK - KONTOVEL in L' Armonia vabita na predstavitev gledališke komedije v tržaškem jeziku »Tutinsuro - Black Comedy« gledališke skupine Il Gabiano, ki bo v nedeljo, 29. novembra, ob 17. uri v Kulturnem domu na Prosek.

DSI vabi v ponedeljek, 30. novembra, ob 20.30 v Peterlinovo dvorano na srečanje z ekonomistom in diplomatom Karlom Bonuttijem. Z njim se bo ob izidu knjige »Med izbiro in zgodovino« pogovarjal Marko Tavčar.

</

TRŽAŠKA UNIVERZA - Dan boja proti nasilju nad ženskami

Vsaka peta ženska doživela nasilje v družinskem krogu

Rektor Maurizio Fermeglia je predstavil podatke in pobude FOTODAM@N

Ob mednarodnem dnevu boja proti nasilju nad ženskami, ki smo ga obeležili včeraj, se z nizom akcij predstavlja tudi Univerza v Trstu, ki je pripravila pester in raznolik program. Ta med drugim predvideva tudi posvet z naslovom *Ponazimo nasilje nad ženskami: strokovnjaki o Istanbulskej konvenciji*, ki bo jutri med 9. uro in 19.30 potekal na sedežu Univerze v Trstu na Trgu združene Evrope 1 (stavba H3). O konvenciji, ki je prvi evropski zakonski instrument, ki vzpostavlja zakonodajni okvir za zaščito žensk pred vsemi oblikami nasilja, bodo govorili predstavniki različnih strok. Ti bodo postregli tudi s predlogi za bolj sistematičen in celovitejši pristop k preprečevanju nasilja nad ženskami.

Da je vprašanje nasilja izredno pomemben, se strinja tržaški rektor Maurizio Fermeglia, ki je na včerajšnji predstavitvi akcij postregel z zaskrbljujočimi podatki. Ena zadnjih raziskav je pokazala, da je 19 odstotkov italijanskih žensk doživelno eno od oblik nasilja v družinskem krogu. Dodatnih devet odstotkov žensk je žrtev zaletovanja. Poleg tega se je število femicidov leta 2014 povečalo na 115, skoraj vsi povzročitelji so bili partnerji žrtev. Tem podatkom je treba pristeti še 100 poskusov umora, je opozoril rektor Fermeglia, ki je pri ozaveščanju javnosti kot pomembno izpostavil tudi vlogo univerze. Po njegovih zagotovilih je tržaška univerza v zadnjih letih spodbujala in razvijala dejavnosti, s katerimi so uspešno ozaveščali javnost o problematiki nasilja nad ženskami. Več o tem je povedala prof. Patrizia Romito, ki se na akademski ustanovi ukvarja tudi s pravicami žensk. Letos je univerza začela podeljevati štipendijo za doktorsko disertacijo na temo nasilja nad ženskami. Od leta 2013 na oddelku za medicino redno izvajajo tečaje o prepoznavanju nasilja nad ženskami, še posebej pa so pozornost dodeljujejo osebji, ki dela na urgentnih blokih. Strokovni delavci udeležence tečaja seznanjajo z dolžnostmi in dilemami, ponujajo pa jim tudi možnosti rešitev. Optimalna pomoč in podpora žrtvam z njihove strani je nedvomno zagotovilo za zajezitev tega družbenega pojava.

Facebook stran proti nasilju nad ženskami

Občina Trst je včeraj v sodelovanju s centrom Goap in policijo objavila na Facebooku novo stran, posvečeno nasilju nad ženskami. »Naš namen je doseči čim več ljudi in sporočiti, da je izhod iz začaranega kroga nasilja mogoč,« je dejala podžupanja Fabiana Martini. Stran navaja številko za klic na pomoč (1522) in druge koristne povezave z lokalnimi inštitucijami.

DEMONSTRACIJA - V središču Trsta

Dijaki z 90-metrskim transparentom proti nasilju

Sodelovale so šole, zdravstveno podjetje, zadruge in posamezniki

Dobrih sto ljudi se je včeraj v Trstu udeležilo demonstracije proti nasilju nad ženskami ob temu posvečenem mednarodnem dnevu (*na slikah FotoDam@N*). Večinoma je šlo za dijake, v rokah so imeli 90 metrov širok transparent. Šlo je za podobo svetoivskega mikro okraja zdravstvenega podjetja in zadruge La Quercia, ki se je razširila še na druge podobne ustanove. Demonstracijo so organizirali že tretjič, transparent so ustvarjali dijaki tržaških višjih in nižjih srednjih šol ter razna društva in posamezniki. Opaziti je bilo najrazličnejše risbe in napise, ki so denimo pozivali moške, naj raje uporabijo roke za obdarovanje žensk s cvetjem.

ODPRTO NON-STOP 8.30 - 19.00 OD PONEDELJKA DO SOBOTE

**ponudba velja
od 26.11.2015
do 5.12.2015
oziroma do prodaje zalog.**

discount
Tedesco

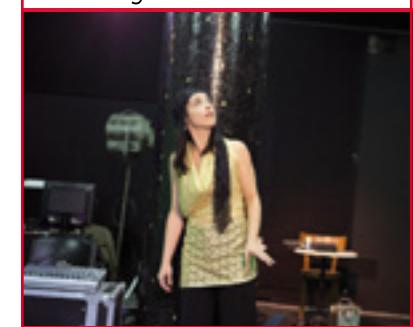
DOLINA 538 - TRST (v bližini športnega igrišča)

TEL. 0039-040-8325039

PANETTONE KLASIČNI MAINA v vrečki iz prozorne folije 700 gr.	SUROVI PRŠUT S KOSTJO na kg.	OGRSKA SALAMA M. BRUGNOLO ½ vakuumsko pakirana na kg.	SIR LATTERIA MONTASIO 60 dni na kg.
1,99 € 2,59	5,49 € 7,20	5,98 € 7,90	5,98 € 8,90
MAASDAM ROYAL HOLLANDIA na kg.	MASLO ANTICHE LATTERIE 1 kg.	TESTENINE IZ ZDROBA "LEVANTE" 500 gr.	EDAMER DANUBIA na kg.
3,99 € 6,70	3,89 € 4,23	0,39 € 0,46	2,98 € 3,69
EKSTRADEVIŠKO OLJČNO OLJE SPERONI 5l.	DELNO POSNETO MLEKO GALATEA 1l.	BELA MOKA 00 1 kg.	SIR GRANA PADANO, DRUŽINSKO PAKIRAN na kg.
18,99 € 19,90	0,49 € 0,79	0,34 € 0,59	7,99 € 9,90
PRALNI PRAŠEK DASH 60 meric	MEHČALEC COCCOLINO 4l.	SADNE REZINE KINDER BRIOS 280 gr.	NUTELLA FERRERO 825 gr.
10,98 € 11,89	3,29 € 3,99	1,99 € 2,99	4,49 € 4,74
		PASIRAN PARADIŽNIK v tetra brick embalaži 1l.	COCA COLA PET 1,5l.
		0,58 € 0,65	1,10 € 1,49

slovensko stalno gledališče SEZONA 2015/16

Lot Vekemans
ISMENA, NJENA SESTRA
režiser Igor Pison

DANES, 26. novembra, ob 20.30
v petek, 27. novembra, ob 20.30
v soboto, 28. novembra ob 20.30
v nedeljo, 29. novembra ob 16.00
ponovitve se nadaljujejo do 12. decembra
v Klubskem prostoru
z italijanskimi nadnapisi
zaradi omejenega števila sedežev je rezervacija obvezna!

BLAGAJNA SSG:
od ponedeljka do petka 10.00-15.00
040 2452616
www.teaterssg.com

slovensko stalno gledališče SEZONA 2015/16

Slovensko stalno gledališče,
Kulturno društvo Razseljeni,
Glasbena Matica
v sodelovanju s Primorskim dnevnikom in Slofest-om

Sabrina Morena, Martina Kafol,
Martin Lissiach, Daniel Dan Malalan

KAKO POSTATI SLOVENCI V 50 MINUTAH

režiserka: Sabrina Morena
igra: Daniel Dan Malalan

Boštjan Zavnik - harmonika

danes, 26. novembra, ob 20.00
v dvorani Roma v Miljah
s sodelovanjem DSMO Kiljan Ferluga

www.teaterssg.com

SPOMINI - Bogomila Lupinc o prekopu strica, ki je med drugo svetovno vojno umrl v Nemčiji

Poljsko cvetje po 70 letih na stričevem grobu

»Prepričana sem, da je o vsem odločala usoda.« Gospa Bogomila Lupinc iz Praprota ji je še danes hvaležna, saj je po sedemdesetih letih lahko našla strica Danijela Terčona, ki je med drugo svetovno vojno umrl v Nemčiji. »Maminega brata Danijela doma iz Klanca pri Gorjanskem so namreč konec leta 1942 vpoklicali v posebne bataljone v Potenzo. Po razpadu Italije, septembra 1943, se je stric vrnil domov: povsem izčrpan je bil od dolge in nevarne poti. Tri tedne po njegovem povratku so vas obkolili Nemci, ki so iskali može - delovno silo, in ga, tako kot ostale vaščane, odpeljali na prisilno delo v Nemčijo, v okolico Kölna. To je bilo zadnjič, kar so ga domači videli.«

Daniel Terčon je najprej delal na neki kmetiji, potem pa so ga premestili v tovarno železa in jekla v Bergheimu. Pred koncem vojne aprila 1945 so Američani prodrali nemška mesta in podeželje, v noči na 12. april so med bombardiranjem zadel tudi italijanski lager, kjer so živelji številni tuji delavci. Dosti jih je takrat umrlo, Terčon pa je bil hudo ranjen v trebuh. »Da so ga ranjenega odpeljali v bolnišnico v Bensbergu, sta nam veliko pozneje povedala njegova delovna prijatelja, sotrpina iz Barkovelj in Bovca, ki sta se po osvoboditvi vrnila domov. Kdo ve, morda je s seboj imel dokumente ali pa je morebiti v bolečinah znal povediti, kako mu je ime, tako da je bil lahko vsaj identificiran. Poškodbe pa so mu bile usodne.«

Bogomila Lupinc si je vselej prizadevala, da bi izvedela, kaj se je z njim prijetilo, kje je umrl in kje je pokopan. »Nekateri so me prepričevali, naj že neham in naj strica pustim, da počiva tam, kjer je njegov grob. Sama pa nisem bila tega mnenja.« Stričev grob je prvič, neuspešno, iskal že leta 1966, ko je službovala v Wiesbadnu v Nemčiji. Takrat je razpolagala samo z njegovim zadnjim naslovom iz leta 1944 - »Tovarna železa v Bergheimu«. V tovarni so ji izročili seznam takratnih delavcev, na katerem je bilo zabeleženo tudi stričovo ime, z drugimi informacijami pa niso razpolagali. Da bi ga morebiti sama našla na pokopališču, pa je bilo dejansko nemogoče.

Leta 2008 se je v Praproto slučajno mudila nemška novinarka Radia Köln Ursula Rütten. »Ugodila je naši prošnji, da bi obiskala občino v Bensbergu, kjer je delal stric, in poiskala arhiv umrlih v letu 1945. Našla je seznam pokopanih in njihov mrtvaški list; eden izmed teh je bil stričev, s pripisom, da so bili tuji državljanji leta 1958 preneseni v Hamburg.« nam je povedala sogovornica. Daniel Terčon je bil namreč pokopan na civilnem pokopališču v Bensbergu s številnimi drugimi nesrečniki. Leta 1958 so v Hamburgu uredili veliko vojaško pokopališče - Ehrenfriedhof Ojendorf, kjer je pokopanih 5849 italijanskih državljanov, ki so jih prenesli tja samo s pokopališč severo-zahodnega območja Nemčije. Zanje so uredili cementne grobnice z imenom in priimkom, na številnih pa so zapisali le »Unbekannt«, neznani. »To so bili civilisti, ki so delali s stricem. Ker v bolnišnicah niso poznali njihovega imena, so jih pokopali pač brez njega.«

Dejansko je bilo takrat vse rešeno, saj je družina končno izvedela, kje je Daniel pokopan. »Hamburg je sicer daleč, tako da smo se dolgo pripravljali, da bi tja odpotovali.« Pa je usoda spet potrkala na njihova vrata. Lani poleti sta namreč popotnika iz Hamburga, zdravnica Ulrike Schroeder in njen mož Christoph Schnette, med hojo po evropski poti miru do Celovca do Milj prespala v Praproto. »Ko sem slišala, od kod prihajata, sem jima zaupala, da bi

se rada tudi sama tja odpeljala, da bi našla stričev grob.« Ponudila sta se, da bosta kar sama stopila do pokopališča. Deset dni po njunem odhodu, je Lupinčeva prejela večjo kuverto: Hamburžana sta ji poslala fotografije stričevega groba. »Po sedemdesetih letih sta onadva prva položila poljsko cvetje na grob strica Danijela.«

Nedvomno je bilo to izredno presečenje, zlasti za pokojnikovega sina Jožeta, ki očeta dejansko ni poznal, saj mu je bilo dve leti in pol, ko so ga odpeljali od doma. Takoj so začeli z urejanjem dokumentov za prekop pokojnika; dopisovanje z italijanskim vojaškim ministr-

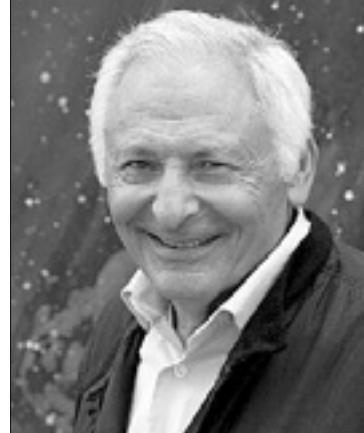
stvom (onorcaduti@onorcaduti.difesa.it) je trajalo dobro leto. V Hamburgu prekopavajo italijanske državljanke vsako leto med 16. septembrom in 16. novembrom, tako da so 24. septembra letos pripeljali posmrtno ostanke Danijela Terčona v lesenen zaboku ovitem v italijansko zastavo iz Hamburga v Italijo. »Danijelov sin jih je iz Bologne nato po 70 letih spet pripeljal domov.« 25. septembra je bila v cerkvi v Gorjanskem pogrebna svečanost z mašo; Danijela Terčona so pokopali v družinsko grobničo, kjer je imel že prej fotografijo in ime. »Končno počiva ob svojih dragih v domači zemlji.« Dva dni po pogrebu je gospa Bo-

gomila prejela spet novo pismo od hamburškega para. V njem je bila stran časopisa z daljšim člankom o Italijanu, Francu Rosciniju iz Perugie, ki je na pokopališču v Hamburgu po 70 letih našel očeta. »Francov oče Alberto je namreč delal z mojim stricem in je umrl istega dne kot on, bil pa je med tistimi brez identitete, tistimi »Unbekannt«. Sin Franco, ki si je sila prizadeval, da bi našel očeta, je celo stopil do hamburškega inštituta, kjer delajo DNK analize. Sicer ni vedel, kateri grob je očetov, cutil pa je, da je med tistimi brez imena. In res so ga našli in ga letos pripeljali domov v Perugio.«

Sara Sternad

GLEDALIŠČE ROSSETTI - 27. decembra Skupina Canto Libero in tekstopisec Mogol

V gledališču Rossetti se 27. decembra ob 17. uri ponuja izredno glasbeno doživetje. Takrat bo namreč koncert tržaške skupine Canto Libero, ki bo imela v svoji sredi znamenitega gostja: Giulia Rapettija, bolj znanega kot Mogola (*na sliki*), ki velja za največjega italijanskega pisca besedil vseh časov, znan pa je zlasti po sodelovanju s kantavtorjem Luciom Battistijem. Skupina Canto Libero se bo na koncertu predstavila ravno z izvirnimi priredbami Battistijevih pesmi na Mogolovo besedilo. Vstopnice so na voljo pri blagajni gledališča Rossetti, pri prodajni točki Ticket Point na Korzu Italia ter pri info točki v središču Torri d'Europa.

OPČINE - Predava Majda Košuta

Z zdravo prehrano preprečujemo raka

Danes ob 17.30 bo na razstavni dvorani Zadružne kraske banke na Opčinah (Ul. Ricreatorio 2) predavanje, ki ga prireže združenje prostovoljcev Hospice Adria Onlus. Dermatologinja Majda Košuta bo predavalna na temo *Hrana v onkološki preventivi*.

S pravilno prehrano lahko preprečujemo veliko obolenj, ali celo zdravimo bolezni. Po mnenju mnogih znanstvenikov zdrava prehrana celo bolj koristi kakor sama zdravila, pišejo organizatorji. Vsi svetovni raziskovalci na področju rakastih obolenj se strinjajo, da bi lahko s pravilno prehrano preprečili kar trideset odstotkov teh bolezni. Zelo pomembna so priporočila ali »zlate pravila« za zdravo prehrano. Vsesplošno znana so: manjša uporaba kuhinjske soli, uživanje manjših količin maččob, posebno če so živalskega izvora, omejevanje uživanja rdečega mesa itd., medtem ko je potrebno jesti veliko zelenjave in sadja.

DEVIN-NABREŽINA - Izlet

Iz Medjevasi na Grmado

V nedeljo bo na vrsti nov izlet, na katerega vabi devinsko-nabrežinska občinska uprava. Iz Medjevasi se bodo izletniki povzpeli na južno pobočje Grmade (323 metrov) in se poučili o tamkajšnjem rastlinju in favni. Ogled bodo popestrili različni primeri uporabe prostora, saj bodo obšli naseljena območja, površine, gojene na tradicionalen oz. manj tradicionalen način, pašnike in razne vrste gozdov. Območje je z naravoslovnega vidika posebno zanimivo. Izlet se bo zaključil na turistični kmetiji Paolo Pernarcich v Medjevasi s pogovorom o vlogi kmetijskega pridelovalca na Kraju med ohranjanjem krajinških značilnosti in razvojem prostora. Izlet v sodelovanju z Morskim rezervatom Miramar je namenjen odraslim in družinam, trajal tri ure, je brezplačen. Obvezna pa je prijava na telefonski številki 040-224147 (ob odzivu pritisnite 3), še danes in jutri od 10. do 13. ure.

V Skladišču idej podaljšali razstavo

Razstavo Svet je tam, ki je posvečena moderni umetnosti v Trstu v obdobju 1910-1941, so podaljšali do 31. januarja 2016. Ob tem se nadaljuje niz pobud ob robu razstave: tako bo jutri ob 17. uri predavanje Sergia Vatte o slikarju Adolfu Levierju, medtem ko bo v nedeljo ob 15. uri Tina Ponebšek govorila o slovenskem slikarju Venu Pilonu. V soboto bo ob 17. uri brezplačen voden ogled po razstavi.

Naravno zdravljenje, miti in resničnost

V Naravoslovnem muzeju v Ul. Tominz 4 bo danes ob 18. uri farmakolog Roberto Della Loggia predaval o mitih in resničnosti v zvezi z naravnim zdravljenjem.

V Mieli film o Janis Joplin

V okviru niza filmov med gledališčem in kinematografijo Cinem@teatro bo drevi v gledališču Miela ob 19. in 21. uru na sporednu dokumentarno režiserko Amy Berg Janis, posvečen liku znane ameriške glasbenice Janis Joplin.

Danes pri Domju prehranska dopolnila

V prostorih hotela Sonia pri Domju bo danes ob 17.30 predavanje o naravnih prehranskih dopolnilih. Organizatorji bodo nudili možnost brezplačnega svetovanja z nutričionistko.

Folkloristi Stu ledi se ponašajo s koledarjem, posvečenim tržaškim nošam

ARHIV

Tržaška folklorista skupina Stu ledi pripravlja novi koledar za leto 2016. Dvojezični slovensko-italijanski koledar nosi naslov *Tržaška noša - Il Costume triestino*, saj je, kot piše v sporočilu za javnost, v celoti posvečen tržaški ljudski noši v vseh njenih različicah: moški in ženski, poročni in partterski, mandijerski in brški oziroma škedenjski, praznični in delovni, ženski in dekliški, poletni in zimski ... Koledar bo opremljen z barvнимi slikami (modeli so v glavnem člani skupine) ter z detailji starih originalnih noš.

Pri skupini Stu ledi so prepričani, da bo novi koledar brez dvoma lepa priložnost za prijetno in koristno darilo za prihajajoče božične in novoletne praznike (še lepše, če se bo koledarju dodal še CD ljudskih božičnih in koledniških pesmi Ženske pevske skupine Stu ledi *Era svetla luč gori*).

Predstavitev novega koledarja bo jutri ob 18. uri v novem Tržaškem knjižnem središču TS 360 na Oberkankovem trgu 7 v Trstu.

LIKOVNA UMETNOST - Nad 100 del iz zasebnih zbirk

Na tržaški dražbi bleščeča imena slovenskega slikarstva

TRST - Kopalci Alberta Sirka, Tulipani Avgusta Černigoja, Pogled čez most Vena Pilona, Dekle v profilu Elde Piščanec, znameniti kozolci Ivana Groharja in narodne noše Mak-sima Gasparija, slike in risbe Antona Zorana Mušiča, živobarvna olja Lojzeta Spacala. In še: Jože Ciuha, Ivan Čargo, Matija Jama, Božidar Jakac, Rihard Jakopič, Matija Jama, Gojmir Anton Kos, France in Tone Kralj, Stane Kregar, Matej Sternen in mnogi drugi.

V tržaški dražbeni hiši Stadion se 4. decembra obeta velika dražba slik, kipcev, nakita in drugih dragocenosti, na kateri bo vlogo protagonista odigralo slovensko slikarstvo. Naredaj bo namreč nad sto del slovenskih slikarjev, ki prihajajo iz zbirk različnih zasebnih zbirateljev. Po pisanju ljubljanskega Dnevnika, ki je v svoji včerajšnji izdaji tako kot dnevnik Delo obširno poročal o tržaški dražbi, naj bi bila glavnina del iz zbirke tržaškega podjetnika in zbiratelja Vanje Lokarja. Lokar včeraj za nas ni bil dosegljiv.

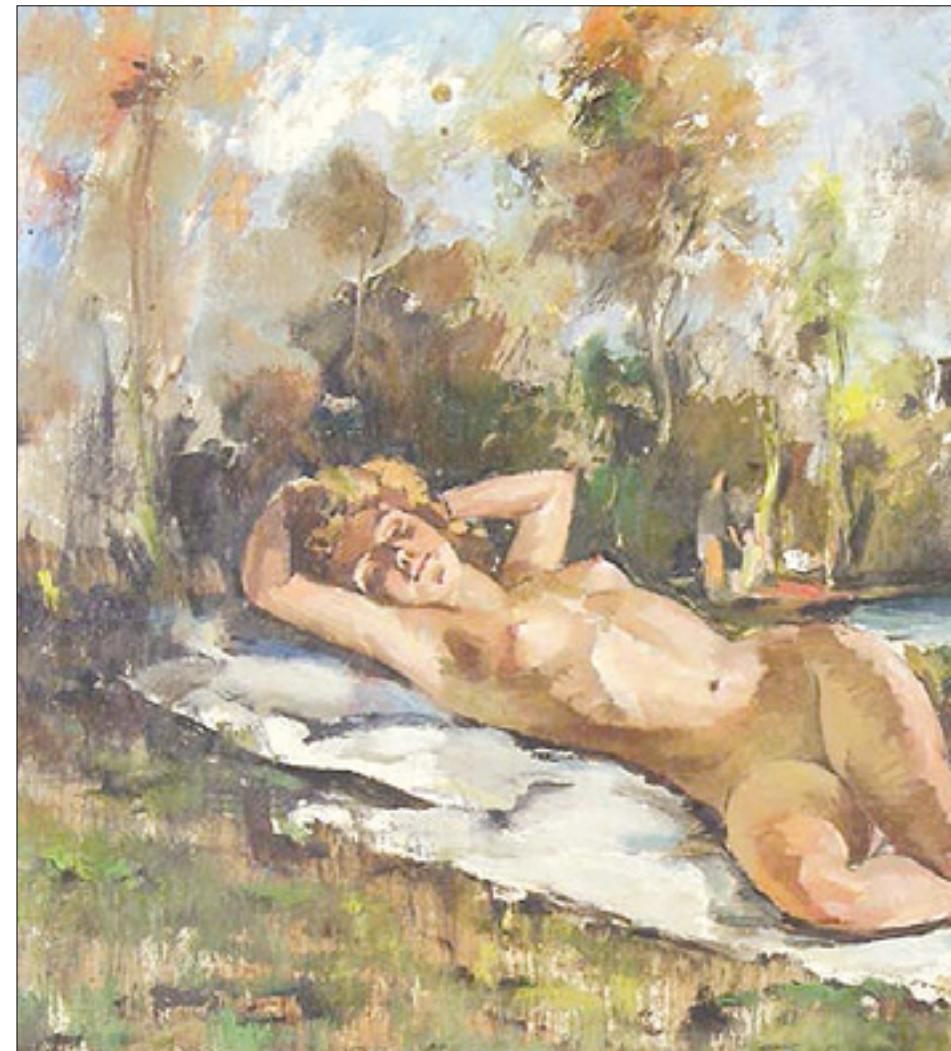
Dnevniku pa je zaupal, da se je za dražbo odločil, ker »misli, da je prav, da tudi naš slovenski trg kot vsi evropski in svetovni trgi spozna dražbe, ki so eden temeljev svetovnega gospodarstva«. Po naših informacijah naj bi bili vsekakor lastniki slik in kipcev različni zasebni zbiratelji iz Trsta (tako Slovenci kot Italijani), nekatere dela pa naj bi prihajala tudi iz Slovenije. Pred dražbo bodo vsa dela od sobote, 28. novembra, do 3. decembra na ogled v prostorih dražbene hiše na tržaškem nabrežju (Riva Tommaso Gulli 10/A), med 10. in 13. ter med 15.30 in 19.30. Večina razstavljenih del ni dostopna širokim krogom ljubiteljev slovenske umetnosti, saj imajo cene mnogih razstavljenih del štiri ničle. Redka dela so ocenjena pod tisoč evrov, dve sliki pa dosegata celo vrhoglajih 70.000 evrov: kmečki pejsaži impresionista Ivana Groharja (V Gerajtah, 1908) in Pogled čez most (1925) ajdovskega slikarja in fotografira Vena Pilona.

V včerajšnjem Dnevniku so objavili mnenja nekaterih poznavalcev, ki so se strinjali, da bi marsikatero delo, ki naj bi ga prodali na tržaški dražbi, spadalo v javne zbirke, da bi tako bilo dostopno širši javnosti. Tako na primer nekdanja direktorica ajdovske Pilonove galerije Irene Mislej, ki zbirko dobro pozna. Za Pilonove, Čargove in Mušičeve slike, s katerimi se je sama bolj poglobljeno ukvarjala, pravi, da brez dvoma sodijo v pomembne javne zbirke. Dodala je, da je v zbirki tudi vrsta zelo pomembnih del italijanskih in drugih avtorjev. Obžalovala je, da se je Lokar odločil za dražbo in da se o tem ni posvetoval z raznimi ustanovami, s katerimi je v stiku.

Pomočnik direktorice Moderne galerije Marko Rusjan je ob tem povedal, da je galerija na dražbo opozorila ministrstvo za kulturo.

Sami namreč nimajo niti namenskih niti interventnih sredstev za takšne odkupe. Na ministrstvu za kulturo so potrdili, da so z dražbo seznanjeni in menijo da bi ta dela vsekakor spadala v zbirke državnih muzej in galerij. Direktorica Narodne galerije Barbare Jaki je pojasnila, da si bodo prizadevali za pridobitev del, ki bi sodila v javno zbirko, v okviru trenutnih zmožnosti. Da bi nekatera dela postala del zbirke, si bo prizadevala tudi v.d. Pilonove galerije Tina Ponebšek.

Kdo si bo naposled zagotovil dela nekaterih med najbolj blestečimi imeni slovenskega slikarstva, pa bo znano 4. decembra. (sta, pd)

Na spletni strani www.stadion.si si je mogoče ogledati celoten katalog dražbe, ki bo na sporednu v petek, 4. decembra, in v soboto, 5. decembra, v prostorih dražbene hiše Stadion na tržaškem nabrežju. Dela si je mogoče predhodno ogledati in sicer od 28. novembra do 3. decembra (10.00 - 13.00 15.30 - 19.30).

Iz kataloga so tudi dela, ki jih objavljamo na tej strani: (v smeri urinega kazalca) Kopalci (Modelle al bagno) Alberta Sirka, Štivan pri Devinu Ivana Groharja in Ida Antona Zorana Mušiča.

Slika Lojzeta Spacala, ki jo objavljamo na prvi strani, nosi naslov *Delilnik (Divisorio rosso)*.

Naše založbe se predstavljajo na že tradicionalni skupni stojnici Slovenska knjiga v Italiji, desno srečanje z Vilijem Prinčičem in Patricijo Dodič.

ROŠA

LJUBLJANA - V Cankarjevem domu vse do 29. novembra poteka 31. slovenski knjižni sejem, na katerem se letos predstavlja kar 73 založb in 33 malih založnikov, pester pa je tudi spremiševalni program: Pisateljski oder (Velika sprememna dvorana), Debatna kavarna (Prvo preddverje), Forum za obiskovalce, KulinArtFest (Drugo preddverje) in letos prvič Cicifest (Velika sprememna dvorana). Ker smo o knjigah, s katerimi se na že pregovorno skupni stojnici predstavljajo Založništvo tržaškega tiska, Mladika in Goriška Mohorjeva družba v Primorskem dnevniku že pisali, si oglejmo pester spremiševalni program, ki so ga (so)oblikovale prav omenjene slovenske založbe.

Včeraj so Martina Kafol, Vili Prinčič in Petra Svolšjak na Debatni kavarni spregovorili o stoletju begunske problematike, ki se

je začela s prvo svetovno vojno in z aktualnimi dogodki traja še danes. Podvod za pogovor je bil izidi Prinčičeve knjige *V Brucku taborišču ... 1915-1918*. Veliki pisateljski oder je gostil pesnico Patricijo Dodič. S pogovornikom Zoranom Pevcem sta predstavila njeeno najnovije pesniško zbirko z naslovom *Ljubimje*. V večernih urah je pod okriljem založbe Mladika in Mohorjeve založbe Celovec potekal pogovor *Slovenski intelektualci in Udiba*, v katerem so se dotaknili nadzora obveščevalne službe pri delovanju Nove Revije in pri študijskih dneh Draga. Na dogodku so spregovorili Igor Omerza, Alenka Puhar, Tomaž Simčič ter moderator Hanzi Filipič.

Danes ob 11. uri bo v Študijskem centru za narodno spravo potekala predstavitev knjige *Moje življenje*. O pretresljivih spominih kraškega rojaka, partizanskega borca in zapornika na Golem

otoku Virgila Gomizla bosta spregovorila avtorjev sotrinj v tem jugoslovenskem gulagu mag. Andrej Aplenc in mag. Renato Podbersič.

Skupna tiskovna konferenca, na kateri se bodo ljubljanski publikli predstavile tri slovenske založbe v Italiji, bo na sporednu v petkovih jutranjih urah. Ob 13. uri bo v Debatni kavarni pod naslovom *Izziv ali resignacija* beseda tekla o prostoru in slovenski narodni skupnosti v Italiji. Svoja mišlenja bodo predstavili Giorgio Banchig, Karel Bolčina, Marij Čuk in Marko Sosič.

Bratstvo na delu je naslov sobotne Debatne kavarne (ob 11. uri), na kateri bodo o fenomenu udarništva, ki je zaznamoval povojno obdobje v nekdanji Jugoslaviji, spregovorili Matjaž Stibilj, Andreja Matošević in povezovalka pogovora Alina Carli.

Pester spremiševalni program se bo zaključil v nedeljo na Fo-

31. SLOVENSKI KNJIŽNI SEJEM - Predstavitve knjig in Kaj (vse) ponujajo Mladik Goriška Mohorjeva družbe

DRŽAVNA KNJIŽNICA - V Trstu posvet o italijansko-slovenskih literarnih odnosih

Pot razumevanja in preseganja

TRST - »Za italijanski narod je zazvonila budilka!« Tako se nekoč Manlio Cecovini izrazil o nujnosti, da si Italijani v Trstu končno prikličejo v zavest obstoj slovenske narodne komponente v Italiji. Manlio Cecovini je na književnem področju izpostavljal tvoren dialog z Aloj-

Posvet je vodil Elvio Guagnini, desno pogled na nekatere razpravljavce in občinstvo

FOTODAMJ@N

zom Rebulo v dopisovanju, ki je bilo objavljeno v knjigi z naslovom *Carteggio scizonte*.

Ravno o stikih in kontaminacijah med slovensko in italijansko književnostjo je tekla beseda v torek v državnici knjižnični v Trstu na posvetu z naslovom *Slataper, Stuparich, Tomizza, Sciascia & C.*, ki ga je priredil krožek Circolo della Cultura e delle Arti (Krožek za kulturo in umetnost). O stikih, intelektualnih povezavah, medsebojnih vplivih, ne le v Trstu, so se pogovarjali Sergia Adamo, Roberto De denenaro, Miran Košuta, Marko Kravos, Marta Moretto, Anna Storti, Fabio Venturin in Neva Zaghet. Triurno popoldansko srečanje je povezoval Elvio Gu-

gnini, ki je uvodoma citiral Alojza Rebulo in njegovo misel, da »je treba kreniti na pot vzajemnega razumevanja in preseganja«.

Miran Košuta in Guagnini sta prisotnim ponudila še zlasti pregled nad tovrstnimi stiki, ki so se pravzaprav začeli ob zori kratkega stoletja. Košuta je omenil Scipia Slataperja, Giannija Stuparicha, Enza Bettizo, Tullia Kezicha, Giorgia Depangherja in druge. Guagnini je navedel tudi Luciana Morandinija in mlado urednico kulturne strani italijanskega dnevnika *Il sole 24 ore* Cristino Battocletti.

Zanimivo je bilo na primer slišati povzetek diplomske naloge Neve Zaghet,

v kateri je tržaška profesorica obravnavala Slataperjevo literarno in splošno intelektualno dediščino. Avtorja dela *Moj Kras* gre namreč obravnavati v tej luči, ker je med prvimi poudaril prisotnost Slovencev na tem ozemlju in se jasno opredelil proti zanj nesmiselnemu spreneverdanju nad to prisotnostjo. Na tej poti je nadaljevala Anna Storti. Obravnavala je Gianija Stuparicha, ki se je prav tako v prvem povojnem času zavestno odločil, da ne bo prezrl slovenske prisotnosti ob severnem Jadranu.

Do prave kontaminacije pa je prišlo pravzaprav pozneje. Fabio Venturini je obravnaval vpliv, ki sta ga na Fulvia Tomizzo imela slovenska književnost in

zlasti Ivan Cankar. Istrski pisatelj je tako na podlagi Cankarjeve povesti Martin Kačur oblikoval dramo *L'idealista - Idealist*.

Med poglobljenim popoldnevom govorniki niso pozabili niti na stike, ki sta jih imela Leonardo Sciascia in Ciril Zlobec, ki je prevedel slavni roman sicilskoga pisatelja *Il giorno della civetta - Sovij dan*.

Vsebina srečanja je torej pokazala, da smo na področju literarne kontaminacije med Slovenci in Italijani prehodili zanimivo pot. Sicer nekoliko preveč akademska razprava pa je ponudila možnost, da pridejo navedeni podatki v zavest prebivalcev širšega severno-jadranskega območja. (mls)

PREDAVANJE - Zgodovinarka Marta Verginella
Marica Nadlišek, pisateljica in urednica

Marta Verginella FOTODAMJ@N

n spremljevalni dogodki
a,
pa in ZTT

valce, kjer bo Barbara Žetko predstavila najnovejši mostov po prstih (s tapkanjem do sreče), ki je ne-ZTT. Prezreti pa ne gre še vse bolj priljubljenega osrednjim dogodkom Poezija v kuhinji, ki poteka v Venu Taufer, danes Meta Kušar pripravlja tradicionalno jed, jutri bo Martinina gostja Maja Gal Štröm, s pomočjo Magdalene Svetine Terčon v slovenski izšalo po dobratih Krasa.

ejem si je mogoče ogledati vse do nedelje, vsak dan (v nedeljo do 18. ure), v četrtek in petek pa celo vponine ni. Več informacij na www.knjiznisejem.si. Roša

TRST - Tudi načrtno prezirjanje žensk, ki so (bile) zasluzne za razvoj posemih skupnosti, je neke vrste nasilje. Ob včerajšnjem dnevu boja proti nasilju nad ženskami je zato Tržaški ženski forum priredil predavanje o eni tisti Tržačanki, ki jim je družba vslila nevidnost. V središču pozornosti so postavili novinarico in pisateljico Marico Nadlišek Bartol, o kateri je v palači Gopčevići spregovorila njena someščanka, zgodovinarka Marta Verginella. Spomnila je, da se je Marica (1867) rodila v mestu, ki je bilo v polnem razcvetu. Tako kot za mnoge predstavnice prve generacije intelektualik, je bil tudi zanjo zelo pomemben odnos z očetom Stefanom: geometrer in politik je namreč podpiral in spodbujal njeno izobraževanje.

Po slovenski šoli pri Sv. Ivanu je zato obiskovala italijansko gimnazijo in slovensko učitevijo v Gorici, kjer so jo odlični profesorji usmerili na področje poučevanja in pisanja.

Protagonistke njenih novel so izobražene ženske, ki se zaljubljajo v »napačne« moške. V podobni situaciji se je znašla tudi Marica, zaljubljena v Janka Kersnika - poročenega moškega, pisatelja in notarja. Za njuno ljubezenjijo je ostala zanimiva korespondenca, ki je bila drugi tržaški pisateljici - Evelini Umek - osnova za romaneskno biografijo Po sledeh fate morgane. Fata morgana je tudi naslov Maričinega romana, ki je izšel po njeni smrti. Izobražena in emancipirana mladenka (rada je na primer kolesarila) je gojila stike z mnogimi intelektualci svojega časa (prijeteljevala je tudi s pisateljico Zofko Kveder) in uživala ugled zlasti pri mlajših liberalcih, ki so bili prepričani, da je za razvoj naroda potrebna tudi ženska emancipacija. Nase je opozorila z bistrostjo in družbeno angažiranočnostjo (aktivna je bila na primer v Ciril-Metodovi družbi), zaradi katerih so ji leta 1897 zaupali uredništvo prvega slovenskega ženskega časopisa Slovenka. S svojim naprednim mišljenjem si je nakopal kritike Antona Mahniča, ki je zagovarjal »tezo«, naj ženske ostanejo doma. S konservativnim teologom je zato javno polemizirala.

Pri 32 letih se je poročila, opustila novinarski in učiteljski poklic ter se posvetila družini. Njeno romantično vizijo ljubezni je skalilo razočaranje: mož ni bil idealni partner, o katerem je sanjala, v desetih letih je imela osem porodov (sin Vladimir je kasneje postal uveljavljen pisatelj). Po prvi svetovni vojni, med katero je z drugimi ženskami tudi poskrbelala, da so tržaški otroci našli nekaj miru (in hrane) v Slavoniji, se je z družino preselila v Ljubljano (kot begunci so nekaj časa živel v vagonu ...). Občasno je sodelovala z revijo Ženski svet. Umrla je leta 1940.

Marico Nadlišek Bartol bo skušala nevidnosti rešiti tudi tržaška občinska uprava: podžupanja Fabiana Martini je napovedala, da bodo po njej poimenovali eno zelenih mestnih površin. Podobna čast naj bi doletela tudi partizanko in poslanko Marijo Bernetič. (pd)

A bigger splash

Italija, Francija, 2015

Režija: Luca Guadagnino

Igrajo: Tilda Swinton, Ralph Fiennes, Matthias Schoenaerts, Dakota Johnson

Ocena: ★★★★

Škoda, da Guadagninov film prihaja na velika platna v mrzlih zimskih mesecih, ker bi se zgodbu in njeno dogajanje veliko bolje skladala s toplo pomladno ali poletno atmosfero. Pripoved je namreč postavljena na Pantellerio, v objem čudovitega morja, drzne narave, med stene neverjetno lepe hiše, v katero se zateče plavolasa Marianne.

Marianne Lane, to je legendarna rock zvezda, ki po operaciji na glasilkah okreva v popolnem molku in totalnem relaksu na sicilskem otoku. Družbo ji dela živiljenjski partner, veliko mlajši fotograf in režiser dokumentarcev, Paul. Njuno poletno idilo kot strela z jasnega prekine prihod bivšega Marianninega ljubimca Harryja, ki je še danes njen velik prijatelj, pa čeprav ga mladi Paul ne mara. Harry se na morški oddih pripelje v družbi mlade, seksi in razvajene hčerke Penelope, za katero pravzaprav do pred nedavnim ni niti sam vedel, da jo ima. Marianne, Paul, Harry in Penelope so tako protagonisti noir zgodb, ki se zapletev in razplete na rajskej sredozemskem otoku, pod pripekajočim soncem in ob glasnem čivkanju čričkov, kjer se v par dneh zgodi marsikaj in kjer obenem oko kamere ne more mimo aktualnega dogajanja in prihoda beguncov na Sicilijo. Delo je Guadagnino povezel po filmu La Piscine Jacquesa Deraya in njegovo dogajanje preselil s francoske obale na italijanska tla. Alaina Delona in Romy Schneider pa je nato nadomestil z res dobro Tilda Swinton in vse bolj obetajočim belgijskim igralcem Matthiasom Schoenaertsom, kar pa sodeč po zelo ostrih kritikah in tudi oceni žirije septembarske beneške Mostre, ni bilo dovolj. Kljub vsemu pa je A bigger splash film, ki ga ne gre zamuditi, če drugega ne, zaradi maniakalnega stila, na katerega nas je Guadagnino navadel že s prejšnjim delom (Io sono l'amore).

Ko zanimivost še to: sceno v kateri se Tilda Swinton prikaže na odru pred večnočevaljivo množico rokovskega koncerta, je Guadagnino posnel v Milanu, med poletno Jovanottijevo turnejo. (Iga)

POGLEJ TRAILER!

FOLJAN - Dva Tržičana v zaporu zaradi poskusa umora

S sekiro in kosirjem obračunala z vrstnikom

Fabio Visintin

Stefano Furlan

Na včerajšnji tiskovni konferenci sta bili na ogled tudi sekira in kosir, s katerima sta Visintin in Furlan obračunala s sovrstnikom; kosir je sicer v naših krajih poznan tudi z narečno besedo »rončelica«

BUMBACA

Zameril se jima je. Ker se ni držal dogovora o odkupu mamil, sta mu hotela pokazati, da se iz njiju ne sme več norčevati. Zato sta ga zvabila v samoten kraj, kjer sta ga pričakala zamaskirana ter s sekiro in kosirjem v rokah. Sprva ga morda nista nameravala ubiti, temveč predvsem prestrašiti, njegova reakcija pa ju je vznemirila do te mere, da sta ga skoraj pokončala. Karabinjerji iz Gorice in Gradišča so v sodelovanju s tržiškim komisarijati aretirali dva Tržičana, 32-letnega Stefana Furlana in 35-letnega Fabia Visintina. Osumljena sta poskusa umora 30-letnika iz Palerma, ki že več let živi v Laškem. Kravvi dogodek se je zgodil prejšnji teden, novica pa je prišla v javnost včeraj, ko je goriška sodnica Sabrina Cicero za oba Tržičana potrdila pripor. Moška sta osumljena tudi več rokov, o katerih poročamo na drugem mestu.

Furlan, Visintin in njuna žrtev S.A. so se strečali 19. novembra popoldne. Prva dva sta 30-letnika privabila na dvorišče v Ulici Liguria v Foljanu s pretezo, da mu bosta pridala odmerek mamil. V resnici sta se le hotela maščevati, ker pred časom od njiju ni od-kupil večje količine heroina. Ko je S.A. prisel na dvorišče, ki je last Furlanovega sorodnika, sta ga napadla. Mladenič je skušal pobegniti, vendar mu ni uspelo. »Ko sta ga prijela, je S.A. reagiral, onadva pa sta pobesnela. Znesla sta se nad njim z ročajem sekire in kosirjem, s katerim sta ga huje ranila. Rezilo za las ni poškodovalo vratne arterije,« je povedal poveljnik preiskovalne enote goriških karabinjerjev Pasquale Starace. Nekdo je slišal vpit na pomoč in je poklical karabinjerje. Ko je patrulja gradiškega poveljstva prišla na priorišče, Visintina ni bilo več. S.A. je napol ne-

zavesten ležal na klopi, ob njem je bil le Furlan. Delal se je, kot da je bil tudi sam žrtev: njega in S.A. naj bi napadel slovenski državljan, s katerim sta se sprla glede cene za od kup marihuane. »Kmalu se je izkazalo, da se je zlagal. S.A. je namreč v rešilnem vozilu, s katerim so ga odpeljali v bolnišnico, prišel k sebi in dejal, da sta ga napadla Furlan in Visintin,« je pojasnil Starace in dodal, da je S.A. uspešno prestal operacijo.

Furlan je kmalu priznal krivdo, medtem pa so možje postave že iskali Visintina. Našli so ga policisti. »S.A. je bil zaskrbljen za svojo partnerko. Bal se je, da bi ji Visintin lahko storil kaj hudega. Ko je bilo dekle na varnem, smo na komisarijati prejeli klic. Bila je Visintinova znanka, ki je bila v skrbeh, češ da ga že ves dan ne vidi,« je povedal vodja tržiških policistov Andrea Locati, po katerem so 35-letnika kmalu izsledili v Tržiču: »Praske na obrazu in po rokah so bile jasen dokaz, da se je z nekom pretepel. Sprva je krivdo delno zanimal, nato pa je vse priznal.« (Ale)

TRŽIČ

Osumljena sta tudi ropa

»Preiskava se je začela pri poskusu umora, zaključila pa se je čisto drugje,« je povedal poveljnik preiskovalnega oddelka karabinjerjev iz Gorice Pasquale Starace. Stefano Furlan in Fabio Visintin, ki sta 19. novembra zvečer skoraj smrtno raniila 30-letnega S.A. v Foljanu, sta namreč noč prej na Goriškem in Videmskem oropala kar štiri trgovine oz. lokale. Trikrat se jima je posredilo, enkrat pa ne.

Oborožene rope - v rokah sta imela kuhiinski nož - sta izvedla v Zagruju, Foljanu-Redipulji, Tržiču in Villi Vicentini med polnočjo in treto uro ponoči. Skupno sta si tako prisvojila med 500 in 600 evrov,

podviga pa se nista dolgo veselila. Kako pa so preiskovalci razumeli, da sta Tržičana odgovorna tudi za ropa? »Karabinjerji iz Gradišča so v Foljanu, nedaleč od kraja krvavega napada, opazili starejše terensko vozilo Land Rover discovery temne barve. Z njim sta se pripeljala Furlan in Visintin,« je povedal Starace, marešalo karabinjerjev iz Gradišča pa je pojasnil, da je med poskusom ropa v Villi Vicentini nekdo izmed očividcev opazil ravno tisti tip avtomobila in ga prijavil silam javnega reda. »S pomočjo videoposnetkov smo ugotovili, da je šlo za isto vozilo. Med hišno preiskavo na Visintinovem domu smo našli oblačila, ki sta jih imela na sebi med ropa, in kuhiinski nož,« je pojasnil marešalo Canciani.

GORIŠKA - Drzne tatvine pri nakupovalnih središčih

Kradli na parkiriščih

Skupina petih tujcev je izvršila vsaj trinajst drznih tatvin - Aretirali dva moška, ostali člani združbe so v tujini

Skupina petih tujcev je na parkiriščih večjih trgovskih centrov v Novi Gorici, obmejnem območju v Italiji in Sežani izvršila vsaj trinajst drznih tatvin. Na združbo, ki sta jo sestavljala dva Romuna in Romunka ter Španec in Španka, je postala pozorna tudi policija, ki je po dolgi preiskavi pred nekaj dnevi na območju Velikih Žabelj v občini Ajdovščina dvema Romunoma odvzela prostost, medtem ko so ostali člani združbe v tujini in jih policija še ni izsledila.

Peterica je kradla na podoben način kot Hrvat in Makedonec, ki sta pred tremi leti na parkiriščih novogoriških in ajdovščinskih nakupovalnih centrov obrala vsaj enajst žrtev. Tudi v zadnjem primeru so se kazniva dejanja največkrat dogajala na parkiriščih večjih trgovskih centrov. Eden izmed osumljencev je pristopil k ljudem, ki so v svoja osebna voza odlagali nakupljeno blago in torbice, in jih spraševal, kje se nahaja bližnje letališče in podobno ter jih s tem tako zamotil, da so se nič hudega sluteče žrtve oddaljile od svojih avtomobilov, v

tem času pa je do vozil smuknil pajdaš in neopazno ukral državljane in denarnice z osebnimi dokumenti, gotovino in bančnimi karticami. Storilci so kasneje z ukradenimi bančnimi karticami na različnih bankomatih opravili več uspešnih in neuspešnih transakcij ali poskušili plačati razne storitve.

Peterica je na območju policijske postaje Nova Gorica zadržala šest takšnih drznih tatvin, enako število na območju policijske postaje Sežana, eno na ajdovškem in več dejanj na obmejnem območju v Italiji.

Policistska preiskava je trajala dlje časa, 20. novembra pa so organi pregona v Velikih Žabljah, kjer sta nepravljena prebivala, odvzeli prostost dvema osumlj enim državljanom Romunije, starima 27 in 30 let.

Med hišno preiskavo so policisti in kriminalisti našli v zaseglih tudi več predmetov, ki so izvirali iz kaznivih dejanj. O tem so policisti obvestili pristojno Državno tožilstvo v Novi Gorici in preiskovalnega sodnika Okrožnega sodišča

ča v Novi Gorici. Zaradi kompleksnosti preiskave je slovenska policija sodelovala tudi z italijanskimi varnostnimi organi, in sicer z goriško kvesturo.

Oba pridržana državljana Romunije so policisti 22. novembra kazensko ovadili zaradi utemeljenega suma storitve kaznivega dejanja velike tatvine, ju privedli in izročili preiskovalnemu sodniku v nadaljnji postopek. Slednji je po zaslisanju zoper oba odredil pripor.

Ostali trije člani združbe, in sicer 26-letna državljanka Španije, 34-letna državljanka Romunije ter 37-letni državljana Španije se po podatkih policije nahajajo v tujini. Policia jih še ni izsledila.

Policisti opozarjajo ljudi, da so še posebej pozorni na svojo lastnino, če jih kjerkoli ogovorijo neznane osebe. V primeru, da nekdo postane žrtev kaznivega dejanja, lahko policiji pomaga s čim bolj podrobnim opisom storilca in okoliščin, kot je na primer smer bega ali prevoz sredstva, v katerem so se nepri-dipravi odpeljali.

Katja Munih

GORICA - Občina Koršičeva in Tuccijeva zapustili komisijo

Goriški občinski svetniki Marinka Korsič (Slovenska skupnost) in Rosy Tucci (Gorizia è tua) iz protesta zapuščata svetniško komisijo za enake možnosti. Včeraj se je komisija sestala drugič v tem mandatu; na dnevnem redu je bila razprava o žaljivih besedah o goriških prostovoljkih, ki jih je 4. junija na Facebooku zapisal predsednik komisije Franco Hassek. »Vsa večer na Placuti prostovoljci delijo hrano med devetdesetimi približnimi; zaprepadem sem od dejstvu, da predstavljajo 90 odstotkov prostovoljcev samske oz. razporočene ženske.«

Sprašujem se zakaj?« Hassek se ni udeležil včerajšnjega zasedanja, na katerem so ga njegovi strankarski somišljeniki nesramno zagovarjali, namesto da bi ga pozvali, naj se opraviči prizadetim prostovoljkom. Na glasovanju so zahtevalo po njegovem odstopu podprtli le predstavniki leve sredine, zaradi česar so desnosredinski svetniki dosegli, da Hassek ostaja na celu omenjene svetniške komisije. »Ob takem razpletu sva se s Tuccijevim odločili za odstop, saj sva izredno razočarani; ne veva še, kdo naj bo nadomeščil,« je povedala Korsičeva.

ŠTANDREŽ

Sprejeli resolucijo o poštnem uradu

Goriška uprava bo posredovala pri podjetju Poste Italiane in ga pozvala, naj ponovno odpre poštni urad v Štandrežu; če bo odziv negativen, bo preverila možnost priziva na Deželno upravno sodišče dežele FJK v dogovoru z državnim združenjem italijanskih občin ANCI. Tako piše v resoluciji goriških občinskih svetnikov SSK Marilke Koršič, Walterja Bandlja in Božidarja Tabaja, ki jo je na torkovi seji občinskega sveta osvojil župan Ettore Romoli.

Vsebinsko resolucijo je orisala Koršičeva, ki je skupaj s kolegom že letos poleti pisala direktorju goriškega sedeža podjetja Poste Italiane in ga zaprosila za pojasnila v zvezi z zaprtjem štandreškega urada. Massimiliano Conte je odgovoril, da je bila odločitev posledica deložitje (lastnika stavbe, v kateri je imel sedež Štandreški poštni urad, sta nam svojcas pojasnila, da ni šlo za deložitje, temveč za dogovor, kot smo poročali 23. septembra), ter da v Štandrežu niso našli drugih primernih prostorov. Svetniki so Conteju odpisali 3. novembra in ponovno izpostavili, da Štandrež ne more ostati brez poštnega urada, opozorili pa so ga tudi, da podjetje ne spoštuje določil zaščitnega zakona o vidni dvojezičnosti.

Odziva ni še bilo, svetniki pa so medtem že vložili resolucijo, ki jo je v torek sicer potem, ko so slovenski svetniki vnesli nekaj popravkov - goriški župan sprejel. »Številni občani se vsakodnevno zavedeno sprašujejo, zakaj je bilo potrebno zapreti štandreški poštni urad in izražajo neodobravanje nad odločitvijo o premestitvi, ki je odvezla mestnemu zaselku posmembno javno storitev,« pišejo svetniki v resoluciji in opozarjajo, da so s premetitvijo poštnega urada Gorica št. 3 iz Štandreža v četrtek Sv. Ana ostali brez poštnega urada vsi trije zaselki, kjer je večinsko prisotna slovenska narodna skupnost. Ta odločitev, menijo svetniki, je diskriminatorna, ob tem pa se s trditvijo, da v Štandrežu ni bilo mogoče najti druge rešitve, ne zadovoljuje. Resolucija dalje omenja razsodbo Deželnega upravnega sodišča, ki je sprejelo priziv občine Buja zoper zaprtje dveh poštnih uradov, ter dejstvo, da podjetje Poste Italiane še ni poskrbelo za popolno izvajanje 8. in 10. člena zaščitne zakona št. 38/2001.

Dvojezična resolucija obvezuje goriškega župana in občinski odbor, da posrežeta pri podjetju Poste Italiane, »da se ponovno odpre poštni urad v Štandrežu in v slučaju negativnega odziva, da se preveri možnost priziva na Deželno upravno sodišče v dogovoru z ANCI-jem.«

Občinski svet je v torek zavrnil resolucije Gibanja 5 zvezd proti liberalizaciji trgovine z ZDA (t.i. TTIP), za sklenitev »pakta z občani« in za odprtje delavnice FabLab v Gorici, medtem ko je bil v ponedeljek sprejet predlog občinskega svetnika Fabia Gentileja, da se seja nadaljuje tudi po polnoči, kar je povzročilo kar nekaj polemik. Opozicija - del pred glasovanjem, drugi pa po njem - je v znak protesta zapustila dvorano. »Če se seja zaključi po polnoči, imajo zaposleni svetniki drugi dan pravico do prostega dne,« pojasnjuje Korsičeva, ki se - tako kot tudi Bandelj, Tabaj in drugi - s predlogom ni strinjala. »Na seji načelnikov smo se dogovorili drugače. Sklenili smo, da se bo ponedeljškova seja zaključila pred polnočjo. Gentilejev predlog vsekakor ne pomeni višjih stroškov za občino, saj bi tako ali drugače prejeli le dve sejnine, ponedeljškovo in torkovo,« je zaključila Korsičeva.

GORICA - Mohorjevke

Sončna zbirka

Goriška Mohorjeva družba je tudi letos poskrbela za izdajo vsakoletnega koledarja in zbirke treh knjižnih novosti domačih avtorjev. Lepo zasnovano knjižno darilo za leto 2016 so predstavili pred nekaj dnevi v Galeriji Ars nad Katoliško knjigarno na goriškem Travniku. Številne ljubitelje knjige je uvodoma pozdravil predsednik goriške Mohorjeve družbe, Renato Podberšič st., ki je - z razliko od lanskega deževnega leta - letošnje knjige opredelil za »sončno« zbirko, kot je bilo dokaj sončno vse leto 2015. Bolj podrobno je o štirih izdanih knjigah spregovoril tajnik Mohorjeve, Marko Tavčar, ki je izpostavil predvsem dejstvo, da so knjige lahko izšle le zaradi pristanka piscev in oblikovalcev knjig in prispevkov, ki so se odpovedali avtorskemu honorarju. Izdajanje knjig je odvisno prav od finančnih sredstev, ki se v zadnjih letih vedno bolj krčijo, je opozoril Marko Tavčar. O samem koledarju je povedal, da je pri njegovi sestavi sodelovalo kakih 60 avtorjev, ki so se

s svojimi prispevki poglobili v različne teme. V njem bomo našli zanimive zapise o življenju Slovencev v Italiji, zabeleženi so tudi pomembni jubileji in spominski zapisi o ljudeh, ki so nas zapustili. Zadnje strani knjige pa so posvečene slovenski bibliografiji v Italiji za leto 2014, ki jo je pripravila Ksenija Majovski, izvedenka pri Narodni in študijski knjižnici v Trstu.

Kot slikovna priloga koledar krasijo fotografije ljudskega izročila Beneške Slovenije. Koledar je natisnila goriška tišarna Budin.

Ptiče kverte je naslov knjige, ki jo je napisal Danijel Čotar iz Gorice. Čotar je pozoren in tudi duhovit opazovalec narave, ki je, poleg naravoslovnega opisa, v knjigi dodal tudi osebne izkušnje pri potrepljivem opazovanju ptic.

Kot je sam povedal, opazovalec pri tem opravilu potrebuje dober daljnogled, še boljši fotoaparat in odlično snemalno aparatu za snemanje ptičjih zvokov. Njegovo knjigo je predstavil novinar in kulturni delavec Jurij Paljk, ki je Čotara postavil za naslednika Frana Erjavca. Opozoril je tudi na odlične risbe 32 opisanih ptic, ki jih je v alkarelji tehniki mojstrsko pripravil Matej Sussi iz Trsta.

Nadvse zanimiva je tudi druga knjiga iz letošnje zbirke. Povede nas v pravljični svet morskih globin. Knjiga z naslovom *Kraljestvo morja* zaobjema štiri pravljice, ki jih je napisala že pokojna Mira Zelinika. O zgodbah iz morskega sveta je spregovorila Tanja Rebula, nečakinja Mire Zelinke, ki je dogodivščine iz podvodnega sveta zbrala iz bogate in še ne objavljene zapuščine priznane pravljicarke. Posamezne pravljice v knjigi večjega formata krasijo res ponemljive ilustracije, ki jih je prispevala ilustratorka Jasna Merku. Knjigi je natisnila tiskarna Grafica Goriziana.

Tretjo knjigo v zbirki je napisal upokojeni župnik Stanko Sivec. Pod naslovom *Skozi ogenj* se skriva živiljenska pripoved primorskega duhovnika, ki je v svojem dolgem življenju marsikaj doživel. Najprej je okusil fašistično zatiranje, po vojni pa so ga takratne politične razmere zaznamovale z zaporom in prisilnim delom. K pisanku spominov je Sivca spodbudila kulturna delavka Mira Cenčič, ki je avtorja opredelila kot odličnega pisca in je ob tem izrazila obžalovanje, da se pisanka ni lotil že prej. Knjiga prihaja iz tiskarne Budin. Štiri knjige dopolnjuje še stenski koledar, ki ga bogatijo fotografije cerkvenih oltarjev iz Beneške Slovenije. (vip)

BUMBACA

GORIŠKA BRDA - Danes bodo predstavili novo knjigo Vlada Klemšeta

Na medanskem griču

»Brda so po zunanjji podobi precej enaka, na področju toponomastike pa zelo različna in bogata«

V okviru Gradnikovih večerov bodo danes ob 19. uri na gradu Dobrovo predstavili knjigo *Na medanskem griču/In monte Medani* Vlada Klemšeta. Obravnava ledinska imena v Medani in sosednjih krajih in prinaša izsledke večletnega raziskovalnega dela avtorja in sodelavcev. Zgodovinski okvir je prispevala zgodovinarka Tanja Gomiršek, prispevki o značilnostih medanskega govora pa dr. Danila Zuljan Kumar. Knjigi je priložen tudi zemljevid v merilu 1:7500 z okrog 200 imeni, ki ga je izdelal Matjaž Klemše.

Svoje raziskave o ledinskih imenih ste doslej usmerili na območje Sovodenj, Dobrodoškega kraša, Podgore, Štandreža, Ločnika, vasi pod Sabotinom. Zakaj ste se tokrat lotili Medane in njene okolice?

Spodbud je bilo več. Brda so z geografskega vidika majhen in na prvi pogled obvladljiv prostor. Z raziskovanjem preteklosti in sedanosti na področju imenoslovja sem prišel do spoznanja, da je deželica, po zunanjji podobi sicer precej enaka, zelo različna in zelo bogata pa na področju toponomastike. V vseh na zahodu je močno prisoten vpliv furlanščine oziroma italijanščine. Pravzaprav je to stalnica v krajih, kjer se srečujeta dva naroda, dva jezika. Drugi pomemben vidik je v dejstvu, da je Medana v dobršni meri ohra-

nila značilnosti kmečkega naselja, kar je - predvsem pa je bilo v preteklosti še bolj pomembno - za ohranjanje ledinskih imen.

Katere vire ste uporabili?

Temelj raziskave so katastrske liste, različni zemljevidi, knjige s področja etnografije, geografije, domoznanstva. Slovenskih in tudi furlanskih in italijanskih avtorjev. Franciscejski oziroma Napoleonski kataster je postal pred skoraj dvesto leti, v drugi polovici osemdesetih let 18. stoletja so oblikovali Jožefinski kataster, še prej Terezijanski. Dobra in še danes uporabljiva stran teh dokumentov je, da so sistematsko kar urejeni, slab, da so se posamični deli verjetno porazgubili. Za zgodnejše obdobje je podatkov vse manj in so zelo razpršeni.

Arhivsko gradivo sem skušal dopolniti oziroma nadgraditi s terensko raziskavo in ob pomoči informatorjev. Knjiga prinaša seznam ledinskih imen s tega območja. Koliko navedenih imen je danes še v rabi?

Ne gre samo za ozko kategorijo ledinskih imen. Obravnava so tudi krajevna imena, vodna imena, vzpetine. V primerjavi z dedičino, ki je ohranjena v arhivskem gradivu, se je predvsem z ustnim izročilom v današnji čas preneslo približno dve tretjini imen. Treba je seveda upoštevati, da se tudi ledinska imena, tako kakor živ jezik,

Konglomerat rečnega proda, iz katerega so izdelovali mlinske kamne (levo); Medana leta 2012 (desno)

FOTO S.PITTOLE

stalno spreminja, tudi izginjajo in nastajajo nova. Krajevna imena so tesno povezana z rabo, jaz temu pravim obvladovanjem in poznavanjem prostora. Ta odnos je danes povsem drugačen kakor še pred nekaj desetletji. Če imen ne uporablja, izgubiš tudi smisel za njih pravilno oziroma utečeno rabo. To sem posebej zaznal med terensko raziskavo.

Navedite nekaj primerov imen s posebno zanimivim izvorom.

Kako razložiti imeni sosednjih parcel, od katerih je ena Boškič, druga Boškut, obe pa pomenita gozdčič, prva s slovensko manjševalno pripomočko, druga s furlansko. Ime potoka Oblinc se je

v 18. stoletju glasilo Oblinca/Oblinza. Peščerja ali tudi Peschiera pod Vipolžami in Gradičem pomeni isto kot Ribnca. Srenjska zemljišča so v zahodnem delu Brd znana z imenom komunja, v vzhodnem so to gmajne. In če ostanemo pri vinogradništву, velja opozoriti na bogastvo imen, ki so tako ali drugače povezana z dejavnostjo: vognograd, vinjal in vinjau, vinčič, poleg znanih in splošno razširjenih bregov, ronkov, brajd, mladic ... V to skupino sodijo tudi pogosti novali (na novo pridobljena zemljišča), ki v mnogočem pojasnjujejo način poselitve in izrabatal. To so na prvi pogled občna imena, ki pa so v prostoru pridobila vlogo ledinskega imena.

Izvor imen opredeljuje narodnost kraja?

Prej bi rekel, da pojasnjuje dogajanje v času in prostoru. Brda so s tega vidika posebno. Medana še posebej, saj je nekaj sto let mejila na Beneško republiko, kar se je usidralo tudi v ledinskem imenu Benaško, ki velja za zemljišča na zahodni strani vzpetine Mo', sosedne Krminske gore. Močan vpliv so imeli cerkvene institucije, zemljišča so bila v veliki meri v lasti plemiških družin in bogatih meščanov, ki so živelj v Čedadu, Vidmu in celo v Benetkah. Sicer pa želim poudariti osnovno pravilo, ki velja v toponomastiki: vsako ime je treba obravnavati specifično v od-

nosu na kraj, prostor in zgodovinske okoliščine.

Katere ugotovitve bi potegnili na podlagi svoje raziskave?

Pri odločitvi za Medano sem imel pravzaprav srečo, saj sem naletel na odlične in zavzete sodelavce in informatorje na terenu. Rezultat takega skupinskega dela je zemljevid, na katerem je okrog 200 imen in ki je odrazil današnjega zaznavanja prostora. Večina imen, tudi tistih iz arhivskih virov, pa je zajeta v slovarskem delu. V raziskavi sem obravnaval predvsem Medano, teritorij katastrske občine, pa tudi sosednja območja in kraje iz preprostega razloga, ker nobena skupnost ne živi sama zase, ločeno. Vpeta je v nek širši sistem povezav, kar se seveda izraža tudi v toponomastiki. Pomembno je, da vemo, da hodijo Medanci v Kropivno in ne v Caprivo, da je Krminška gora, z vrha katere se vidi nad petindvajset zvonikov, za večino Bricev še zmeraj samo Gora ...

Zgodovinarka Tanja Gomiršek je prispevala zgodovinski in kulturni oris kraja, dr. Danila Zuljan Kumar pa oris glavnih značilnosti medanskega govora. Dva dragocena, lahko bi rekli nujna, okvira, ki dopolnjujeta osrednjo temo publikacije.

V kolikšni meri je Goriška raziskana iz vidika ledinskih imen?

Čaka nas še veliko dela.

Izsek iz katastrske mape iz leta 1878

NOVA GORICA - V domovih za upokojence

Postelje so prazne, ker si jih starostniki ne morejo privoščiti

beni in politični izviri, zato slovensko ministrstvo za delo, družino, socialne zadeve in enake možnosti pripravlja celovito strategijo za aktivno in zdravo staranje v Sloveniji, Nacionalni inštitut za javno zdravje pa se je s projektom AHA.SI (aktivno in zdravo staranje v Sloveniji) vključil v pripravo podlage za omenjeno strategijo. Ena od regijskih predstavitev projekta se je te dni odvijala tudi v Novi Gorici. Goriška je med statističnimi regijami v državi, kjer je delež starostnikov med najvišjimi v državi, kar predstavlja izziv za številne inštitucije in za lokalno skupnost.

Delež starejših prebivalcev starih 65 let ali več je na severnem Primorskem leta 1987 znašal 12,5 odstotkov, v letošnjem letu pa se je ta delež dvojnili na 20 odstotkov.

»Kot občina moramo na tem področju izpolnjevati zakonske obveznosti – tukaj mislim na domove upokojencev, institucionalno varstvo in pomoč na domu, imamo pa tudi zelo bogato mrežo nevladnih organizacij, društev upokojencev, invalidskih društev, pomoč dementnim, Univerzo za tretje življenjsko obdobje, humanitarne organizacije ... ki pomembno prispevajo k ustvarjanju boljših pogojev za aktivno staranje,« našteva Marinka Saksida, načelnica oddelka za družbene dejavnosti na novogoriški mestni občini, ki med izstopajočimi primeri dobre

ki so šele v povojih oz. šele prihajajo pobude zanje – ena takih je vzpostavitev paliativne oskrbe na Goriškem,« odgovarja Saksidova. Tudi Marko Vuđić, predsednik društva obolelih za rakom Ko-rak.si in predstojnik novogoriške enote Inštituta za javno zdravje opozarja, da bi bilo treba urediti sistemsko pomoč na domu. Pri tem izpostavlja primere rakih bolnikov, za katere je med zidovi zdravstvenih ustanov sicer dobro poskrbljeno, ko pa pride bolnik domov, je prepusčen svojem in samemu sebi.

V domovih upokojencev se med tem srečujejo z novonastalo situacijo, ki je posledica spremenjene socialne zakonodaje in zaostritve ekonomskoga položaja starostnikov. »Zgodilo se je nekaj, kaj je bilo za nas v domovih za upokojence nedojemljivo, in sicer: srečali smo se s pojavom praznih postelj,« pravi Bojan Stante, direktor novogoriškega Doma upokojencev. Osnovni razlog za to je dejstvo, da ljudje s svojimi pokojinami ne zmorejo več pokrivati stroškov bivanja v domu. V veliko primerih svojci ne morejo doplavati zanje, ker so nezaposleni ali pa imajo prenizke plače, starostniki pa svojih nepremičnin ne želijo obremenjevati z dolgo. »Domovi za upokojence se spreminjajo. Očitno bomo v bodoče postali ustanove, ki bomo nudili storitev ljudem z največjim obse-

Novogoriški dom upokojencev

Podpora pokrajine

Pokrajinska odbornica Ilaria Cecot izraža popolno podporo pokrajinske uprave Zdravnikom brez meja, ki v Podturnu nameščajo bivalnike za begunce. Po njenih besedah se težave zaradi pomanjkanja zavetišč za begunce vlečajo že več kot dve leti v popolnem nezanimanju pristojnih ustanov in še zlasti občinske uprave. Cecotova poudarja, da je v Gorici kršenje človekovih pravic na dnevnem redu; višek je doseglo, ko je poleti 25-letnik utonil v Soči. Pokrajinska odbornica se zahvaljuje nadškofovski Karitas in prostovoljcem, ki nudijo pomoc beguncem, in poziva pristojne ustanove, naj se po prihodu Zdravnikov brez meja tudi same vključijo v reševanje zadeve. Senatorka Demokratske stranke Laura Fasioli je medtem v Rimu pozvala vlado, naj poenostavi postopke za pridobitev statusa azilanta, ki danes trajajo preveč časa, in naj omogoči ureditev zasilnih zavetišč za begunce v praznih vojašnicah.

Potrdirili prisotnost azbesta

Tržiška občina, goriška pokrajina in dežela so prejeli uradno sporočilo z rezultati analiz, ki so jih opravili na nekaterih zemljiščih industrijske cone v Tržiču. Na območju, kjer so odlagali blato, ki so ga izkopali v osemdesetih letih prejšnjega stoletja iz kanala pred pristaniščem, so ugotovili prisotnost azbesta. S tržiške občine sporočajo, da je bilo območje, ki meri 14.000 kvadratnih metrov, že zavarovano in da preverjajo, kako naj se poskrbi za sanacijo. Pred časom je na zadevo opozoril podjetnik Alessandro Vescovini v imenu investitorjev iz projekta Smart Gas, v okviru katerega so na območju opravili nekaj preverjanj, ki jih predvideva postopek za pridobitev dovoljenja za gradnjo mini-uplinjevalnika.

Dim iz lokomotive

Iz lokomotive tovornega vlaka je včeraj dopoldne pri Turjaku začel uhajati dim. Zaradi okvare je bila železnica Trst-Videm dve uri zaprta.

Lutke v centru Bratuž

V Kulturnem centru Lojze Bratuž v Gorici se v soboto, 28. novembra, začenja nova lutkovna sezona združenja CTA; ob 16.30 bodo uprizorili igro »L'anatra la morte e il tulipano« Wolfa Erlbrucha. (av)

Slike, kipi in keramika

V galeriji ArtOpenSpace v Ulici Diaz v Gorici bodo jutri ob 17.30 odprli slikarsko in kiparsko razstavo s posebnim poudarkom na keramiki »Con-tatto«, ki jo prireja kulturno društvo Tullio Cralli pod pokroviteljstvom goriške pokrajine. Poleg umetnikov, ki razstavljajo svoja dela, se bo odprtja udeležil mojster keramike Ivan Skubin. Razstava bo na ogled do 10. decembra od ponedeljka do sobote med 10. in 12. uro ter med 16. in 18. uro. (av)

Tatvine in goljufije

Društvo slovenskih upokojencev za Goriško prireja predavanje o varnosti državljanov, ki bo danes ob 19. uri v Turomovi dvorani na Verdijevem korzu v Gorici. O preprečevanju tatvin in goljufij bo govoril kapetan karabinjerjev Lorenzo Pella.

Muzikal v Sovodnjah

Po izrednem uspelem koncertu partizanskega zbora Pinko Tomičič bo danes ob 20.30 v Kulturnem domu Jožef Češčut v Sovodnjah muzikal kaligrafine in vsestranske umetnice Loredane Zega. Večer prireja kulturno društvo Sovodnje.

Jazz v Novi Gorici

V malo dvorani Kulturnega doma Nova Gorica ob drevi ob 20.15 jazz koncert Gabriele Stravelli, ki se mudi na enoteski turneji po Sloveniji v okviru izmenjave Ameriška glasba po svetu. (km)

GORICA - Enrico Mosetti

Ekstremni podvig na filmskem platnu

Film bodo predvajali jutri v travniškem Kinemaxu

Mosetti na gori
Artesonraju

FOTO E.M.

Adrenalinski podvigi mladega goriškega smučarja, alpinista in plezalca Enrica Mosettija so postali film z naslovom *Gringo Esquidator*. Videoposnetke bo alpinistično društvo CAI ob prisotnosti samega protagonista predstavilo jutri, 27. novembra, ob 18.30 v drugi dvorani Kinemaxa na goriškem Travniku. 26-letnega Mosettija smo spoznali letos poleti, potem ko je junija poskrbel za edinstven podvig, s katerim se lahko na svetu ponosa le malokdo. S svojimi smučmi se je spustil z vrha 6.025 metrov visoke gore Artesonraju v Peruju. Omenjen šesttisočak je neposredno povezan s kinematografijo, saj ga lahko opazimo v logotipu filmske produkcije hiše Paramount Pictures. Do leta 2003 je to smer odsmučalo le pet ali šest smučarjev, potem ko je leta 1978 podvig prvič uspel Patrick Vallencant, v zadnjem desetletju pa je le Mosetti do konca izpeljal zastavljeni cilj. To je sprožilo val

navdušenja med ljubitelji ekstremnih športov, goriškega smučarja je povalih tudi ameriški fotograf in gorski vodnik Kristoffer Erickson.

Enrico Mosetti - med drugim eden izmed širih bodočih gorskih vodnikov v Furlaniji Julijski krajini - pa se z omenjenim podvigom ni zadovoljil. Sam se je ponoči odpravil še na goro Tocllaraju, ki je visoka 6.034 metrov, zjutraj pa je presmučal njen zahodno steno. Goričan je šele tretji ekstremni športnik na svetu, ki mu je to uspelo, saj sta pred tem perujsko goro presmučala le francoski in ameriški smučar. 26-letni Mosetti se je omenjenih podvigov lotil sam, tako kot je sam splezal na vrh Triglava in nato s smučmi presmučal severovzhodno steno najvišje slovenske gore. Svojo perujsko pustolovščino je posnel z videokamerico, tako da bo prekrasno okolje, adrenalinske izkušnje in svoje občutke delil z goriško publiko jutri. Vstop je prost. (av)

ŠEMPETER - Srečanje s preteklostjo

Tokrat tudi avstro-ogrski vojak in »rdečarmejec«

»Rdečarmejec« in Avstro-Ogrc FOTO VIP

ta 1917. Revija bo v kratkem na razpolago tudi v Katoliški knjigarni v Gorici.

Naslednji srečanji zbiralcev v HIT centru v Šempetu bosta v nedeljo, 6. marca, (organizator bo Društvo soška fronta 1915-1917) in v nedeljo, 14. aprila, (organizator bo Društvo ljubiteljev soških vojakov, pa pričevanje o obisku skupine španskih intelektualcev Gorice le-

GORICA - Jutri Podnebne spremembe Pokrajina prireja posvet

V konferenčni dvorani tržaške univerze bo jutri ob 9.30 posvet o podnebnih spremembah, ki ga prireja goriška pokrajina. Uvodoma bosta prisotne nagovorila dejavnica za okolje Sara Vito in predsednik pokrajine Enrico Gherghetta. Za njima bodo spregovorili direktor observatorija Osmer Stefanico Micheletti, Sebastiano Cacciaguida, ki bo predstavil dejavniki energetski načrt, Andrea Wehrenfennig iz zveze Legambiente, duhovnik Franco Gismano, upravitelj podjetja Biolab Stefano Santinelli in Paola Del Negro iz oceanografske postaje OGS. V nadaljevanju bodo predstavili še projekt What's Up. Posvet bo vodila podpredsednica pokrajine Mara Černic; namenjen bo višješolskim dijakom, obenem pa bo odprt tudi za javnost.

Lekarne

DEŽURNA LEKARNA V GORICI
OBČINSKA 2, Ul. Garzarolli 154, tel. 0481-522032.

DEŽURNA LEKARNA V KRMINU
BRAČAN (FARO), Ul. XXIV Maggio 70, tel. 0481-60395.

DEŽURNA LEKARNA V TRŽIČU
ALLA SALUTE, Ul. Cosulich 117, tel. 0481-711315.

DEŽURNA LEKARNA V ŠKOCJANU
RAMPINO, Trg Venezia 15, tel. 0481-76039.

DEŽURNA LEKARNA V MORARU
LAZZARI, Ul. Francesco Petrarca 15, tel. 0481-80335.

Gledališče

GLEDALIŠKA REVIIJA »A TEATRO CON L'ARMONIA« ob 16. uri; v župniškem gledališču Pija 10. v Štarancanu, Ul. De Amicis 10, 29. novembra »Sesso, bugie e... papagai«, nastopa gledališka skupina Proposte teatrali. V gledališču San Nicolò, Ul. 1. Maggio 84, v Tržiču 6. decembra »Ieri una volta«, nastopa gledališka skupina Bandablanda; predprodaja vstopnic v krožku ACLI v Ul. 1. Maggio v Tržiču ob petkih in sobotah 16.00-17.00 ali pri Pro Loco v Ul. Dante 10 v Štarancanu ob petkih in sobotah 10.00-12.00 ter eno uro pred predstavami. Več na www.teatroarmonia.it.

GLEDALIŠKI FESTIVAL »CASTELLO DI GORIZIA. NAGRADA MACE-DONIO: v gledališču Verdi v Gorici 28. novembra ob 20.30 »Mai far la lady«, nastopa kolektiv Terzo Teatro iz Gorice; predprodaja vstopnic v knjižarni Antonini na Korzu Italia 51 v Gorici (tel. 0481-30212).

V GLEDALIŠČU VERDI V GORICI danes, 26. novembra, ob 20.45 »Il mio nome è Nessuno. L'Ulisse« (Valerio Massimo Manfredi), nastopajo Sebastiano Lo Monaco, Maria Rosaria Carli, Turi Moricca, Carlo Calderone in orkester 14 saksofonistov. 5. decembra ob 20.45 »Il visitatore«, igrajo Alessandro Haber, Alessio Boni. Več na www3.comune.gorizia.it/teatro.

V OBČINSKEM GLEDALIŠČU V KRMNU ob 21. ur: 27. novembra »Ieri è un altro giorno«, igrajo Gianluca Ramazzotti, Antonio Cornacchione in Milena Miconi; info po tel. 0481-532317 ali na info@artistiassociatigorizia.it.

V SLOVENSKEM NARODNEM GLEDALIŠČU v Novi Gorici: danes, 26. novembra, ob 20. uri »Maks Fabiani - Umetnost bivanja« (Koprodukcija z ArtistiAssociati). 28. novembra ob 10.30 »Enci Benci Katalenci«, nastopa skupina Katalena in ob 18. uri »Doktikanja« (Gledališče na vrvi); infor-

GORICA - Jutri osrednji dogodek ob 34-letnici Kulturnega doma

Biseri svobode

V Kulturnem domu v Gorici bo jutri ob 20.30 osrednja slovesnost ob 34-letnici odprtja goriškega slovenskega kulturnega hrama (1981-2015); na sporednu bo koncert - s predstavljivo priložnostne zgoščenke - *Biseri svobode - Melodije partizanskih pesmi ob 70-letnici osvoboditve*.

Na odru bodo nastopili ženska vokalna skupina Danica z Vrha, moška vokalna skupina Sraka iz Štandreža, godba na pihala Kras iz Doberdoba in gledališki igralec Robert Cotič. Režiserja prireditve sta Kristina Di Dio in Andrej Pahor. Koncert skupaj prirejajo Kulturni dom, kulturno društvo Danica z Vrha in kulturna zadruga Maja (v okviru projekta Across the border) s pokroviteljstvom SKGZ, ZSKD, občin Sovodnje in Doberdob, goriške pokrajine in dežele Furlanije Julisce krajin. Vstop bo prost.

macije po tel. 003865-3352247 ali na blagajna@sng-ng.si.

V SOVODNJAH: ob 70-letnici osvoboditve in ponovne ustanovitve KD Sovodnje prirejata KD Sovodnje in občina Sovodnje danes, 26. novembra, ob 20.30 v Kulturnem domu Jožef Češčut muzikal »Moj službeni dan«. Nastopa kaligrafinja Loredana Zega.

Kino

DANES V GORICI

KINEMAX Dvorana 1: 16.00 - 18.00 - 19.50 - 21.40 »Il viaggio di Arlo«. Dvorana 2: nagrada Darko Bratina Dvorana 3: 18.00 - 20.00 »Dio esiste e vive a Bruxelles«; 22.00 »La felicità è un sistema complesso«.

DANES V TRŽIČU

KINEMAX Dvorana 1: 17.10 - 19.50 - 22.15 »Hunger Games - Il canto della rivolta« 2. del. Dvorana 2: 17.30 - 20.15 - 22.10 »Il viaggio di Arlo«. Dvorana 3: 17.45 - 20.10 - 22.10 »Il sapore del successo«. Dvorana 4: 17.40 - 20.00 »Mr. Holmes - Il mistero del caso irrisolto«; 22.00 »Spectre 007«. Dvorana 5: 18.10 - 22.10 »The visit«; 19.50 »A bigger splash«.

Razstave

»MIŠKA S PARIZA PO KRMINU« je naslov razstave, ki jo bodo odprli v kavarni Massimiliano v Krminu v soboto, 28. novembra, ob 18.30. Marko Vogrič, član Fotokluba 75, bo predstavil svoje fotografije posnete s camero obscuro s Pariza in Krmina z mišje perspektive; na ogled bo do 8. januarja 2016, vsak dan z 7.30-22.00.

V KULTURNEM CENTRU LOJZE BRATUŽU v Gorici je na ogled likovna razstava, ki je nastala v sodelovanju z galerijo Rika Debenjaka »Med tukaj in onkraj. Andrej Jemec«; do 23. januarja 2016 ob prireditvah ali po domeni po tel. 0481-531445, info@centerbratuz.org.

Koncerti

V SPOMIN NA BERNARDKO RADETIC ob 10. obletnici prerane smrti društvi Jadro in Tržič vabita na koncert v soboto, 28. novembra, ob 21. uri v cerkvi Sv. Nedelje v Selcah.

V TRŽIČU: v lokalni Il Carso in Corso na Korzu del Popolo 11 prireja združenje Nuovo Corso iz Tržiča koncert v sklopu niza »Jazz in Progress«; danes, 26. novembra, ob 21. uri bo koncert »Minimal Klezmer«, nastopajo Francesco Socal (klarinjet), Roberto

Vlaki za časa Habsburžanov

V okviru razstave Habsburžani - Štiri stoletja vladavine v obmejni grofiji 1500-1918, ki je na ogled v muzeju sv. Klare na Verdijevem korzu v Gorici, bo jutri ob 17. uri zgodovinar Alessandro Puhali spregovoril o goriških vlakih in železniških postajah za časa Habsburžanov. Govor bo predvsem o goriški južni železniški postaji, ki je povezovala Dunaj s Trstom, Gorico, Vidmom in Benetkami in o severni postaji, ki je avstrijsko prestolnico povezovala s Trstom, Gorico, Jesenicami in Celovcem. S slikovnim gradivom bodo med drugim predstavili proge Tržič - Červinjan, Gorica - Ajdovščina in Červinjan - Gradež Belvedere. (av)

V mediateki pravljici za otroke

V pokrajinski mediateki Ugo Casiragi v Hiši filma v Gorici bo v soboto, 28. novembra, ob 15.30 srečanje za otroke, ki so stari od štiri do enajst let. V okviru projekta »Ascoltare e vivere le fiabe«, ki ga prirejata Lucio Treu in Marco Ballaben, bodo mali udeleženci srečanja prisluhnili pravljicama »Regina dei giochi« in »Tg degli animali«. Vstop je prost, obvezna pa je rezervacija na telefonski številki 0481-534604 ali na naslovu elektronske pošte info@mediateca.go.it. (av)

Durante (klavir) in Alessandro Turcet (kontrabas). Vstop prost; informacije in rezervacije po tel. 0481-46861; več na www.ilcarsoincorso.it.

Čestitke

Danes praznuje VASJA 50. rojstni dan. Veliko lepega in obilo sreče v nadaljnjem življenju mu želijo vsi, ki ga imajo radi.

Izleti

ZSKD organizira v soboto, 5. decembra, v sklopu projekta »Mladi na odkrivanju kulturne dediščine« ekskurzijo v Gorico in Benečijo na spoznavanje slovenskih ustanov in na ogled slovenskega multimedialnega centra SMO v Špetru. Izlet je namenjen mladim do tridesetega leta in je brezplačen; informacije na info@zskd.eu, Facebook stran na tel. 040-635626.

ZDruženje prostovoljnih krvidajalcev iz Doberdoba prireja 12. decembra dvodnevni izlet z avtobusom v Zagreb in Samobor z ogledom božičnih tržnic. Vpisovanje in informacije v trgovini jestvin v Doberdoru, Rimska ul. 36. Tel. št. 0481-78036.

Obvestila

Društvo slovenskih upokojencev za Goriško prireja tradicionalno silvestrovanje v torek, 29. decembra, v kraju Corno di Rosazzo; srečanje bo v zgodovinski beneški vili Nachini. Vpisujejo po tel. 0481-884156 (Andrej F.), 0481-20801 (Sonja K.), 0481-882183 (Dragica V.), 0481-78138 (Sonja Š.).

Kulturno združenje Leali DEL-LE NOTIZIE vabi na odprtje novega sedeža na Trgu Francesco Giuseppe I v Ronkah v soboto, 28. novembra, ob 11. uri; informacije po tel. 348-9321162, lealidellenotizierchi@gmail.com.

Občina Doberdó obvešča, da bodo v ponedeljek, 7. decembra, vsi uradi občine zaprti za javnost. Za prijave smrti v občini klicati na tel. 348-7795064.

Občina Sovodnje obvešča, da ob zapadlosti izplačila salda davkov IMU in TASI 2015, ki bo 16. decembra, bo skupni urad Collio Isonzo nudil pomoč plačevalcem v prostorih občine Sovodnje v torek, 1. decembra, od 8.30 do 10. ure in v ponedeljek, 7. decembra, od 11.30 do 13. ure.

Občinska knjižnica v Sovodnji je odprta ob ponedeljkih 10.00-13.00, ob torkih in četrtekih 16.15-18.45, ob petkih 8.30-10.30.

Sprejemni center Gradina v Doberdoru obvešča obrtnike in proda-

GORICA - Fundacija Štipendije za zasluzne višješolce

Fundacija Goriške hraničnice je objavila razpis za nudjenje finančne pomoči zasluznim višješolskim dijakom, ki izhajajo iz družin z nižjimi dohodki. Potem ko je v šolskem letu 2014/2015 fundacija s 32.000 evri pomagala 100 dijakom iz cele goriške pokrajine, so se za naslednje šolsko leto odločili, da bodo razpoložljiva finančna sredstva povečali za 25 odstotkov, tako da bo na voljo 40.000 evrov; s tem denarjem bodo izplačali 100 štipendij, vsaka bo vredna 400 evrov. Rok za vložitev prošenj zapade 16. decembra. Prošnje je treba vložiti izključno v papirnatih oblikah, priložiti jim je treba fotokopijo osebnega dokumenta prisilca, njegov davčni kodeks, potrdilo o družinskih dohodkih in potrdilo o učnih uspehih, ki ga izda višja srednja šola. Več informacij o razpisu in kriterijih za delitev štipendij je na voljo na spletni strani www.fondazionecarigo.it. Za pojasnila je urad Fundacije Goriške hraničnice v Ulici Carducci v Gorici odprt po pondeljku do petka med 8.15 in 13.15 (tel. 0481-537111). (av)

stave »Makrame« Fabiole Torroni, so delujejo otroci veroučnih skupin. Sobota, 28. novembra, ob 9.15, adventne delavnice, ob 19. uri v župnijski cerkvi maša. Nedelja, 29. novembra, ob 9.30 na trgu adventna tržnica, ob 10. uri v župnijski cerkvi maša, vodi škof Anton Jamnik, ljubljanski pomožni škof, ob 11. uri na Trgu Sv. Andreja polevitev trinajstega Klasa, ob 11.15 v župnijski cerkvi maša, vodi Karel Bolčina, ob 17.30 v župnijski cerkvi praznične večernice, ob 18. uri v župnijskem domu »Naša tombola«. V pondeljek, 30. novembra, ob 19. uri v župnijski cerkvi praznična maša. V torek, 2. decembra, ob 14. uri v župnijskem domu otroška gledališka predstava.

OB SVETOVNEM DNEVU PROTIV NASILJU NAD ŽENSKAMI: danes, 26. novembra, ob 19.30 na kmetiji Blasig v Ronkah večer z modno predstavo, glasbo in plesom. 27. novembra ob 17.30 v palači Attems predstavitev telefonskem aplikacije Shaw.

V NOVI GORICI: V knjižnici Franceta Bevka na Trgu Edvarda Kardelja v Novi Gorici bo danes, 26. novembra, ob 18. uri predstavitev knjige »Tek za življenjem« Mitje Duha; več na www.ng.sik.si.

SLOVIK IN ODDELEK ZA PREVAJALSTVO FF UL vabita na predavanje »V mavrici jezikovnih podatkov - predstavitev spletnih virov za slovenščino« v soboto, 28. novembra, ob 10.15 v Slovenskem šolskem centru (Ul. Puccini 14) v Gorici. Sodelujejo predavatelji Oddelka za prevajalstvo Filozofske fakultete Univerze v Ljubljani; vstop prost.

V SOVODNJAH: ob 70-letnici osvoboditve in ponovne ustanovitve KD Sovodnje prirejata KD Sovodnje in občina Sovodnje 1. decembra ob 18. uri v občinski knjižnici predstavitev knjige Vilija Prinčiča »V Brucku taborišču... 1915-1918«.

»CORMONSLIBRI 2015« poteka s prvim vstopom po raznih lokacijah Krmina do 8. decembra; več na www.cormonslibri.it.

Pogrebi

DANES V GORICI: 10.30, Luigia Benisa vd. Culot (s pokopališča v Stari Gorici) v cerkvi v Stražnah in na glavnem pokopališču.

DANES V RONKAH: 9.30, Giovanni Cristin, blagoslov v domu za starejše občane Corradini (ležal bo od 9.00 do 11.00), sledila bo upepelitev.

GLOSA

O ul. Rossetti nič, o židovski skupnosti pa marsikaj zanimivega

JOŽE PIRJEVEC

V upanju, da dobim kaj novega o zagonetnem umoru v ul. Rossetti, sem šel pred dnevi v osrednji berlinski »Bundesarchiv«. Odkritje, da imajo tam nekaj dosjejev, naslovjenih »Adriatisches Küstenland« (Jadransko Primorje), me je razveselilo. Tako sem jih našel in jih v ponedeljek tudi dobil. O zločinu, ki nas tako vznemirja, ne duha ne sluha. Pač pa kopica informacij o usodi židovske skupnosti v Trstu med leti 1938, ko je Mussolini razglasil svoje »rasne zakone«, in 43, ko so Nemci po propadu kraljevine Italije zasedli naše območje. Tako po 8. septembringu, torej po kapitulaciji rimske vlade, je koroški glavar Friedrich Rainer poslal v Berlin pismo, v katerem je trdil, da je treba zaseseti Trst, Gorico in Videm ter jih priključiti Tretjemu rajhu. Pri tem je opozarjal na habsburško preteklost ozemlja in trdil, da so Italijani v njem v manjšini. Večino predstavljajo Slovenci, Hrvati in Furlani, ki bi bili pripravljeni sodelovati z novo oblastjo, če bi se ta predstavila kot dedinka Dvojne monarhije. Ker je želel priti v deželo z oljčno vejico v roki, je svetoval, naj Nemci uvedejo v Jadranskem Primorju civilno upravo in ne vojaške. Hitler je ta nasvet delno sprejel. Rainerja je imenoval za visokega komisarja, obenem pa je poudaril strateško pomembnost področja s tem, da ga je označil kot »operacijsko cono« Wehrmachtta. Zakaj? Zato, ker se je bal zavezniškega izkrcanja na naših obalah in možnega sodelovanja med Anglo-Američani in lokalno gverilo (ne samo partizansko, temveč tudi četniško).

Medtem ko smo Slovenci po nastanku Jadranskega Primorja nekoliko zadihali, saj smo tu in tam dobili upravo in celo sodstvo v lastnem jeziku, so v novi entiteti utrpljali največ škode Židje. Po letu 1918, ko se je Trst ob prihodu Italije odpovedal svojemu stoletnemu kozmopolitizmu, je samo židovska skupnost lahko trdila, da ni na slabšem. Medtem ko so bili Nemci, Avstrijci, Čehi, Madžari, da o Slovencih niti ne govorimo, potisnjeni v ozadje, so Židje cveteli. Njihovi predstavniki so bili pred vojno kolovodje ireditizma in so zato po pravici pričakovali, da jih bo Italija nagradila. Tako se je tudi zgodilo. Do tistega usodenega trenutka, ko se je Mussolini spajašil s Hitlerjem in ga začel posnemati, med drugim z razglasitvijo »rasnih zakonov«, s katerimi je bila judovska skupnost izobčena iz javnega ži-

vljenja. To na papirju, kajti v praksi so bili »rasni zakoni« interpretirano na ohlapen način.

Do dramatične spremembe pa je prišlo septembra 1943, ko so Jadransko Primorje zasedli Nemci. Ker je Hitler razglašal, da je njegova naloga rešiti Evropo pred Židi, so njegovi predstavniki v Trstu z ogroženjem ugotavljali, kako popustljive so italijanske oblasti do teh »zajedalcev«. Kljub temu, da so pred 8. septembrom ali takoj po njem najpremožnejši med njimi zbežali v tujino, se preselili v Rim, Firence in Benetke, jih je v mestu ostalo še mnogo. »Tu je preveč Židov, pol Židov ali ari-ziranih Židov«, piše v nekem poročilu, »in ti gotovo ne sedijo križem rok temveč se dalje brez zadržkov spletkarjo.« Temu je bilo treba narediti konec. Vemo kako. Z deportacijo nedolžnih ljudi v »zbirna taborišča« in zaplebo njihovega imetja. Slednje so natrpalni v skladišča proste luke, med drugim cele biblioteke, ki naj bi jih razdelili med razne kulturne ustanove. Zainteresirana je bila tudi sestra zloglasnega Odila Globočnika, Lidia Pommeranz, ravnateljica šole na Koroškem.

Med zgodbami, ki me je najbolj pretresla, pa je naslednja: jeseni 1943 je Ana Budnick, poročena Gentili, naslovila na Visokega komisarja pismo, v katerem se je pritoževala, da je bila njena hčerka Elizabeta izključena iz zasebne šole »Cesare Battisti«. Medtem ko je bila Ana po rodu Berlinčanka in arijske rase, je bil njen mož Camillo, Žid. Leta 1938, ko je zavohal nevarnost, morda pa tudi iz družinskih razlogov, se je preselil v New York, kjer je kmalu umrl. Žena in hči sta ostali v Trstu, kjer sta stanovali v ul. Fabio Severo. Po uvedbi rasnih zakonov Elizabeta ni smela več obiskovati državne šole in se je zato vpisala v privatno. Ko so Nemci prišli v Trst, pa je previdni ravnatelj menil, da dekle nima pravice nadaljevati študija niti v njegovem zavodu. Gospa Budnick se je pritožila, češ da je treba v skladu z italijanskim pa celo »nürnbergskim« rasnimi zakoni smatrati otroka iz mešanega zakona kot Arijeva. V odgovor je ravnatelj spomnil, da se je Elizabeta pri vpisu izjavila kot pripadnica židovske veroizpovedi. Oblasti so mu dale prav: »Izklučitev Elisabete Gentili je utemeljena.«

Kaj se je z dekletom zgodilo, ne vem. Verjetno je končala v Rizarni ali v kakšnem »zbirnem taborišču«.

PREJELI SMO

Hvalnica kapitalizmu

Naj mi Andrej Berdoni ne zameri, če osporavam njegovim tezam, objavljenih v Primorskem Dnevniku v petek 6.11. v rubriki i Žarišče, ponavadi rezervirani zamejskim katoliškim konzervativnim krogom (SSk, SSO ipd.) ampak njegova hvalnica kapitalizma kot edine alternative fašizmu ali komunizmu me je nemalo zmotila. Andrej je dobesedno napisal: »Odklanjanje kapitalističnega modele tout court pomeni zavračanje slobodnega podjetništva, parlamentarne demokracije in političnega pluralizma. Alternativa temu modelu je le totalitarizem, v komunistični ali fašistični obleki.« (!) Taka trditev si po mojem zasluži najmanj objavo v torkovi športni prilogi Dnevnika pod rubriko »Ta je pa dobra!«

Dosedanja zgodovina nam je namreč posredovala neštetno dokazov, da kapitalistični model sam po sebi ne zagotavlja niti svobodnega podjetništva, kaj šele demokracijo (parlamentarno ali ne) in politični pluralizem: ko ju že ne onemogoča, ju stalno in dokazano ovira, pogojuje in izsiljuje. Prav zaradi teh teženj kapitalističnega modela so moderne države poskrbeli za številne zakonske ukrepe, ki bi one-

mogočili kapitalu nebrzdano prevlado nad družbo in človeka. Na žalost pa zaradi gospodarske krize, ki jo je povzročil sam kapitalistični model, ti zakoni zadnji čas izgubljajo svojo moč in vlogo v korist BDP-ja kot edinega pokazatelja »tistega, kar je prav« in to sveda pod takstirko Mednarodnega De-narnega Sklada, ki sploh ni demokratično izvoljen organ, obratno, je izraz prav enih in istih krogov ki zagovarjajo kapitalistični model kot edinega možnega!

Kot drugo imamo v zadnjih stoljetih neštete dokaze, da kapitalizem in fašizem si nista alternativna, naspotno, kapitalizem in fašizem sta si eden drugemu dobrodošla in funkcionalna, kot smo videli v fašistični Italiji (FIAT), nacistični Nemčiji (Krupp), vseh vojaških diktaturah, ki so nastale pod takstirko ameriške tajne službe C.I.A. itd.

Že od zdavnaj dejstva dokazujejo, da cilj kapitalističnega modela ni zagotavljati demokracije in političnega pluralizma, niti zagotoviti čimveč ljudem dostop do izdelkov in dobrin: cilj kapitalističnega modela je zagotavljati kapitalu samem čimveč bogatnja in s tem čimveč vpliva in oblasti nad državami, politiko in družbo, vse v korist kapitala samega. Preko svojih

lobistov vpliva na odločitve demokratično ali nedemokratično izvoljenih ali neizvoljenih državnikov, politikov in javnih upraviteljev, da odločajo v njejovo korist. Ogrodje kapitalističnega modela so velika podjetja, po možnosti vsaj tako velika da kotirajo na borzi, kjer lastniki podjetja ali najpremožnejši delničarji imenujejo upravitelje, ti izberejo funkcionarje, kateri izberejo delovno silo in jo razporedijo, vse strogo hierarhično, nič v tem modelu ne deluje v podporo demokracije ali pluralizmu: bolj je podobno feodalizmu.

V kapitalističnem modelu uspešnejše podjetje se mora povečati, da lahko prevlada nad konkurenčnimi podjetji in če mu le uspe jih kupi ali pa izrine iz tržišča, torej teži k monopolu, kar gotovo ne pomaga svobodnemu podjetništvu. Najvišji nivo podjetja v kapitalističnem modelu je mednarodna korporacija (multinacionalka), katera v imenu zasluga izsiljuje države, zasužuje ljudi, onesnažuje okolje in uničuje konkurenčno svobodno podjetništvo (kot nam npr. dokazuje korporacija Monsanto, ki toži kmetovalce, ker uporablja doma vzgojena semena rastlin, kot so to delali njihovi očetje in dedje in predniki, da ne govorimo o neštetih preprekah malim podjetjem in kmetovalcem v korist ve-

VREME OB KONCU TEDNA

Do sobote severni zrak, nato z anticiklonom večja umirjenost

DARKO BRADASSI

Polarni zrak je preteklo soboto po pričakovanih bistveno preobrnil vremensko sliko. Razmere so se v primerjavi z donedavnim dogajanjem občutno spremenile. Prišlo je do izrazite ohladitve, ki se med drugim niti še ni zaključila, ob vduoru mrzlega zraka, ki je destabiliziral ozračje, pa tudi do precejšnjih količin padavin. Zapihala je močna burja. Za razliko od dosedanjega nenavadno milega jesenskega vremena je marsikje zadišalo po zimi, ponekod je s sneženjem zima kar potrka na vrata. V drugem delu padavin je snežilo povečini nad nadmorsko višino okrog 400-500 metrov, mestoma tudi malo nižje. Toda zaradi v glavnem rahlo pozitivnih temperatur, se je sneg obdržal le v nekoliko višjih legih.

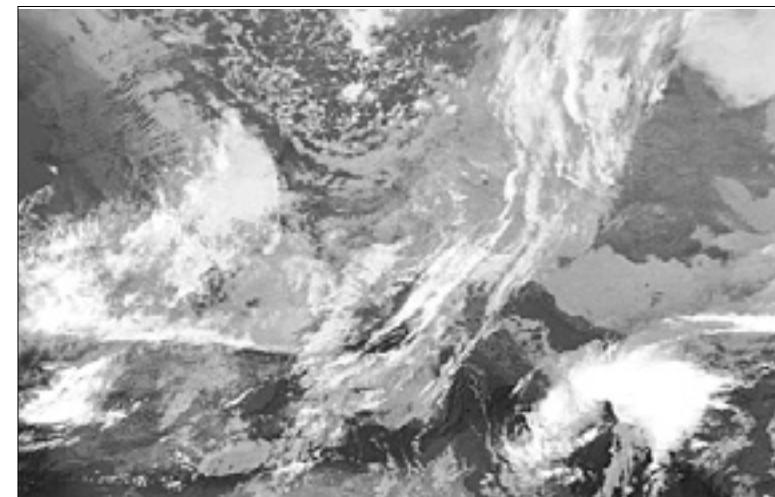
Da je šlo za temperaturni preskok, ki ni ravno vsakdanji, potrjujejo bodisi višinski kot prizemni podatki. Na višini 1500 metrov v prostem ozračju je temperatura od četrtega do torka, ko je ohladitev dosegla svoj višek, padla za več kot 18 stopinj Celzija! Pretekli četrtek je radiosonda iz Campoformida pri Vidmu na tej višini namerila +14 stopinj Celzija, predvčerajšnjim pa -4,1 stopinje Celzija. Razmere so se najbolj spremenile v gorah, ker so bile temperature v nižjih slojih zaradi obrača nekoliko nižje. Pretekli četrtek je, denimo, deželna meteorološka opazovalnica na Višarjah namerila srednjo dnevno temperaturo +9,4 stopinje Celzija, po ohladitvi v pondeljek in torek pa srednjo dnevno tempe-

ratu -8,0 oz. -9,2 stopinje Celzija. V soboto se je živo srebro naglo spuščalo tudi v nižinah, vtič mraza je povečevala burja. Ob 9.20 smo v Boljuncu namerili +14,3 stopinje Celzija, ob 19.40 pa +4,6 stopinje Celzija. V doberih 10 urah je temperatura padla za skoraj 10 stopinj Celzija, od opoldanskih do večernih ur pa je padlo nekaj več kot 35 litrov dežja na kvadratni meter.

Po vzhodnem robu anticiklona, ki se trenutno še zadržuje nad Atlantikom in sega do Islandije, drsi proti Sredozemlju mrzel severni zrak. Danes bo nad južnimi predeli Italijanskega polotoka nastal nov ciklon, ki pa bo nekoliko preveč oddaljen, da bi lahko občutne vplival na vremensko sliko pri nas. Vseeno pa se bo povečala oblačnost, toda omembe vrednih padavin ne pričakujemo. Pihala bo zmerna burja. Jutri in v soboto bo prevladovalo sončno vreme z občasno zmerno oblačnostjo. V soboto bo burja nekolkokratna, v nedeljo čez dan pa bo v glavnem ponehala. V nedeljo bo precej sončno, toda se bo postopno nekoliko povečal odstotek vlage.

V pondeljek bo anticiklon spet zaobjel večji del Evrope in prinesel več dni s stanovitnim in precej sončnim vremenom, postopno pa bosta ponekod lahko ponagajala temperaturni obrat in vlaga, v kolikšni meri je zaenkrat težko ugotoviti, ker gre pogosto tudi za manjše razlike in je termin še kolikor toliko oddaljen. Če bi sodili po zdajšnjih izgledih vsekakor kaže, da bo v začetku tedna nekaj več jasnine, nato pa postopno nekaj več vlage z vse večjo umirjenostjo ozračja. V gorah pa bodo razmere ob sončnem in toplejšem vremenu spet prijetne.

Na sliki: proti Sredozemlju se spušča mrzel severni zrak

TV KOPER - Ob 20.30 Marij Čuk jutri o svojem delu in pogledih

Italijanski spored TV Koper-Capodistria bo jutri predvajal oddajo, posvečeno pesniku Mariju Čuku. Gre za polurni pogovor s književnikom, ki s svojim delom in mislijo močno obeležuje ne le literarni prostor, marveč tudi družbenega.

V ospredju oddaje, ki se bo začela ob 20.30, torej v pasu največje televizijske gledanosti, bo seveda Čukova poezija. Pesnik se bo o njej pogovarjal z voditeljico Luiso Antoni, bral bo svoje poezije, ki jih bodo v prevodu Martine Clerici v italijanščini natisnili tudi na zaslon. Urednica oddaje je Anna Apollonio.

Samo Ferluga

Šport

Ulica dei Montecchi 6
tel. 040 7786350
faks 040 7786339
sport@primorski.eu

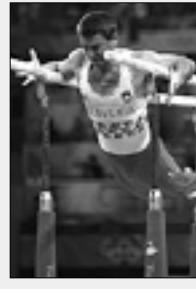
Četrtek, 26. novembra 2015

19

Rekordni »bojevnički«

OAKLAND - Košarkarji Golden State Warriors so z zmago proti Los Angeles Lakers s 111:77 zdaj sami na vrhu lestvice najbolj uspešnega starta v sezoni severnoameriške košarkarske lige NBA. V uvodnih 16 tekmalih še niso izgubili tekme, do zdaj je to petnajstkrat uspele le dvema ekipama Washington daljnega leta 1948 ter Houstonu v sezoni 1993/94. Golden State je niz uspehov začel 2. novembra (119:69), najtežje delo pa je imel prejšnji teden, ko je moral proti Los Angeles Clippers nadoknadi 23 točk zaostanka.

Gimnastični center LJ

LJUBLJANA - Jutri bodo slovenski telovadci dočakali odprtje dolgo očljubljenega nacionalnega centra. Na Koprski ulici v Ljubljani je v slabih desetih mesecih zrasel gimnastični center Ljubljana, odprt pa ga bodo na simbolični dan - natanko deset let po zlatih medaljah Mitja Petkovška in Aljaža Pegana na SP v Melbournu. Na Viču so v slabih desetih mesecih zgradili sodobni gimnastični center, ki ga je slovenska gimnastika čakala od leta 1970, ko je najuspešnejši slovenski športnik Miro Cerar postal svetovni prvak.

NOGOMET - V predzadnjem krogu faze skupin lige prvakov

Juventus gre naprej

SKUPINA A						
Malmö - Psg 0:5, Šahtar Donjeck - Real Madrid 3:4						
Real Madrid	5	4	1	0	11:3	13
PSG	5	3	1	1	10:1	10
Šahtar	5	1	0	4	7:12	3
Malmö	5	1	0	4	1:13	3
PRIHODNJI KROG (8.12.): Psg - Šahtar, Real - Malmö						

SKUPINA C						
Atletico Madrid - Galatasaray 2:0, Astana - Benfica 2:2						
Atletico	5	3	1	1	9:2	10
Benfica	5	3	1	1	9:6	10
Galatasaray	5	1	1	3	5:9	4
Astana	5	0	3	2	4:10	3
PRIHODNJI KROG (8.12.): Galatasaray - Astana, Benfica - Atletico Madrid						

SKUPINA B						
Manchester United - Eindhoven 0:0, Cska - Wolfsburg 0:2						
Wolfsburg	5	3	0	2	6:4	9
Man. Utd	5	2	2	1	5:4	8
PSV	5	2	1	2	6:6	7
CSKA	5	1	1	3	4:7	4
PRIHODNJI KROG (8.12.): Wolfsburg - Manchester, Psv - Cska						

SKUPINA D						
Juventus - Manchester City 1:0, Borussia - Sevilla 4:2						
Juventus	5	3	2	0	6:2	11
Man. City	5	2	2	1	8:6	9
Borussia M.	5	0	2	3	6:8	5
Sevilla	5	1	0	4	7:9	3
PRIHODNJI KROG (8.12.): Manchester City - Borussia, Juventus, Sevilla - Juventus						

EVROPSKA LIGA

Napoli v »blindiranem« Bruslju

BRUGGE - Zaradi velike stopnje teroristične ogroženosti bo današnja tekma evropske nogometne lige med domačo ekipo Bruggea in Napolijem (ob 21.05.00 na Mtv8) odigrana pred praznimi tribunami, saj belgijska policija ne more jamčiti varnosti. V skupini I bo danes Fiorentina gostovala v Švici. Igrala bo proti Basslu (ob 19.00). Rimski Lazio bo na domačem Olimpicu gostil ukrajinski Dnipro.

29-letni hrvaški napadalec Juventusa Mario Mandžukić, doma iz Slavonskega Broda, je bil sinoči odločilen

ANSA

Hrvaški biatlonec s slovenskim potnim listom Jakov Fak

bil tisto, kar nam je manjkalo, saj je občutek pri teku in tudi sam položaj teleza na snegu vendarle drugačen od tistega na rolkah. Teh 14 dni tukaj je bilo zato res nujnih,« je izpostavil češki strokovnjak na krmilu slovenske biatlonske barke.

Slovenci pa so nastopili tudi na dveh preglednih tekmac, kjer so se porlierili s Čehi, pa delom francoske, japonske in kitajske ekipe. »Jakov Fak in Teja Gregorin sta na sprintu zasedla drugo mesto in seveda sem bil s tem dosegom in nastopom zelo zadovoljen. Na drugi tekmi v zasedovanju pa so bile zelo slabe razmere, tekmovalci so delno nastopili s smučmi za trening, del-

no s tekmovalnimi in zato je bilo drugi dan nemogoče realno oceniti nastop, lahko pa recem, da nam je morda tukaj zmanjkal kanček zbranosti. A rezultati so bili na obeh tekmac manj pomembni. Manjšajo nam tekme, zato je bilo za tekmovalce važno, da dobijo tisti občutek s tekem in da začutijo tekmovalni utrip.«

Kos pred prvimi nastopi še nekoliko skriva slovenske cilje: »Vsi komaj čakamo, da se začne. Tukaj smo videli A ekipo češke, ki je na vrhunski ravni in prav vsi se trudimo po najboljših močeh. Kmalu bomo videli kaj in kako. Prve tekme bodo razkrile karte.«

Konec tedna bodo na Švedskem

nastopili tudi »azzurri«. Italijansko ekipo sestavljajo Dorothea Wierer, Karin Oberhofer, Nicole Gontier, Federica Sanfilippo in Lisa Vittozzi v ženski konkurenči, Dominik Windisch, Thomas Bormolini in Christian De Lorenzi v moški. Pod vprašajem je nastop Lukasa Hoferja.

4

-krat zaporedoma, od sezone 2011/12 do lanske, je v svetovnem biatlonskem pokalu slavil zmago Francoz Martin Fourcade. V zadnjih dvajsetih sezona je največ zmag v svetovnem pokalu (6) dosegel Norvežan Ole Einar Bjoernalen. Med ženskami je lani zmagala Belorusinja Darja Domračeva. Švedinja Magdalena Forsberg je zmagala šestkrat zapored (od 1995/96 do 2001/02). Jakov Fak je v lanskem svetovnem pokalu zmagal na štirih posamičnih tekmac. Skupno je bil Fak lani tretji.

KOLEDAR 2015/16

29.11. - 6.12. Östersund 11.12. - 13.12. Hochfilzen 17.12. - 20.12. Pokljuka 7.1. - 10.1. Oberhof 13.1. - 17.1. Ruhpolding 21.1. - 24.1. Anterselva 4.2. - 7.2. Canmore 11.2. - 14.2. Presque Isle 3.-13.3. Oslo (svetovno prvenstvo) 17.3.-20.3. Hanti Mansijsk

BIATLON - V nedeljo se bo v švedskem Östersundu začel svetovni pokal

Železo v ognju je Fak

TURIN - Juventusu je sinoč šlo vse po načrtih. Na domačem Stadiumu so premagali Manchester City in si zagotovili uvrstitev v osmino finala lige prvakov. Za končno prvo mesto se bodo v zadnjem krogu potegovali na gostovanju v Sevilli. Zadoščal jim bo že neodločen izid. Domača ekipa pa je sicer še v igri za tretje mesto, ki pelje v evropsko ligo. Sevilla je včeraj izgubila proti Borussia Mönchengladbach kar s 4:2.

Stara dama je od začetka srečanja imela pobudo, toda prvo veliko priložnost so imeli Angleži. V 17. minutu je po podaji Stephana Lichtsteinerja z glavo do strela prisel Mandžukić, a se je izkazal Joe Hart. V zadnjih minutah prvega dela je zapretil tudi City. Pet minut pred odmorom je Yaya Toure meril mimo vrat. Precej bolj vroče je bilo tik pred odmorom, ko je Claudio Marchisio zelo slabo podal nazaj do Gianluigija Buffona, do žoge pa je prisel Sergio Agüero, vendar je strelnil v Buffona, ki je lepo zaprl kot.

Juventus je bil še naprej precej bolj nevaren. V 28. minutu je po podaji Stephana Lichtsteinerja z glavo do strela prisel Mandžukić, a se je izkazal Joe Hart. V zadnjih minutah prvega dela je zapretil tudi City. Pet minut pred odmorom je Yaya Toure meril mimo vrat. Precej bolj vroče je bilo tik pred odmorom, ko je prisel Sergio Agüero, vendar je strelnil v Buffona, ki je lepo zaprl kot.

V skupini A sta se v osmino finala uvrstila Real Madrid in pariški PSG. O prvem mestu bo odločal zadnji krog. Šahtar in Malmo se bosta potegovala za nadaljevanje sezone v evropski ligi. Bolj zanimivo bo v skupini B, v kateri se bodo za dve mesti potegovali tri ekipe Wolsburg, Manchester United in Psv. V skupini C sta v osmino finala napredovali Atletico Madrid slovenskega vratarja Jana Oblaka in Benfica.

V SLOVENIJI - 18. krog: Olimpija - Krka 3:1, Maribor - Gorica 4:2, Krško - Domžale 1:1.

NAŠ POGOVOR - Svetovna prvakinja Tržačanka Francesca Clapcich

»Kot otrok sem sovražila jadrnice«

Sedem let je že minilo, odkar je italijansko jadranje v olimpijskih razredih zadnjič stopilo na sam svetovni vrh. Na zadnje je uspelo tržaški jadralki, 27-letni Francesca Clapcich (doma iz Rocola) in njeni partnerici na dvosedu 30-letni Rimljanki Giulia Conti. Zlato kolajno sta pred kratkim osvojili v olimpijskem razredu 49er FX v kraju San Isidro v Argentini. Pravzaprav s svetovnim naslovom sta se lani okitili tudi tržaški jadralki Carlotta Omari in Francesca Russo Cirillo, ki sta tekmovali pod zastavo barkovljanske Sirene. Razred 420 pa ni olimpijski.

Leto 2015 je bilo za Clapcichevo in Contijevi izjemno. Osvojili sta vse, kar se je osvojiti dalo: državno, evropsko in svetovno prvenstvo. V žepu imata tudi olimpijsko vozovnico za Rio 2016. Zadnji »triplete« je v italijanskem taboru osvojila dvojica Straulino-Rode (v razredu star) leta 1952.

Agostino Straulino in Nicolo Rode sta se v času avstro-ogrskega cesarstva rodiila na Malem Lošinju. Od kod pa izvira vaš priimek Clapcich?

Korenine imamo v istrskem Plimi. Moji predniki so se v Trst izselili po drugi svetovni vojni. Straulino je bil zelo znan jadralci. Vsi, ki živimo na tem območju, od Trsta, do Istre in Dalmacije, smo zabljudeni v morje in posledično smo tudi dobri jadralci, čeprav sem se kot otrok otevrala jadranju.

A res?

Starši so nekoč imeli jadrnico, na kateri sem preživel večji del svojega otroštva. Mi pa ni bilo všeč. Nisem imela pravega občutka. Kljub temu so me vpisali na jadralni tečaj pri sesljanskem klubu Pietas Julia. Takrat sem preizkusila tudi druge športne: alpsko smučanje, karate in še morda še kaj. Počasi sem vsekakor vzljubila ta šport. Že kot otrok sem sanjala o nastopu na olimpijskih igrah.

Kdaj pa ste začela razmišljati, da bi lahko v tem športu res uspela?

Pri petnajstih letih sem začela resno trenirati, čeprav se zaradi šolskih obveznosti nisem stodostotno posvetila jadranju. Tekmovati sem začela relativno pozno v razredu europa. Zanimivo je, da nisem zmagovala. Bila sem povprečna jadralka. Rokave sem si zavihala po končani višji srednji šoli (maturirala je na tržaškem Nauticu). Odločila za olimpijski razred laser radial in leta 2012 sem uresničila svoje otroške sanje: nastopila sem na olimpijskih igrah v Londonu (uvrstila se je na 19. mesto).

Kako to, da ste se nato odločili za prestop v drugi olimpijski razred?

O tem sva s prijateljico Giulio Conti razmišljali že nekaj časa. Contijeva je pred tem skupaj s Tržačanko Giovanna Micol tekmovala v razredu 470. Nastopila sta na OI v Pekingu 2008 in v Londonu 2012. Ko sta onidve zaključili ciklus, sva se z Giulio odločili, da bova začela novega.

Razlika med jadrnicama v razredih laser radial in 49er je očitna.

Jadrnica v razredu laser je počasnejša. Tehnika je drugačna. Fizična priprava tudi, saj so noge najbolj pomemben del telesa. Na jadrnici 49er je izjemno pomembna celovita fizična priprava telesa. Treba je biti zelo elastični, spretni in agilni.

Največja spremembra pa je bržkonega, da si na jadrnici 49er dela vlogo dve jadralki, na laserju pa ste bili sami.

Nisva samo jadralki, tekmovalki, ampak predvsem prijateljici. In v tem je že pol uspeha. Poznava se že veliko časa in tudi v težkih trenutkih, se dobro razumeva. Potrebno je medsebojno zaupanje. Jadrnica 49er je zelo zahtevna, nestabilna (ko je morje valovito), zelo hitra in včasih tudi nevarna. Moja vloga je flokist, Contijeva pa je krmkar.

Večkrat se bržkone skregate ...

Večkrat jo neusmiljeno pošljem v tisti kraj. Ona tudi mene. Po nekaj minutah se že pogovarjava na dostenji ravni. Vse te težave premestiva zlahka, ker sva odlični prijateljici.

Sodeč po rezultatih sta zadeli v polno.

Nisem pričakovala, da bova tako uspešni. Toda pozor: glavni cilj ostaja kolajna na olimpijskih igrah. Po možnosti zlata. Doslej sva opravilno le 60 odstotkov no dela.

Vsi ste članica vojaške ekipe.

Leta 2008 sem izkoristila to priložnost, kar mi je spremenilo življenje, saj sem se lahko stodostotno posvetila jadranju. Za seboj imam celo ekipo strokovnjakov, ki skrbijo za nas. Glavni je Michele Marchesini, ki je bil tudi vrhunski jadralci. On nas je najbolj naučil v tem razredu. Povrh tega imamo osebnega trenerja, psihologa in še kaj. Kdaj pa ste začela razmišljati, da bi lahko v tem športu res uspela?

Pri petnajstih letih sem začela resno trenirati, čeprav se zaradi šolskih obveznosti nisem stodostotno posvetila jadranju. Tekmovati sem začela relativno pozno v razredu europa. Zanimivo je, da nisem zmagovala. Bila sem povprečna jadralka. Rokave sem si zavihala po končani višji srednji šoli (maturirala je na tržaškem Nauticu). Odločila za olimpijski razred laser radial in leta 2012 sem uresničila svoje otroške sanje: nastopila sem na olimpijskih igrah v Londonu (uvrstila se je na 19. mesto).

Kako to, da ste se nato odločili za prestop v drugi olimpijski razred?

O tem sva s prijateljico Giulio Conti razmišljali že nekaj časa. Contijeva je pred tem skupaj s Tržačanko Giovanna Micol tekmovala v razredu 470. Nastopila sta na OI v Pekingu 2008 in v Londonu 2012. Ko sta onidve zaključili ciklus, sva se z Giulio odločili, da bova začela novega.

Razlika med jadrnicama v razredih laser radial in 49er je očitna.

Jadrnica v razredu laser je počasnejša. Tehnika je drugačna. Fizična priprava tudi, saj so noge najbolj pomemben del telesa. Na jadrnici 49er je izjemno pomembna celovita fizična priprava telesa. Treba je biti zelo elastični, spretni in agilni.

Največja spremembra pa je bržkonega, da si na jadrnici 49er dela vlogo dve jadralki, na laserju pa ste bili sami.

Nisva samo jadralki, tekmovalki, ampak predvsem prijateljici. In v tem je že pol uspeha. Poznava se že veliko časa in tudi v težkih trenutkih, se dobro razumeva. Potrebno je medsebojno zaupanje. Jadrnica 49er je zelo zahtevna, nestabilna (ko je morje valovito), zelo hitra in včasih tudi nevarna. Moja vloga je flokist, Contijeva pa je krmkar.

Politi ste že obiskali Rio de Janiero in olimpijsko regatno polje.

Moram priznati, da nam bo regatno polje precej ogovarjalo. V zalivu je v glavnem morje mirno. Val je tipično oceanski. To se pravi dolg in konstanten. Midve tripla, če je morje valovito in zelo vetrovno. V Riu bo v glavnem pihalo s smeri obale. Nashe glavne nasprotnice bosta Brazilki (Grael-Kunze) in Danki (Hansen Salskov-Iversen). Na svetovnem prvenstvu sta se Brazilki uvrstili na 2., Danki pa na 3. mesto. Danska ima odlično jadralno ekipo.

Priprave na OI so se dejansko že začele.

V teh dneh sva si privočili krajši potec. V torek se bom vrnila v Cagliari, kjer treniramo. Do iger v Riu pa nas čakajo le tri pomembne regate.

Flokist Francesca Clapcich (levo) in krmkar Giulia Conti na jadrnici 49er FX

Francesca Clapcich

Kraj in datum rojstva: Trst, 28. januarja 1988

Teză in višina: 70 kg in 178 cm

Matični klub: Pietas Julia iz Sesljana

Zdajšnji klub: Sezione Vela Aeronautica Militare (od leta 2008)

Jadralni razred: 49er FX (prej laser)

Uspehi leta 2015: 1. mesto na državnem prvenstvu v Neaplju, 1. mesto na evropskem prvenstvu v Portu na Portugalskem in 1. mesto na svetovnem prvenstvu v San Isidru v Argentini.

Študij: fakulteta za šport

Konjička: kolesarstvo in branje

NAMIZNI TENIS Prvi poraz Krasa v ženski B-ligi

Minuli konec tedna se je po pol drugem mesecu premora nadaljevala tudi državna ženska B-liga. Krasovke so v Treviso odigrale dve srečanji. Zgoniški sestav se je predstavljal v okrnjeni postavi, saj je Sonja Doljak tokrat nastopila z ekipo D1-lige, Katarina Milič, Damjana Sedmak in Monica Mosetti so se takoj v prvi tekmi srečale z najnevarejšimi nasprotnicami TT Trieste-Sistiana. V težki tekmi pa so le uspele izenačiti s 3:3 in dodati novo točko na lestvici. Najzadnjejša za to je bila Sedmakova z dve maščevimi točkama. Eno točko, izredno pomembno, pa je v fotofinišu prispevala mlada Katarina Milič. Manj prepričljivo pa so rdečo-bele zaigrale proti ekipi D'Aronco iz Gumina in posledično doživele prvi prvenstveni poraz s 4:2. Tudi tokrat je bila Sedmak najbolj koristna igralka z dvema zmagama, soigralki pa sta bili premalo prodorni, da bi dvojboje obrnili v svojo korist. Po prvem delu prvenstva Kras ohranja še vedno drugo mesto na lestvici s šestimi točkami, vendar v družbi drugih dveh ekip.

Krasovke postava moške državne C1-lige se je iz Ferrare vrnila praznih rok. Doživelje je poraz s 5:3 in se trenutno nahaja nekje v sredini lestvice. Vse tri točke je brez težav osvojil Dušan Michalka, ki je pokazal res solidno igro. Na črn dan sta tokrat naletela Tom Fabiani in Alessandro Flego, katerima je nasprotnikom uspelo iztržiti bolj malo. Že to soboto pa se bodo fantje odpravili na zelo težko gostovanje v Verono, kjer jih čaka prvo vrvenčeni San Pancrazio.

Prvi prvenstveni točki pa so osvojile v ženski C-ligi Darshika Bruni, Nikita Koren, Jeniffer Hrovatin in Isabella Torrenti. V prvi tekmi so s 3:2 bile boljše od Gemone A in pokazale napredek v igri. Zataknilo pa se jim je proti Gemini B in okusile težak poraz s 5:0. Najbljžja zmagi je bila Darshika Bruni. Tudi Nikita Koren se je enakovredno borila.

V D1-ligi pa Kras ne pozna zastopanja. Dosegel je peto zaporedno zmago in trdno ohranja prvo mesto na lestvici po prvem delu prvenstva. Sicer je tokrat krasova postava bila pretežno ženska. Sonja Doljak in Claudia Micalucich sta skušaj z Liviom Tagliapetro brez težav s 5:2 odpravila TT Fiumicello in še enkrat dokazali, da so prvi favoriti za napredovanje. Slabše gre Krasu A v D2 ligo, ki s težavo osvaja točke in ostaja na repu lestvice. Alen Corbatti, Roberto Trampus, Ettore Malorgio in Paolo Fabris so s 5:2 klonili proti Libertasu. Točki sta prispevala Fabris in Malorgio. Drugačen iter pa opravlja Kras B v skupini B, saj zasluženo kraljuje na vrhu lestvice. Sonja Milič, Matteo Parenzan in Luca Ceppa so tudi v soboto odlično opravili svojo nalogo in bili boljši od najnevarejšega nasprotnika TT Trieste-Sistiana s 5:4 po trdi ter dolgi tekmi. Najuspešnejša je bila Miličeva s tremi zmagami, takoj za njo pa mladi Ceppa z dvema. (R)

ODBOJKA - Under 14 ženske in 1. ženska divizija

Breg in Sloga z »zmagovalci«

1. ženska divizija

V soboto bo v Repnu ob 20. uri

prvi letosnji derbi med ekipama slovenskih društev v prvenstvu prve divizije. Zalet Sloga bo gostil Zalet Breg, ki je trenutno prvi na lestvici. Mlajši zaletovki bodo skušali proti izkušenim brežkanom prikazati uspešno igro in jih, če bo le mogoče, presenetiti.

Kaj bi jima svetovala?

Moralna bi se zbrati, pritisniti na tipko »reset« in začeti od začetka. Težave so predvsem psihološke narave. Nista v lahko situaciji. Zašla sta v začaran krog, ki je znaten za jadranje (pa tudi za druge športne):

Kaj bi jima svetovala?

Moralna bi se zbrati, pritisniti na tipko »reset« in začeti od začetka. Težave so predvsem psihološke narave. Nista v lahko situaciji. Zašla sta v začaran krog, ki je znaten za jadranje (pa tudi za druge športne):

Preizkusili ste se tudi v triatlonu.

Lani sem tekmovala na polovičnem Iron Manu v Lanzaroteju. Plavala sem 1,9 km, kolesarila 90 km in tekla 21 km. Všeč so mi izzivi (smeh).

Zelo rada kolesarim. Na Tržaškem še posebno. Ponavadi grem po Obalni cesti do Sesljana in po kraških vasih do Općin ter znova v mesto. To sem storila tudi danes (včeraj op. av.) zjutraj.

Jan Grgič

rel. Meton, L. in T. Olenik, Racman, Salvi, Rapotec; **trener:** Drassich.

Brežanke so zaigrale nekoliko boljšivo, vseeno pa so, ko so izboljšale sprejem, tudi dobro napadale in tako onesposobile nasprotnice, ki so bile zelo učinkovite na servisu.

Vrstni red: Coselli 9, Breg 6, Poggivolley 3, Virtus&Olympia 0.

Skupina B, vrstni red: Sloga Dvigala Barich 9, Oma Jr. 5, Altura 3, Sokol 1.

Skupina C, vrstni red: Azzurra 9, Oma 6, Kontovel 3, Eurovolleyschool 0.

Na Goriškem

Mavrica Arcobaleno - Villesse 3:0 (25:18, 26:24, 25:23)

Mavrica: Balta 7, Birri 14, Ceresatto, Falzari, Feri 5, Jarc, Komjanc, Kovic 5, Paušlin 5, Tomšič 4; **trener:** Magajne.

Kljub gladki zmagi so v drugem in tretjem setu domačinke popustile v obrambi, pa tudi napad ni bil več tako uspešen. Učinkovit pa je bil servis Mavrice, tako da je domača ekipa kljub vsemu osvojila nove tri točke.

Vrstni red: Volley Ball, Millennium in Mavrica 6, Villesse, Pieris in Fincantieri 3, Grado 2, Mossa 1, Ronchi in Staranzano 0.

NAŠ POGOVOR - »Coach« Damiana Kralj je prejšnji teden predavala v Gorici

Trener osebnostne in poklicne učinkovitosti

V življenju se ti lahko zgodi, da svojo profesionalno kariero začneš kot učiteljica na slovenskih osnovnih šolah na Tržaškem, na katerih najdeš zaposlitev za nedoločen čas, običeš Londona z namenom, da se naučiš angleškega jezika, pa te nato privede to tega, da se v britanski prestolnici vpišeš na univerzo, kjer študiraš politične in ekonomske transakcije. Nato se zaposliš pri eni izmed največjih svetovnih bank (ameriška Chase), pri kateri se ukvarjaš s t.i. *corporate finance* oz. s financiranjem velikih podjetij in držav, ukvarjaš pa se tudi s prevzemi in združitvami, tako da se za določeno obdobje svojega življenja iz Londona preseliš v Varšavo. Nato se povrniš v Anglijo, kjer se tvoja banka po združitvi z bančnim zavodom JP Morgan odloči, da odpusti tako tebe kot tvoje kolege. Tako se vrneš v univerzitetne klopi in to na Harvardu, eni izmed najprestižnejših ameriških univerz, na kateri poglobiš svoje znanje o strategijah za razvoj držav, med delovno izkušnjo na ameriških tleh pa se zaljubiš v nek nov poklic. **Damiana Kralj** je danes ena izmed najbolj priznanih coachev (uporabljali bomo ameriški izraz, saj točen ustrezni slovenski prevod ne obstaja op.av.) v Evropi. Vsak mesec prezivi tri tedne v Londonu, enega pa v naših krajih, kjer predava v angleščini, slovenščini in italijanščini. Zmotili smo jo tik pred seminarjem o coachingu, ki ga je v Gorici goriška pokrajina organizirala v sodelovanju z ZSŠDI (ter IAAL FVG) in je bil namenjen športnim delavcem, saj je omenjeno stroko mogoče aplicirati na katerokoli življenjsko področje.

Damiana Kralj, kako vam je ta delovna izkušnja spremenila življene?

Sodelovali smo z neko stranko v ZDA. Šlo je za podjetje s približno 800 zaposlenimi in dvema milijardama dolarjev prometa. Potem ko se je lastnik upokojil, si je njegova hčerka želela sprememb. Poleg lastne ekipe se je s podjetjem ukvarjala skupina coachev, ki je v samih osmih mesecih popolnoma spremeniла odnose znotraj družbe. Odločila sem se, da se bom tudi sama izobrazila na tem področju, tako da sem postala Professional Certified Coach (PCC), s tem pa se ukvarjam približno deset let.

Pri nas zelo malo poznamo coaching. Kaj je oz. kaj ni coaching? Kako pa bi ta izraz lahko prevedli s slovenskimi besedami?

Coaching ni psihoterapija, ni svetovanje, ni mentorstvo. S slovenskimi besedami bi rekli, da je coach trener osebnostne in poklicne učinkovitosti. Coaching je torej proces omogočanja, da naše stranke odkrivajo to, kar imajo, da razvijajo svoje sposobnosti, da jih uporabljajo primerno in zavestno. Tako lahko razvijajo svoj potencial, so v najboljši formi in lahko dosežejo cilje, ki so si jih zastavile. Stranke so specjalisti svojega življenja, službe in področja, coachi pa smo specialisti procesa omogočanja.

Kako pa poteka vaše delo?

Svojo dejavnost bi razdelila na tri sklope. Najprej se ukvarjam s posamezniki za razvijanje njihovih sposobnosti vodenja. Nato se tudi zgodi, da me podjetje pokliče in mi naroči pravilo delavnic na neko temo. Tretje področje je usposabljanje novih coachev. Sodelujem kot trener z britansko šolo coachinga Coaching Development, ki jo tržišče priznava za eno izmed najboljših v Evropi, tako da se

ukvarjam s coachi tako v vlogi mentorja kot »supervisorja«, pripravljam pa tudi coache, ki morajo na izpit za akreditacijo.

Ali je obvezna določena specifična študijska pot?

Gre za novo stroko, ki sploh ni urejena s pravnega vidika. Vsak se lahko sam imenuje za coacha, ni nobene omejitve. V zadnjih 30 letih, odkar se

hologije in dela na sebi, je bistveno, da se coach razvija kot oseba, ne pa da pridobiva zgolj profesionalne vsebine in znanje.

Ali se coaching torej aplicira na katerokoli stroko? Kako pa ga boste povezala s športom?

Seveda, mogoče ga je uporabiti prav povsod. Tega se v veliki meri poslužujejo multinacionalke za razvoj ta-

di, ko se znajdemo v težkih situacijah. V športu je to zelo pomembno predvsem, ko ne zmagujemo ali ko ne dosegamo zastavljenih rezultatov.

Kako pa se aplicira coaching na otrok? Ali je učitelj oz. učiteljica tudi neke vrste coacha?

Seveda, saj učitelj vzgaja. V coachingu sta individualna odgovornost in avtonomnost zelo pomembni, z otroki pa je treba to obravnavati na nekliko različen način. Vsekakor je pristop coachinga za vzgojitelje zelo zanimiv.

V Veliki Britaniji imamo celo vrsto pobud, pri katerih sodelujemo z učitelji, profesorji, trenerji, saj oni tako črpajo ideje in miselnost, ki je nato zelo koristna za doseganje zelo dobrih rezultatov pri delu z otroki.

Zibelka coachinga je v ZDA, britanski svet pa je takoj vzljubil to metodologijo. Ali v Italiji in Sloveniji nekoliko zaostajamo?

Drži. Pri nas zamujamo, saj se je coaching rodil relativno daleč. Vsekakor opažam v Italiji dva pristopa. Eden je zelo inovativen, saj so ljudje radovedni in se zavedajo potenciala, ki ga omenjen pristop nudi. Coachinga se poslužujejo multinacionalke, a tudi družinska podjetja, ki želijo prekoracičiti določene meje. Po drugi strani marsikdo gleda na coaching kot na neke vrste »popravljajoči pristop«, ki je potreben, ko nekaj ni v redu. V Sloveniji pa opažam, da so za omenjeno stroko zelo dovezetni, saj je za coaching veliko radovednosti in povpraševanja.

Ali ima izkušen coach, kot ste vi, tudi svojega coacha?

Seveda, ne pa samo svojega coacha, a imam tudi mentorja in »supervisorja«. To je bistveno in potrebno. Prvič, ker se naša stroka neprestano razvija in je nujno, da stalno rastemo. Drugič, ker se moramo samovzdrževati, saj smo sami orodje svojega poklica. Tretjič pa, ker se včasih soočamo s težavami, ki so prevelike in zato je zdravo, da si poiščemo oporo, potrebno znanje in izkušnje, ki jih imajo drugi. Bolj bomo sodelovali in si izmenjavalni znanje in izkušnje, bolj bomo uspešni.

Albert Voncina

je stroka začela razvijati, so nastale institucije, ki so si zadale nalogo, da vzpostavijo določene minimalne kriterije kakovosti, ki pomagajo podjetjem in strankam izbirati coacha na podlagi priprave in specifičnega področja. Vsekakor čas, ki ga nekdo potrebuje za pripravo, je subjektiven. Študij pa je zelo specifičen in praktičen. Poleg teorije, pri kateri je veliko psi-

lentov. Gleda srečanja s športnimi delavci pa sem veliko razmišljala, kako ponuditi nekaj novega. Zavedam se, da se bom znašla pred specialisti, od katerih se bom sama veliko naučila. Ker smo nekako vsi trenerji, je pomembna predvsem izmenjava izkušenj. Ustvariti moramo tiste pogoje, v katerih imamo dostop do vseh sposobnosti in virov, to pa moramo uresničiti tu-

NOGOMET

Mladinci: trije goli Jasona Visintina

Sovodnje - Staranzano 4:2 (2:2)

Strelci za Sovodnje: De Fornasari, J. Visintin 3.

Sovodnje: Persoglia, Lutman (Vidoni), Komjanc, C. Visintin, Pavletič, Marchesini, De Fornasari, D. Trevisan (Antonini), Falcone, Čavdek, J. Visintin. Trener: Cijan.

Mladinci Sovodenj so začeli zelo ofenzivno in po dvajsetih minutah so že vodili z 2:0. Gostje so nato izkoristili padec zbranosti domačinov in so pred koncem polčasa uspeli izenačiti. V drugem polčasu so se varovanci trenerja Luke Cijana znova zbrali in v nekaj minutah dosegli še dva gola. Trikrat se je med strelce vpisal Jason Visintin.

NAJMLAJŠI - Na Goriškem

Tesna zmaga Sovodenj

Sovodnje - Audax 2:1 (1:1)

Strelca za Sovodnje: Solinas in Liut.

Sovodnje: Vuk (Devetak), Faggiani, Marga (Bolteri), Ocretti (Ožbot), Solinas, Piovesana, Pintar, Faidiga, Juren (Lakovčič), Liut, Trevisan (Brecelj). Trener: Cijan.

Najmlajši Sovodenj so v zaostalem srečanju šele z golom Liuta tik pred sodnikovim trikratnim živigom premagali trdovživi Audax. Trener Luka Cijan je po tekmi ocenil, da so svoji varovanci tokrat igrali slabše kot ponavadi: »Igrali smo preveč individualistično. V fazi napada ni bilo kolektivnega pristopa.« V nedeljo bo v Podgori slovenski derbi med Juventino in Sovodnjami.

Obvestila

ŠZ SOČA vabi vse člane na redni občni zbor, ki bo v torek, 1. decembra 2015 v telovadnici v Sovodnjah - Prvomajska ulica, 118. Prvo sklicanje ob 19.00, drugo sklicanje pa ob 19.30.

ŠD MLADINA organizira 5 celodnevnih tečajev smučanja za otroke v mesecu januarju in februarju 2016, s pričetkom v soboto, 9. januarja. Za informacije in vpisovanje info@mladina.it ali tel. št. 3470473606.

AŠD SK BRDINA organizira v nedeljo, 29. novembra, pohod po Krasu s kosirom. Zbirališče ob 8.45 na parkirišču ob openskem krožišču (Ul. Hermada). Pot se bo vila do Opčin do Globojerja, mimo Padrič v Gropado (kosi) in nato nazaj do Opčin. Vabljeni družine in simpatizerji. Več informacij na tel. 3404685153 (Erik).

AŠD SK BRDINA obvešča, da se bodo tudi v letošnji zimski sezoni odvijali tečaji smučanja. Informacije in vpis na tel. št. 340-5814566 (Valentina).

12. SPORTO KONFERENCA - Prejšnji konec tedna v Portorožu

Spoznavanje »sport businessa«

S Tino Maze in agencijo za odnose z javnostmi Novaka Djokovića tudi predstavnika ZSŠDI Ivan Peterlin in Evgen Ban

Ivan Peterlin in Evgen Ban s predstavniki SŠZ iz Celovca, Športne zveze MO Ptuj, ZRS Bistra in z Jacky Fast, Movio ter ND Gorica aktivnosti Novaka Djokovića, ustanovitelja Modelez in aktivacije blagovne znamke Milka, predstavila smernice svojega sodelovanja z zanimanjem svetovnim proizvajalcem čokolade. »ZSŠDI se zelo veseli pozitivne izkušnje, ki sta jo doživelva predstavnika slovenskega športnega zvezda Tino Maze, ki je v družbi Dieterja Hegerja, vodje mednarodnih sponzorstev podjetja Modelez in aktivacije blagovne znamke Milka, predstavila smernice svojega sodelovanja z zanimanjem svetovnim proizvajalcem čokolade. Konferenci 2015, ker verjame, da gresta boljša koordinacija športne skupnosti v zamejstvu in večja pomoč včlanjenjem društva skozi pridobivanje novega znanja, srečanje novih potencialnih partnerjev in spoznavanje dobre prakse na področju »sport businessa«, piše v novinarskem sporočilu ZSŠDI.

RAI3bis**SLOVENSKI PROGRAM - Na kanalu 103**

18.40 Čezmejna Tv: Primorska kronika
20.00 Tv Kocka **20.30** Deželni Tv Dnevnik
20.50 Alpe Jadran, sledi Čezmejna Tv: Dnevnik Slo 1

RAI1

6.00 Aktualno: Il caffè **6.30** 7.00, 8.00, 9.00, 9.55, 13.30, 16.25, 20.00 Dnevnik in vreme **6.45** Aktualno: UnoMattina **10.00** Storie vere **11.10** A conti fatti **12.00** La prova del cuoco **14.05** 16.40 La vita in diretta **15.00** Torto o ragione? Il verdetto finale **18.25** Sanremo Giovani **18.45** Kvizi: L'Eredità **20.30** Igra: Affari tuoi **21.20** Nad.: È arrivata la felicità **23.30** Porta a porta

RAI2

6.00 14.00 Detto fatto **7.20** Nad.: Il tocco di un angelo **8.05** Nad.: Le sorelle McLeod **9.30** 13.30 Rubrike **10.30** Cronache animali **11.00** I fatti vostri **13.00** 17.45, 18.20, 20.30, 23.50 Dnevnik in vreme **16.15** Serija: Senza traccia **18.00** Šport **18.50** Serija: Hawaii Five-0 **19.40** Serija: N.C.I.S. **21.00** LOL **21.15** Virus – Il contagio delle idee **0.05** Obiettivo Pianeta

RAI3

6.00 Novice **6.30** Rassegna Stampa **7.00** Buongiorno Italia **7.30** Buongiorno Regione **8.00** Agorà **10.00** Mi manda RaiTre **11.00** Elisir **11.55** 14.00, 19.00, 0.00 Dnevnik, vreme in rubrike **12.45** Pane quotidiano **13.10** Dok.: Il tempo e la storia **15.10** Nad.: La casa nella prateria **16.00** Aspettando Geo **16.40** Geo **20.00** Blob **20.15** Sconosciuti **20.35** Nad.: Un posto al sole

21.05 Film: Rocky IV (dram., '85, i. S. Stallone) **22.50** Gazebo

RAI4

13.05 Switched at Birth **13.50** Sabrina, vita da strega **14.30** Stargate Atlantis **15.15** Andromeda **15.55** Star Trek: Enterprise **16.35** Novice **16.40** Xena **17.20** Beauty and the Beast **18.00** Reign **18.40** 21.50 Supernatural **19.20** Ghost Whisperer **21.10** Teen Wolf **22.35** Dal tramonto all'alba – La serie

RAI5

14.10 La Terra vista dal cielo **15.00** Dok.: Niño re dei fiumi **16.05** Come si guarda un'opera d'arte **16.30** 19.40 I buongustai dell'arte **17.35** Ubiq – Immersione **18.00** Novice **18.10** 20.40 Passepartout **18.40** This is Opera **21.15** Petruška presenta **21.25** Elektra **23.15** Lo stato dell'arte **23.50** Ghiaccio bollente **23.55** Jackson Browne

RAI MOVIE

14.00 Film: La calda notte dell'ispettore Tibbs (det., '67, i. S. Poitier) **16.00** Film: Il solitario di Rio Grande (western, '71) **17.40** 05 Novice **17.45** Film: Tutto quella notte (kom., '87) **19.40** Film: Due strani papà (kom., It., '83, r. P. Franco)

21.15 Film: Il mio migliore incubo! (kom., Fr., '11) **23.05** Torino Daily **23.20** Film: Ta-pe 407 (horror)

RAI PREMIUM

12.20 Nad.: Un posto al sole **13.15** Nad.: Linda e il brigadiere **14.05** Nad.: Paura di amare **15.00** Serija: Last Cop – L'ultimo

sbirro **15.50** Aktualno: Anica – Appuntamento al cinema **15.55** Serija: Impazienti **16.05** Serija: Un medico in famiglia **17.55** Nad.: Valeria **18.35** Novice **18.40** Nad.: Legami **19.35** Nad.: La signora in rosa **20.20** Nad.: Terra Nostra **21.10** Nad.: Il restauratore **22.15** Nad.: Raccontami una storia

RETE4

6.50 Serija: Rescue Special Ops **9.10** Nad.: Bandoleria **9.40** Serija: Carabinieri **10.45** Ricette all'italiana **11.30** 18.55 Dnevnik in vreme **12.00** Serija: Detective in corsia **13.00** Serija: La signora in giallo **14.00** Lo sportello di Forum **15.30** Serija: Hamburg Distratto **21.16.35** Ieri e oggi in Tv **16.45** Film: L'amante pura (dram., '58) **19.30** Nad.: Tempesta d'amore **20.30** Dalla vostra parte

21.15 Film: Romeo Killer – Sospetti in famiglia (biogr., '13) **23.20** Film: La sconosciuta (triler, It., '06, r. G. Tornatore)

CANALE5

6.00 Pregled tiska **7.55** Dnevnik, prometne informacije, vreme, borza in denar **8.45** Mattino Cinque **11.00** Forum **13.00** 19.55 Dnevnik in vreme **13.40** Nad.: Beautiful **14.10** Nad.: Una vita **14.45** Uomini e donne **16.00** Grande Fratello – Day Time **16.10** Nad.: Il segreto **17.00** Pomeriggio Cinque **18.45** Igra: Avanti un altro **20.40** Striscia la notizia – La voce dell'invadenza **21.10** Grande Fratello

ITALIA1

6.35 Risanke **8.10** Serija: Hart of Dixie **10.10** Serija: Royal Pains **12.05** Cotto e mangiato – Il menù del giorno **12.25** 18.30 Dnevnik in vreme **13.05** Šport **13.45** Grande Fratello **14.05** Nad.: Simpsonovi **14.30** Nad.: Futurama **14.55** Serija: The Big Bang Theory **15.25** Nad.: 2 Broke Girls **15.55** Nad.: E alla fine arriva mamma! **16.45** Nad.: La vita secondo Jim **17.40** Nad.: Mike & Molly **18.05** Nad.: Camera Café **19.25** Serija: C.S.I. – Scena del crimine **21.10** Film: Io sono leggenda (zf, '07, i. W. Smith) **23.10** Film: The Island (zf, '05, i. S. Johansson, E. McGregor)

IRIS

13.45 Film: Django sfida Sartana (western, '70) **15.35** Film: Laura... a 16 anni mi dicesti sì (kom., It., '84) **17.30** Film: Il ragazzo di campagna (kom., It., '84, r. R. Pozzetto) **19.20** Serija: Renegade **20.05** Serija: Walker Texas Ranger

21.00 Film: Il colore viola (dram., '85, r. S. Spielberg, i. W. Goldberg) **23.55** Adesso cinema!

LA7

7.30 13.30, 20.00, 0.00 Dnevnik **7.50** Vreme **7.55** Omnibus **9.45** Coffee Break **11.00** L'aria che tira **14.00** Kronika **14.20** Tagadà **16.20** Serija: Benjamin Lebel – Delitti D.O.C. **18.20** Serija: L'ispettore Barnaby **20.35** 0.15 Otto e mezzo **21.10** Piazzapulita

LA7D

6.20 I menù di Benedetta – Ricetta Sprint **6.30** 11.20, 19.00 Cuochi e fiamme **8.30** I menù di Benedetta **13.30** 21.10 Nad.: Grey's Anatomy **15.20** Serija: Providence **17.00** Tagadà **18.55** Dnevnik

TELEQUATTRO

7.00 Sveglia Trieste! **12.30** Rotocalco Adnkronos **12.40** Le ricette di Giorgia **13.00** 13.45 Didici minuti con Cristina **13.15** 17.55, 20.25 Oggi è **13.20** 17.30, 19.30, 20.30, 23.00 Dnevnik in vreme **14.00** Famiglia: Motore dimenticato dalla crisi? **18.00** 19.00, 23.30 Trieste in diretta **19.20** Occhio alla spesa... **20.00** Qua la zampa **20.05** Happy Hour **21.00** Ring

LAEFFE

11.30 13.30, 20.00 Il cuoco vagabondo **12.35** Bourdain: Cucine segrete **14.30** Chef Sara sulle Alpi **15.30** David Rocco: Dolce vita **16.35** Jamie: Menù in 15 minuti **18.35** Il re dello street food **19.55** Novice **21.05** Film: The Opposite of Sex – L'esatto contrario del sesso (kom., '09, i. C. Ricci) **23.05** Film: Il segreto di Vera Drake (dram.)

CIELO

12.15 13.15 MasterChef USA **13.00** Novice **14.15** 15.15 MasterChef Nuova Zelanda **16.15** Fratelli in affari **17.15** Buying & Selling **18.15** Love It or List It – Prendere o lasciare **19.15** Affari in grande **20.15** Affari di famiglia

21.10 Film: Reinas – Il matrimonio che mancava (kom.) **23.15** Film: Io sono mia (dram.)

DMAX

12.30 18.35 Affare fatto! **13.20** Cattivissimi amici **14.10** Cacciatori di tesori **15.05** Ed Stafford: duro a morire **15.55** River Monsters **16.50** 20.20 Affari a quattro ruote **17.45** Come è fatto **19.30** Rimozione forzata **22.00** Auto da rockstar **22.55** L'impero dei rottami

SLOVENIJA1

6.05 Odmevi **6.55** Dobro jutro **11.15** 18.20 Kviz: Vem! **11.55** Turbulenca **12.20** Nad.: Totalna razprodaja **13.00** 15.00, 17.00, 18.55, 22.35 Porocila, športne vesti, vreme **13.30** V službi človekovega dostojanstva – 25 let Slovenske karitas **14.25** Slovenski utrinki **15.10** Brez meja **15.50** 18.05 Risanke in otroške serije **16.25** 0.35 Profil **17.30** Ugriznimo znanost **17.55** Novice **18.00** Infodrom **19.30** Slovenska kronika **20.00** Tarča **20.55** Globus **21.25** Prava ideja! **22.00** Odmevi **23.05** Osmi dan **23.40** Svet in svet

SLOVENIJA2

6.00 Otroški kanal **7.00** 18.50 Risanke in otroške odd. **8.10** Zgodbe iz školike **9.05** 23.35 Točka **10.40** Z vrta na mizo **11.05** 17.00, 0.20 Halo TV **11.50** Dobro jutro **15.00** Čas za Manco Košir **16.05** Alpe-Donava-Jadran **16.30** Čarokuhinja pri atu **18.00** Nad.: Obupani starši **18.55** Kviz: Male sive celice **19.55** Odbojka: liga prvakinj, Calcit – VakifBank, prenos **22.00** Boks: Zavec – Lara, pon. **23.05** Avtomobilnost

KOPER

13.45 Dnevni program **14.00** Čezmenja Tv – Deželne vesti **14.20** Euronovice **14.45** 19.45 Avtomobilizem **14.55** Klepet ... **15.25** Najlepše besede **16.00** Ciali Junior **16.30** Dok. odd.: K2 **16.50** Slovenski magazin **17.20** Webolution **18.00** 23.20 Izostreitev **18.35** Vreme **18.40** 23.00 Primorska kronika **19.00** 22.00 Vsesedanes – TV dnevnik **19.25** Šport **19.30** TG dogodki **20.00** Zvočno klasični **20.40** City Folk **21.10** Dok.: Sissi – Princeza pobega **22.15** Glasba zdaj **22.30** Lynx magazin **23.50** Na obisku

POP TV

7.00 Risane in otroške serije **7.50** 9.40, 10.50, 12.05 Tv prodaja **8.10** 17.20 Nad.: Odpuščanje ljubezni **9.55** Sanjski moški **11.05** Nad.: Greh preteklosti **12.20** 20.00 Gostilna išče šefu **13.50** 21.30 Nad.: Usodno vino **14.55** Nad.: Plamen v očeh **16.00** Serija: Kar bo, pa bo **17.00** 18.55, 23.30 Novice in vreme **22.30** Epilog

8 Četrtek, 26. novembra
Rete 4, ob 23.20

VREDNO OGLEDA

La sconosciuta
Italija 2006
Režija: Giuseppe Tornatore
Igrači: Ksenija Rappoport, Pierfrancesco Favino, Margherita Buy in Claudia Gerini

V Trstu posnet Tornatorejev film, je zapletena, noir zgodbina o čustvih, odpovedih,

Dež, veter, sneg...
vsako jutro
sem pred vašim
pragom.

TO NI...
KAR TAKO!

Primorski dnevnik je edini časopis, ki brezplačno že zgodaj zjutraj prihaja na vaš dom. Tudi za leto 2016 ostaja naročnina nanj tako kot letos **230€**. Plačati jo je treba do 31.1.2016 in vsak izvod vas bo tako stal le **0,76 evra**.

Ob 70-letnici dnevnika vsem naročnikom poklanjamо **dragoceno darilo: zbornik "Primorski dnevnik - Okno v svet Slovencev v Italiji"**, ki prinaša bogat pregled dolgoletne dejavnosti dnevnika, ljudi, ki so ga ustvarjali in skupnosti, kateri je namenjen.

Naročnikom na tiskano izdajo Primorskega dnevnika nudimo **brezplačen dostop do spletne verzije časopisa**. Ob tem lahko brezplačno objavljajo male oglase in čestitke brez okvirja. Če se naročite takoj, boste Primorski dnevnik **do konca letosnjega leta na dom prejemali brezplačno**.

Primorski
dnevnik

Zadruga
Primorski dnevnik

informacije: Trst: 040 7786300 Gorica: 0481 356320
www.primorski.eu

